

VIDENREGNSKAB

2005

Forord

I videnregnskabet kan du læse, hvad vi har gjort, og hvad vi vil gøre for at bekæmpe kræft i Danmark: Hvor bevæger forskningen sig hen? Hvordan går det med at forebygge kræft, og hvordan arbejder Kræftens Bekæmpelse med at lette livet for patienter og pårørende? Disse spørgsmål prøver vi at give et aktuelt og overskueligt svar på.

Videnregnskabet omtaler foreningens tre hovedindsatsområder: Forskning, forebyggelse og patientstøtte samt de funktioner, som dagligt understøtter dem - lokalforeninger, fundraising, kommunikation og økonomi.

Forskningsbevillinger på s. 48-59 er en liste over de kræftforskere, som Kræftens Bekæmpelse i øjeblikket yder støtte.

Årsregnskabet udgives som selvstændig publikation.

Både års- og videnregnskab kan bestilles hos Kræftens Bekæmpelse på tlf. 3525 7540 eller hentes på cancer.dk/regnskaber.

Forsidefoto:

Kræftforsker, ph.d. Jan Stenvang Jepsen fra Kræftens Bekæmpelses Institut for Biologisk Kræftforskning.

Kaja Hornstrup fra Tvis brugte kølehætte, da hun fik kemoterapi mod brystkræft. Kølehætten nedsætter risikoen for at tabe håret som følge af behandlingen, fordi hårrødderne udsættes for mindre kemoterapi. Efter behandlingen tões håret op med en føntørrer. Kølehætter er et punkt i Kræftplan II.

Indholdsfortegnelse

Ledelsens beretning	4
Kræftens Bekæmpelses værdi/videngrundlag	7
Biologisk kræftforskning	8
Epidemiologisk kræftforskning	14
Ekstern forskning	18
Patientstøtte	21
Forebyggelse og dokumentation	26
Kommunikation	32
Lokalforeninger	34
Marketing	38
Økonomi	42
Ledelse, udvalg og organisation	46
Forskningsbevillinger	48
Ambassadører	60
Oversigt over lokalforeninger	62
Patientforeninger	66
Kræftrådgivninger	67

Redaktion:

Mai Brandi Ludvigsen
Lasse Foghsgaard
Jytte Dreier
Tor Øyan
Julie Herdal
Kommunikationschef Kurt Damsgaard (ansvh.)

Design og produktion:

Esben Bregninge Design
Oplag: 2.750
Foto: Tomas Bertelsen
Tryk: Holbæk Express
Forsidefoto: Tomas Bertelsen

LEDELSENS BERETNING

Kræftens Bekæmpelse følger op på kræftplan I og II

Det er regeringens mål, at den danske kræftindsats skal bringes op på højeste internationale niveau. Kræftens Bekæmpelse hilser regeringens målsætning velkommen. Målet skal nås ved at gøre anbefalingerne i kræftplan I og II til virkelighed. Den første kræftplan betød mere aktivitet på landets kræftafdelinger. Den anden kræftplan sætter fokus på hele patientforløbet. Kræftens Bekæmpelse samler sammen med den faglige ekspertise op på, hvordan det går med kræftindsatsen i Danmark, og hvor det halter i forløbet.

Rygeforbud er den eneste vej

Vi ved i dag, at passiv rygning hvert år er skyld i sygdomstilfælde og dødsfald. Og den eneste effektive måde at beskytte alle mod den passive røg er ved at indføre et rygeforbud i det offentlige rum og på indendørs arbejdspladser. Derfor arbejdede Kræftens Bekæmpelse sidste år sammen med 15 andre sundhedsorganisationer i netværket Nej til passiv rygning for at påvirke politikerne til at vedtage et rygeforbud. Politikerne har nu taget initiativ til lovgivning på området. Desværre er forslaget ikke så vidtgående, som Kræftens Bekæmpelse ønsker. Nej til passiv rygning - netværket fortsætter arbejdet i 2006. Befolkningen forventer et lovindgreb, der effektivt kan beskytte alle.

Patienternes hus i Århus

En positiv og afslappet atmosfære kan hjælpe en utryk og usikker patient til at slappe af og få overskud. Kræftens Bekæmpelse har set, hvor godt patienthuse kan indrettes i Skotland på de såkaldte Maggie Centre og vil kopiere succesen i Århus: Skabe en kræftrådgivning uden skranker og tidsbestilling, tæt på patienterne og på patienternes betingelser. Foreningen har taget imod et tilbud fra den internationalt anerkendte arkitekt Frank Gehry om at tegne den nye kræftrådgivning. Pengene til at finansiere ombygningen findes ved en særlig fundraising.

Hospice i alle amter

Mange døende kræftpatienter ønsker at tilbringe deres sidste tid på et hospice. Der findes i dag ca. 100 hospicepladser i landet, og målet er 250 pladser. Kræftens Bekæmpelse glæder sig over, at alle amter i 2005 blev forpligtet til at etablere hospicepladser. Senest blev Arresødal Hospice i Frederiksværk indviet

den 1. november 2005. I Sønderjyllands Amt forventer man, at Hospice Sønderjylland åbner i 2006, og i Ringkøbing Amt indvies Anker Fjord Hospice den 12. oktober 2006.

Kræftens Bekæmpelse er repræsenteret i bestyrelsen for Anker Fjord Hospice. Samarbejdet er et eksempel på, hvordan frivillige og professionelle sammen har skabt grundlaget for et hospicetilbud.

Effekt af alternativ behandling

En ny undersøgelse viser, at over halvdelen af alle kræftpatienter bruger alternativ behandling under eller efter deres sygdom. Men vi har brug for viden om, hvad der nytter. Kræftens Bekæmpelse har bl.a. etableret en hjemmeside med information om alternativ behandling og oprettet et forskningsudvalg, der deler i alt tre mio. kr. ud til forskning i alternativ behandling. Indsatsen skal også i 2006 danne grundlag for en tidssvarende politik om alternativ behandling.

Tilbyder kommunerne hjælp

Kommunerne får med kommunalreformen to vigtige opgaver på kræftområdet: Forebyggelse og rehabilitering. Kræftens Bekæmpelse vil gerne hjælpe de nye kommuner med arbejdet. Foreningen kan bidrage med erfaringer og viden om forebyggelse og sundhedsfremme. Vi har et landsdækkende net af patientrådgivninger, og ikke mindst har vi i alle kommuner frivillige, der lokalt arbejder engageret med kræft. Derfor sendte Kræftens Bekæmpelse i januar 2006 en nytårshilsen til alle kommuner, hvor vi kom med konkrete forslag til, hvordan de kan gøre en indsats på kræftområdet allerede nu.

Sundhedscentre kan spille vigtig rolle

Lokale sundhedscentre kan blive en platform for kommunernes nye opgaver på sundhedsområdet. F.eks. kan sundhedscentret med fordel koordinere forebyggelse i børnehaver, skoler, institutioner, arbejdspladser, idrætshaller, aktivitetscentre og plejehjem. Sundhedscentret kan også lave forebyggende indsatser i samarbejde med lokale virksomheder, erhvervsorganisationer og private foreninger. Samtidig mener vi, at centrene kan spille en afgørende rolle i forhold til at sikre sammenhæng mellem den lægelige behandling og kommunens indsats. Det kan f. eks. ►

FORSKNING

være at uddanne hjemmesygeplejersker til forløbskoordinatorer for mennesker med kræft. Eller ved at uddanne pædagoger og lærere i at hjælpe børn, hvis forældre har kræft.

Bedst mulig støtte til de frivillige

Kræftens Bekæmpelse ønsker at give plads til alle, der vil yde en indsats for kræftsagen. Vi tror, at der med kommunernes nye opgaver med forebyggelse og rehabilitering bliver plads til endnu flere frivillige i Kræftens Bekæmpelse. Lige gyldig om man vil arrangere landsindsamling og andre aktiviteter, eller arbejde med konkrete emner som f.eks. sundhed for børn og unge eller lokalpolitik og kommunernes indsats på kræftområdet. Den professionelle organisation skal understøtte det frivillige arbejde bedst muligt. Måske kræver det mere uddannelse af de frivillige. Måske kræver det, at den professionelle organisation stiller sin viden til rådighed på en anden måde end i dag. De spørgsmål arbejder Kræftens Bekæmpelse videre med i 2006.

Støtte til socialt udsatte

Afhængig af, hvilken socialgruppe man tilhører, er man mere

udsat for at få visse kræftsygdomme end andre. F.eks. rammer bryst- og prostatakræft oftere veluddannede og velstillede danskere, mens danskere med lav social status har større risiko for at udvikle lunge- og livmoderhalskræft. Kræftens Bekæmpelse vil i 2006 arbejde med at finde ud af, hvordan vi kan støtte særligt udsatte grupper, som f.eks. etniske minoriteter – både med forebyggelse og patientstøtte.

Målet er 500.000 medlemmer

Kræftens Bekæmpelse er en demokratisk medlemsorganisation. I 2005 nåede vi op på næsten 320.000 betalende medlemmer. Vi er stolte af, at så mange mennesker ønsker at støtte os i kampen mod kræft. I dag er Kræftens Bekæmpelse meget afhængig af indtægterne fra danskere, som testamenterer til foreningen. Men arveindtægter er en usikker finansieringskilde, fordi de er afhængige af faktorer som f.eks. priserne på fast ejendom. Hvis konjunkturerne i samfundet svinger, kan vi risikere at mangle penge til at fortsætte vores aktiviteter. Derfor vil vi i 2006 og frem arbejde for at øge vores medlemstal. Det er vores mål at nå op på 500.000 medlemmer i 2015.

At få kræft er ikke nogens skyld

"Kvinder bærer altid på en genetisk skyldkuffert... Men kræft er en biologisk reaktion. Det er noget kemisk uforståeligt, der sker i vores kroppe. Kræft har intet at gøre med skyld. Det er ikke nogens skyld."

Jane Aamund ved åbningen af kampagnen Fokus på brystkræft i Operaen den 1. oktober 2005.

Forfatteren Jane Aamund og formand for Kræftens Bekæmpelse, Anne Thomassen under åbningen af kampagnen Fokus på Brystkræft 1. oktober 2005.

VIDEN- OG VÆRDIGRUNDLAG

Vision: Et liv uden kræft

Værdier:

Åbenhed
Respekt
Troværdighed
Engagement
Medmenneskelighed

Mission:

Vi vil:

- stille krav til sundhedssystemet, støtte patienterne, ændre holdninger og skabe resultater ved at værne om den brede folkelige opbakning til kræftsagen
- samle erfaringer fra patienterne og pårørende
- producere viden og deltage i opsamlingen af viden gennem vores internationale kontakter
- anvende vores viden til konkret politik og formulering af mål med henblik på handling

Overordnede mål:

Patienten

Alle tilbud til patienterne i hele kræftforløbet skal bringes op på højeste internationale niveau.

Der skal være fri og lige adgang til al den kræftbehandling, som på et dokumenteret grundlag gør nytte. Behandling, der endnu ikke er dokumenteret, skal der gennem forskning skaffes dokumentation for.

Kræftens Bekæmpelse vil sikre rådgivningen, så alle kræftpatienter og pårørende får let adgang til en bred vifte af tilbud. Tilbuddene skal tage udgangspunkt i den berørtes egne behov og kompetencer - uanset kræftform, tidspunktet i forløbet og uanset, om man er patient, familie eller kollega.

Kræftens Bekæmpelse stiller al tilgængelig og dokumenteret viden om kræftbehandling, herunder igangværende protokoller, til rådighed for kræftpatienter og pårørende på internettet. Kræftens Bekæmpelse vil også formidle viden om igangværende eksperimentel behandling.

Det demokratiske grundlag

Kræftens Bekæmpelse hviler på et demokratisk værdigrundlag. Det er Kræftens Bekæmpelses mål frem til 2015 at øge antallet

af medlemmer til 500.000. Det giver organisationen både demokratisk og økonomisk styrke.

Kræftens Bekæmpelse ønsker, at der i alle 98 kommuner er vel-fungerende lokalforeninger med flere end 3.000 aktive frivillige. De frivillige skal videreføre det arbejde, som indtil nu er gjort med indsamlingsaktiviteter og kan derudover arbejde aktivt med forebyggelse og patientstøtte.

Det er målet, at 75 pct. af de frivillige er involveret i at sætte den politiske dagsorden i deres kommune og region med henblik på at skabe lokale og regionale forandringer til gavn for kræftpatienter og pårørende.

Forskning og forebyggelse af kræft

Patienten står i centrum for Kræftens Bekæmpelses forskning. Derfor er målet, at den biologiske grundforskning i Kræftens Bekæmpelse foregår i et tværfagligt miljø og hurtigt udmøntes i forebyggelse og behandling til gavn for patienten.

Vi ved i dag, at 35 pct. af de nye kræfttilfælde kan forebygges, og at yderligere 10-15 pct. er arvelige. Det er Kræftens Bekæmpelses mål at forstærke den epidemiologiske forskningsindsats vedrørende årsager til kræft og samspillet mellem miljø og gener (genetisk epidemiologi) og herigennem løfte vores viden om kendte årsager til kræft fra 35 til 50 pct.

Forebyggelse

Kræftens Bekæmpelse vil udbygge det faglige miljø inden for forebyggelse af kræft og adfærdsforskning, så vi er blandt Nordens bedste. Tilsvarende skal Kræftens Bekæmpelse være i stand til at følge udviklingen på kræftområdet og dokumentere effekten af indsatsen.

Økonomi

Det koster penge at styre indsatsen. Det er derfor Kræftens Bekæmpelses mål at løfte den årlige bruttoindkomst fra 480 mio. kr. til 750 mio. kr. om året i 2015.

Viden:

Meget arbejde i Kræftens Bekæmpelse er højt specialiseret. Det er baseret på videnskabelige fakta eller på erfaring. Det gælder ikke mindst rådgivningen af patienter.

Behandlingen af patienter skal være veldokumenteret. Det er etisk lige så uacceptabelt at tilbyde en patient en forkert behandling, som det er at undlade at tilbyde den rigtige.

GRUNDLAG

BIOLOGISK KRÆFTFORSKNING

Nyt forskningscenter

Institut for Biologisk Kræftforskning arbejder primært med grundforskning. De biologiske forskere studerer og søger at forstå de molekylære mekanismer, der ligger bag kræftsygdomme. Hvordan opstår kræft? er det helt basale spørgsmål, som forskerne søger svar på. For i svaret ligger også nøglen til, hvordan sygdommen kan forhindres, kureres eller standses.

Biologisk kræftforskning er et langt, sejt træk. Men der sker meget i disse år. Kræft er ikke længere en gådefuld sygdom, men uhyre kompliceret, lyder det samstemmende fra forskerne.

I 2005 blev Institut for Biologisk Kræftforskning udvidet med Forskningscenter for Gentoksisk Stress. Centret blev indviet den 13. april af Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary.

Samme dag offentliggjorde forskerne fra det nye center en nyhed, der fik et af verdens førende videnskabelige tidsskrifter, Nature til at rydde forsiden. Forskerne havde som de første i verden opdaget, at alle mennesker har et naturligt alarmberedskab mod kræft. Fejler alarmberedskabet, kan kræft opstå (se artikel: Alarmberedskab mod kræft s. 11).

Opdagelser i 2005

Tumor Immunologisk Forskningsgruppe

Kræftpatienters immunforsvar har evnen til at dræbe kræftceller, men det er ikke altid stærkt nok til at bekæmpe sygdommen. Men nu håber forskere, at de har fundet en måde til at forstærke immunforsvaret og genskabe den effektive evne til at gøre det af med kræftceller. Forskerne har undersøgt blodprøver fra patienter med brystkræft, bugspytkirtelkræft og forskellige leukæmier, og hos størstedelen af dem er det lykkedes at isolere og aktivere dræber T-celler, der kan dræbe kræftceller. Det kan

komme mange kræftpatienter til gode, hvis det lykkes at overføre det enkle princip fra laboratoriet til patienten på hospitalet. De første forsøg på patienter er indledt.

Apoptoselaboratoriet

En medicin, der oprindeligt var designet med håb om at dæmpe angst hos mennesker, har en anden og helt uventet evne: Den kan dræbe sejlivede kræftceller. Det viser et utraditionelt samarbejde mellem medicinalfirmaet Lundbeck og Apoptoselaboratoriet. Hvis medicinen fortsætter med at vise lovende resultater i mus, kan der indledes patientforsøg. (se artikel: Nervemedicin dræber sejlivede kræftceller s. 13.)

Afdelingen for Proteomer i Kræft

Forskerne har opdaget, at cyster, som hyppigt findes i kvinders bryster, har indtil flere fælles karaktertræk med en meget sjælden form for brystkræft. Det understøtter hypotesen om, at kvinders cyster i sjældne tilfælde kan udvikle sig til brystkræft. Opdagelsen kan i fremtiden bruges til at lette lægernes arbejde med at udpege og fjerne de sjældne cyster, som på længere sigt kan udvikle sig til brystkræft. Den ny viden giver også håb om, at man i fremtiden med medicin helt kan forebygge, at cysterne opstår.

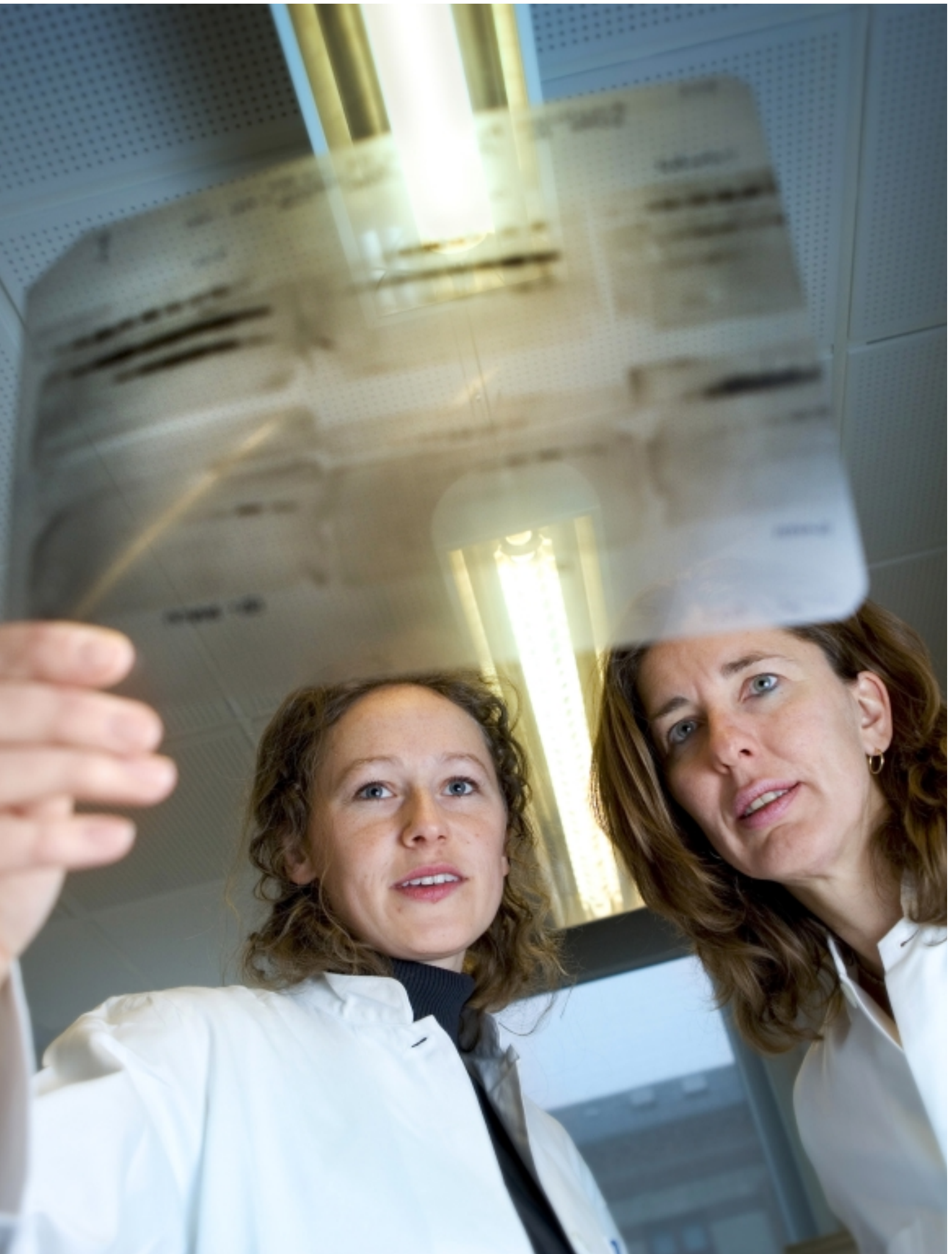
Afdeling for brystkræft

Forskerne har opdaget et protein, der gør, at brystkræftceller kan modstå den traditionelle antiøstrogenbehandling. Hvis de fjerner proteinet, genvinder kræftcellerne deres følsomhed og bukker atter under for behandlingen. Det kan få stor betydning for behandlingen af brystkræft, hvis det lykkes at overføre det samme princip til patienter. ►

Marie Stampe Ostenfeld og Marja Jäätelä er måske på sporet af en ny kræftmedicin, der kan gøre det af med sejlivede kræftceller.

B I O L O G I S K

Cancerogenetisk Laboratorium

Kræft er en sygdom, der rammer vores gener. Forskerne har identificeret flere skadede gener, der driver udviklingen af sygdomme som modermærkekræft, lymfekræft og kræft i æggestokkene. Kortlægningen af disse gener kan blive et vigtigt våben i kampen mod sygdommene.

Afdeling for Molekylær Kræftbiologi

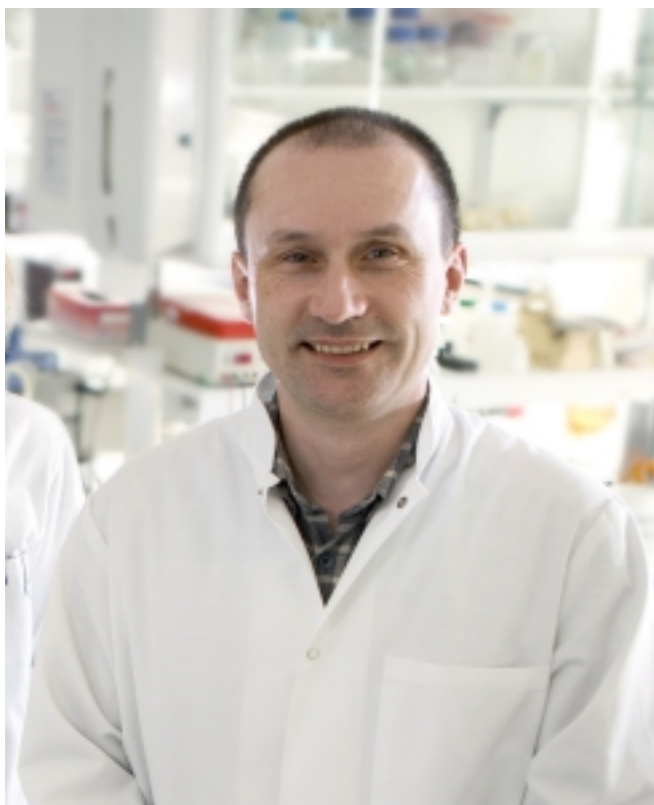
Forskere har udviklet et antistof, som til dels kan forhindre kræft i at vokse og sprede sig i mus. Næste skridt er at udvikle et nyt antistof, der kan kurere musene fuldstændigt. Hvis det lykkes, vil behandlingen være klar til at blive afprøvet i mennesker.

Dansk Center for Translationel Brystkræftforskning

Forskere har opdaget et protein, der sørger for, at kræftceller overlever på trods af, at de er skadede og syge. Hvis forskerne fjerner proteinet, ældes kræftcellerne pludselig og holder op med at dele sig eller dør. Forskerne har også opdaget, at tilstedeværelsen af stressproteinet i kræftcellerne ikke kun er et fænomen, man ser i laboratoriet. Vævsprøver fra brystkræftpatienter viser, at alle kvindernes kræftceller indeholder stressproteinet, og hos en ud af tre kvinder er niveauet ekstremt højt sammenlignet med normale celler. Det næste store skridt bliver at udvikle en medicin, der virker i mennesker.

Læs mere om DCTB på www.dctb.org

OGI

Centerdirektør, professor Jiri Lukas.

Forskningscenter for Gentoksisk Stress

I 2005 åbnede Kræftens Bekæmpelse det nye forskningscenter med navnet Forskningscenter for Gentoksisk Stress. Centrets hovedopgave er at finde ud af, hvordan cellernes beredskab virker, og her går man helt ned til den mindste molekulære detalje. Hvornår virker beredskabet? Og hvornår går det galt og fører til sygdomme som f.eks kræft?

Centeret kombinerer ekspertise fra tre internationalt anerkendte forskningsgrupper, der supplerer hinanden indenfor områderne cellecyklus, mikroskopi af levende celler, DNA-skader og celledøds mekanismer.

Centeret ledes af de tre professorer Marja Jättelää, Jiri Bartek og centerdirektør Jiri Lukas, og blev indviet af Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary.

Danmarks Grundforskningsfond støtter centeret med over 39 mio. kr.

Læs mere om Center for Gentoksisk Stress på www.genotoxic.dk

ALARMBEREDSKAB MOD KRÆFT

Alle menneskers celler har et indre alarmberedskab, der kan bremse celler, som deler sig ukontrolleret. Hvis alarmberedskabet fejler, kan det være kimen til, at kræft opstår

Forskere fra Kræftens Bekæmpelse og Skejby Sygehus har som de første i verden opdaget, at alle mennesker har et alarmberedskab, der fjerner meget tidlige forstadier til kræft.

Det betyder med andre ord, at en normal celle ikke bliver til en kræftcelle uden sværdslag. Den reagerer prompte, når den mærker det første tegn på en kræftudvikling, og det er en helt ny erkendelse. Det er en af forklaringerne på, at kræft er en relativt sjælden sygdom taget i betragtning, at alle kroppens ca. 50.000.000.000.000 celler er potentielle kræftceller.

-Hvis en normal celle - af stadig uklare årsager - har fået evnen til at dele sig igen og igen, så har vi fundet ud af, at cellerne på grund af det høje tempo får nogle skader på deres arvemasse, og det går altså ikke ubemærket hen. Cellerne sætter hurtigt gang i et indre alarmberedskab, der får cellerne til at afbryde de heftige celledelinger - og om nødvendigt udslette dem - så de ikke bliver en trussel for kroppen, siger professor, ledende overlæge Torben Ørntoft fra Århus Sygehus, som er en af forskerne bag opdagelsen.

Forskerne har under deres arbejde udviklet avancerede teknikker, der kan afsløre, hvornår alarmberedskabet er tændt eller

slukket. Her har de fundet ud af, at mens alarmberedskabet er slukket i normalt væv, så ser man hos patienter med meget tidlige stadier af kræft, at alarmberedskabet er tændt. Det fortæller, at cellerne gør alt for at stoppe kræftudviklingen, før cellerne bliver til svulster og får evnen til at sprede sig i kroppen.

Rygning kan ødelægge forsvar

Men det er ikke altid, at cellens alarmberedskab vinder, for så ville kræft ikke være en sygdom, som rammer ca. hver tredje dansker. Det skyldes ifølge lederen af undersøgelsen professor Jiri Bartek fra Kræftens Bekæmpelse, at én af de mange celler, som pludselig har fået en evne til at dele sig ukontrolleret, får en skade på et af de gener, der ellers sørger for, at alarmberedskabet virker. Så vil den celle overleve, og det kan under uheldige omstændigheder være starten på en kræftudvikling.

-Skaderne på cellernes alarmberedskab kan opstå tilfældigt, men man øger risikoen for skader, hvis man udsætter sig selv for kræftfremkaldende stoffer som f.eks. gennem rygning. Det kan ødelægge menneskers første forsvar mod kræft, siger Jiri Bartek.

Med opdagelsen har dansk forskning gjort kræft mindre gådefuld, og den vil skabe grobund for nye opdagelser, der vil gøre det lettere at diagnosticere, forebygge og behandle sygdommen.

Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary taler med de tre professorer Jiri Bartek, Marja Jäättelä og Jiri Lukas.

Selvom han først skulle igennem et opslidende udrednings- og behandlingsforløb, blev Karl-Erik Poulsen til sidst erklæret rask efter tarmkræft. Motion og sund mad er nogle af de ændringer, sygdommen har ført til i hans liv.

NERVEMEDICIN DRÆBER SEJLIVEDE KRÆFTCELLER

En medicin designet til at dæmpe angst hos mennesker har en helt uventet evne: Den kan dræbe kræftceller. Det viser et samarbejde mellem medicinalfirmaet Lundbeck og Kræftens Bekæmpelse

Laboratoriarbejde viser, at medicinen Siramesine, som er en nervemedicin, det danske medicinalfirma Lundbeck har udviklet, kan gøre det af med kræftceller. Den kan ramme kræftceller, hvor den traditionelle kræftbehandling må give op.

Nervemedicinen påvirker små runde bobler i cellen såkaldte lysosomer. Lysosomerne indeholder fordøjelsesenzymer, som nedbryder cellens affaldsprodukter, men nervemedicinen gør, at fordøjelsesenzymerne forlader deres faste plads i lysosomerne og spreder sig rundt i hele kræftcellen. Det får den konsekvens, at cellen så at sige æder sig selv op indefra og ender med at dø.

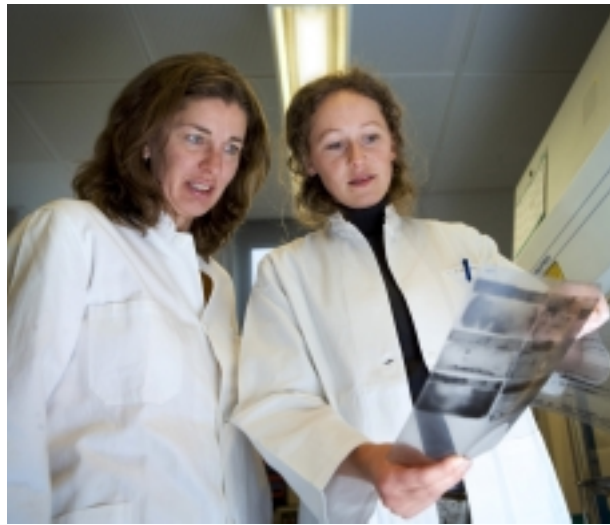
Kræftceller dør i mus

Det har inspireret kræftforskerne til at indlede forsøg på mus, og de første resultater viser, at nervemedicinen forhindrer vækst af kræftsvulster i mus.

-Vi har sprøjtet brystkræftceller, der stammer fra en patient, ind i brystvævet på musene, som senere udvikler sig til kræftsvulster. Det er en kunstig situation, som langt fra ligner den rigtige sygdomssituation. Derfor har vi nu indledt et samarbejde med amerikanske forskere, hvor en særlig mus udvikler bugspytkirtelkræft spontant. Hvis vi også kan bremse kræftens fremmarch i disse mus, vil vi gøre alt for, at der bliver sat patientforsøg i gang, siger p.hd. stud. Marie Stampe Ostenfeld.

Hvis forsøgene falder rigtigt ud, kan patientforsøg hurtigt blive en realitet, fordi medicinen fra Lundbecks tidligere forsøg på mennesker med psykiske lidelser, ikke havde nogen nævneværdige bivirkninger.

Resultatet blev offentliggjort i det videnskabelige tidsskrift Cancer Research i oktober.

Marja Jättelää og Marie Stampe Ostenfeld (th) .

Resultater i tal

- I 2005 offentliggjorde instituttet 80 videnskabelige artikler i førende internationale fagtidsskrifter. Det er 19 flere end i 2004.
- Den eksterne finansiering af forskningen har været stigende, og i 2005 nåede man helt op på 73 mio. kr., som er 47 mio. kr. mere end i 2004. Det skyldes især bidraget på 39 mio. kr. fra Danmarks Grundforskningsfond til Forskningscenter for Genetoksisk Stress.
- Instituttet har en lang række af poster i internationale videnskabelige bedømmelseskomiteer og rådgivende udvalg. På europæisk plan deltager instituttet i European Research Area (ERA), der administrerer EU's 7. rammeprogram og står for European Research Council (ERC), der fra 2007-2013 skal uddele ca. 1 mia. Euro om året.

Fokuspunkter 2006

- Udvidet mentorprogram for de yngre forskere for at sikre den fremtidige forskning
- Drive solid grundforskning
- Hurtigere omsætning af forskningsresultater til gavn for patienter - også kaldet translational forskning
- Arbejde på europæisk plan for etablering af et europæisk kræftcenter

Institut for Biologisk Kræftforskning har:

5 professorer
 58 forskere
 24 laboranter/bioanalytikere
 1 bioinformatiker
 9 specialestuderende
 2 studentermedhjælpere
 1 forskningsadministrator
 3 administrative medarbejdere
 5 sekretærer
 1 staldleder
 4 dyreassistenter
 9 rengøringsassistenter
 3 medlemmer af European Molecular Biology Organization (EMBO)
 3.000 mus

40 pct. af de ansatte kommer fra andre lande
 40 pct. af lederne er kvinder

EPIDEMIOLOGISK KRÆFTFORSKNING

Afslører årsager til kræft

Hvordan undgår vi at flere får kræft i fremtiden, og hvordan sikrer vi, at dem, der får kræft, bevarer deres livskvalitet? Det er grundlaget for arbejdet i Institut for Epidemiologisk Kræftforskning. Her er ca. 35 forskere ansat til at finde mere viden om årsager til kræft og om forhold, der kan forbedre overlevelsen og øge livskvaliteten hos de af os, som får kræft.

Den epidemiologiske forskning i årsager til kræft skaber grundlaget for at kunne forebygge sygdommen. Uden at kende årsagerne og have hold på dokumentationen er det udsigtsløst at bede folk om at ændre adfærd. Det er f.eks. den epidemiologiske kræftforskning, der har kortlagt de skadelige virkninger af tobaksrygning, arbejde med asbest, benzen og tjære, de kræftfremkaldende virkninger af stråling og meget, meget mere.

-Det har den gjort så præcist og veldokumenteret, at den f.eks. har været i stand til at overbevise mange rygere om, at de skulle kigge på sig selv. Rigtig mange mænd er stoppet med at ryge, siden lungekræftepidemien var på sit højeste i 1985. Konkret har det betydet, at vi i løbet af 20 år har undgået mere end 10.000 tilfælde af lungekræft hos mænd i forhold til en situation med uændrede rygevaner, fortæller Jørgen H. Olsen, dr.med., leder af instituttet.

-Vi ved, at 75-80 pct. af alle kræfttilfælde er miljøbetingede, men vi har kun konkrete årsager på de 35 pct. Det er her, den store udfordring for os ligger, siger Jørgen H. Olsen.

Det er netop det, forskerne arbejder på at finde ud af. Nogle af de forhold, der er i kikkerten, er natarbejde, sprøjtemidler, behandlinger med særlige medikamenter, mobilstråling, radarstråling, virusinfektioner, kost og miljø. I alt arbejder instituttet med ca. 100 projekter med hver sin hypotese.

Indsatsområder i 2005:

Virus, Hormoner og Kræft

2005 bød på et stort gennembrud: En ny vaccine mod udvikling af livmoderhalskræft vil i fremtiden kunne forhindre langt de fleste tilfælde af livmoderhalskræft i at opstå. Derudover bliver der, sammen med andre internationale forskere, arbejdet på at finde metoder til at opdage kræft i æggestokkene tidligere.

Psykosocial kræftforskning

Psykologiske og sociale forhold spiller en rolle både for at overleve og leve med kræft. Blandt andet bliver det undersøgt, hvordan et rehabiliteringsophold på Dallund påvirker kursisternes psykologiske velbefindende og sociale forhold. Derudover er man ved at kortlægge de psykiske følger, der kan opstå efter en kræftsygdom i børne- og ungdomsårene.

Kost, Kræft og Helbred

For at afklare betydningen af livsstil og genetiske forhold for prognosen efter en kræftsygdom har man igangsat en opfølgende undersøgelse af 1.000 kvinder med brystkræft. En anden undersøgelse satte spørgsmålstegn ved den gavnlige effekt af kosttilskud i forhold til kræft. Det er noget af det, der vil blive undersøgt nærmere i 2006.

Arbejde og Kræft

Giver sygeplejerskers natarbejde øget risiko for brystkræft? Det er et af de spørgsmål, man har arbejdet på at besvare. En anden undersøgelse skal afsløre, om arbejdet med kemiske stoffer og radaranlæg i Forsvaret har nogen helbredsmæssig betydning.

Miljø og Kræft

I Miljø og Kræft forsøger forskere at identificere årsager til kræft i miljøet. I 2005 har der især været fokus på luftforureningens skadelige virkninger, men også på, hvorvidt genetiske variatio- ►

EPIDEM

Et af de største fremskridt i 2005 var en ny vaccine, der kan forebygge livmoderhalskræft. Den vil sandsynligvis inden for et par år kunne tilbydes alle unge piger, inden de bliver seksuelt aktive. Professor og overlæge, Susanne Krüger Kjær fra Kræftens Bekæmpelse og Rigshospitalet har deltaget i udviklingen af vaccinen.

ner hos mennesker kan have betydning for deres følsomhed over for miljøforurening.

Biostatistik og Epidemiologi

Denne gruppe blev etableret i 2005 og skal undersøge, om radiofrekvente felter har nogen betydning for udviklingen af kræft. Blandt andet skal en fælles nordisk undersøgelse se på børns mobiltelefoni og risikoen for at få hjernekræft.

Genetisk og Medicinsk behandling

I øjeblikket er forskerne med i en international forskergruppe, der undersøger, om mennesker, der har haft kræft i barndommen, får sunde og raske børn, eller om de som følge af kræftbehandling har øget risiko for kræft og andre sygdomme.

Derudover bliver der forsket i forebyggende virkninger af allerede kendt medicin. Hvad er de kræftforebyggende virkninger af svage smertestillende piller og midler til at sænke indholdet af fedt i blodet?

Symposium om kræft i æggestokkene

I Danmark er overlevelsen for patienter med kræft i æggestokkene 10 pct. ringere end i de andre nordiske lande. Det er baggrunden for, at DGC (Dansk Gynækologisk Cancer) og Institut for Epidemiologisk kræftforskning i Kræftens Bekæmpelse i november arrangerede et symposium om kræft i æggestokkene på Amtssygehuset i Herlev. Her satte 19 foredragsholdere fokus på alle områder af sygdommen og pegede på indsatsområder, der kan få Danmark op på niveau med de andre nordiske lande. Omkring 200 personer deltog i symposiet.

Sådan arbejder vi

Et meget vigtigt redskab i den epidemiologiske forskning er Cancerregisteret, hvor alle danske kræfttilfælde siden 1943 er registreret. Forskerne anvender også spørgeskemaer og biologiske banker, typisk med opbevaring af væv, blod eller serum. Ved en kombineret udnyttelse af biobanker, spørgeskemaer og sygdomsregistre er det nu også muligt at afsløre årsager, som kun optræder hos nogle af os. Det åbner for visionen om en kræftforebyggelse, som er skræddersyet til den enkelte.

Bidrag til samfundsdebatten

Det er instituttets politik, at forskere og øvrige medarbejdere i videst muligt omfang bidrager til den offentlige debat på kræftområdet. I 2005 holdt vi foredrag på lokalforeningsmøder, fagforeninger, faglige klubber og i andre organisationer. Der er regelmæssigt kontakt med journalister om dagsaktuelle emner som radaranlæg, vaccination, radon, østrogenlignende stoffer, kost og motion, mobiltelefoni, børnekræft og meget andet.

Forskere på instituttet deltager regelmæssigt i Verdenssundhedsorganisationens monografiprogram om kræftfremkaldende stoffer og påvirkninger verden over. Et program, som er grundlaget for den stadige opdatering af den internationale liste over kræftfremkaldende stoffer.

Publikationer

I 2005 offentliggjorde instituttets medarbejdere 88 videnskabelige artikler i internationale fagtidsskrifter, og i alt fire ph.d.-studerende afsluttede deres afhandling og opnåede en ph.d.-grad. Bevillinger fra internationale fonde udgjorde 12,8 mio. kr.

IOLOGISK

ARBEJDSBETINGEDE KRÆFTSYGDOMME BLIVER IKKE ANMELDT

Læger og tandlæger har pligt til at anmelde til Arbejdsskadenstyrelsen, hvis kræftsygdomme kan relateres til patienters tidligere arbejde. Det sker bare ikke altid, viser en undersøgelse fra Institut for Epidemiologisk Kræftforskning og Arbejdsskadestyrelsen

Kun 55 pct. af tilfældene af lungehindekræft fra 1994 til 2002 blev anmeldt som arbejdsbetingede sygdomme, fordi lungehindekræft næsten altid skyldes asbestpåvirkning. Samme tendens ses også i forbindelse med kræft i næse- og bihuler.

-Det betyder, at omkring 50 mennesker om året, med de to kræftformer, ikke får tilkendt erstatning for deres arbejdsbetingede sygdom, siger seniorforsker Johnni Hansen, fra Institut for Epidemiologisk Kræftforskning.

Det til trods for, at andre risikofaktorer stort set er uden betydning som årsag til disse to kræftformer, og at stort set alle anmeldelser derfor også anerkendes af Arbejdsskadestyrelsen.

-Når anmeldeshyppigheden er så forholdsvis ringe for sygdomme som lungehindekræft og kræft i næse og bihuler, hvordan ser det så ikke ud med de kræftformer, der ikke er lige så entydigt forårsaget af påvirkninger fra arbejdsmiljøet? Vi regner

med, at mellem 1.000 og 1.500 kræfttilfælde om året er arbejdsbetingede, siger Johnni Hansen.

Og antallet af dødsfald er ikke toppet endnu. Selv om asbest er et uddøende fænomen herhjemme, er konsekvenserne stadig meget alvorlige, og vi har ifølge Johnni Hansen ikke set det værste endnu.

Seniorforsker Johnni Hansen afslørede i 2005, at over halvdelen af alle arbejdsbetingede kræftsygdomme ikke anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen.

VACCINE MOD LIVMODERHALSKRÆFT

En ny vaccine kan forebygge, at unge piger, der endnu ikke er seksuelt aktive, får livmoderhalskræft senere i livet. På verdensplan er livmoderhalskræft den næsthøjest kræftform hos kvinder, og vaccinen vil i sidste ende hvert år kunne skåne mange tusinde kvinder på verdensplan for at få en livstruende kræftsygdom

Vaccinen, som er blevet til i et internationalt forskningssamarbejde, kan forebygge alle svære celleforandringer, som er forårsaget af den seksuelt overførte HPV-virus type 16 og 18. Det er de to typer, der er ansvarlig for hovedparten af alle livmoderhalskræfttilfælde.

-Det er et banebrydende forskningsresultat, og jeg håber, at alle unge piger inden for få år bliver vaccineret, inden de bliver seksuelt aktive. Man kunne forestille sig, at vaccinen blev en del af børnevaccineringen, siger professor og overlæge Susanne Krüger Kjær, der både er tilknyttet Institut for Epidemiologisk Kræftforskning og Rigshospitalet.

Høj forekomst og dødelighed i Danmark

Danmark er det land i EU, der har både den højeste forekomst og dødelighed af livmoderhalskræft. Hvert år får ca. 400 danske kvinder konstateret sygdommen, og op mod halvdelen af dem er under 45 år, når diagnosen stilles.

-Livmoderhalskræft har ud over de fysiske og psykiske konsekvenser også store sociale konsekvenser. Vi må heller ikke glemme de 2.500 danske kvinder, der hvert år får foretaget et såkaldt

keglesnit, hvor man får fjernet svære celleforandringer, som jo er forstadier til sygdommen. De kvinder skal følges i en årrække, og de skal leve med angsten for, om de nu får kræft, siger Susanne Krüger Kjær.

Den nye vaccine er afprøvet på flere end 12.000 unge kvinder fra 34 lande, herunder 2.200 i Danmark. Vaccinen er også blevet afprøvet på børn mellem 9 og 15 år. Forsøget går ud på at sikre, at vaccinen er lige så sikker og effektiv hos børn, som den er hos unge kvinder. Resultaterne fra dette forsøg forventes klar i løbet af 2006.

Overlæge og professor Susanne Krüger Kjær er en del af det internationale forskerhold, som har fundet frem til en vaccine, der i fremtiden kan beskytte mod livmoderhalskræft.

EKSTERN FORSKNING

Kræftens Bekæmpelse støtter kræftforskere fra flere forskellige forskningsinstitutioner.

REIKI-HEALING OG KRÆFT

Hvordan påvirker det kvinder, der netop har fået diagnosen brystkræft, at modtage reiki-healing?

Det skal professor, dr. phil. Bo Jacobsen og hans forskerhold søge at finde ud af.

Baggrunden er, at et stort antal kræftpatienter af egen drift opsøger healing og betaler for det. Ifølge en undersøgelse udført af Kræftens Bekæmpelse kommer healing ind som nummer tre af de alternative behandlingsformer, som danske kræftpatienter vælger (efter akupunktur og zoneterapi). Af samtlige danske kvinder mellem 25 og 45 år er det næsten hver 10., der opsøger healing.

Når denne alternative behandling er så udbredt, bør den undersøges, mener forskerne. De har blandt forskellige former for healing valgt reiki-healing, fordi den er velbeskrevet i litteraturen og findes i omtrent samme form i mange lande.

-Vi ved ikke ret meget om, hvad den såkaldte healing egentlig er for et fænomen, siger Bo Jacobsen.

-Hvis den har den virkning, som nogle af fortalere hævder, vil vi gerne undersøge, om det skyldes, at healeren giver omsorg, at håndspålgelse har en beroligende virkning, eller om det skyldes noget helt tredje. Hvis der er en virkning, vil vi også dokumentere arten af denne, siger Bo Jacobsen.

Forsøget sættes i gang i 2006 og forventes afsluttet i 2009.

Bo Jacobsen forsker ved Center for Forskning i Eksistens og Samfund, Københavns Universitet.

Kræftens Bekæmpelses Udvalg for Alternativ Kræftforskning har bevilget 2 mio. kr. til deling mellem dette og et andet projekt.

ÅRHUSFORSKERE LAVER LEVENDE KRÆFTMEDICIN

I Århus vil forskere udstyre immunforsvarets dræberceller med fangarme, der kan genkende og dræbe kræftceller. Forskernes drøm er, at det allerede om tre år kan testes, om den levende kræftmedicin virker i patienter

Menneskers immunforsvar spiller en vigtig rolle i bekæmpelsen af kræft. Desværre hænder det, at immunforsvaret taber kampen mod kræften. Men nu håber forskere fra Aarhus Universitet med molekylærbiolog Jacob Giehm Mikkelsen i spidsen, at de

kan udstyre immunforsvarets dræber T-celler med en slags fangarme, der kan genkende og dræbe kræftceller. Hvis det lykkes, vil vejen være banet for at indlede forsøg på patienter med fremskreden kræftsygdom.

Jacob Giehm Mikkelsen forsker ved Institut for Human Genetik, Aarhus Universitet.

Kræftens Bekæmpelses Læge- og Naturvidenskabelige Udvalg støtter projektet med 900.000 kr.

GODT FOR LUNGERNE - HÅRDT FOR PSYKEN

Omkring 10 pct. får falsk positivt svar, når de screenes for lungekræft. Nu skal det undersøges, hvad det betyder, at få rejst en mistanke om kræft, som senere viser sig at være forkert

Lungekræft kræver lige så mange dødsfald som bryst-, prostata- og tyktarmskræft tilsammen. Sygdommen opdages typisk alt for sent, og det afspejler sig i den kedelige overlevelsesstatistik. Derfor er det håbet, at man ved hjælp af screening kan opdage

sygdommen tidligere. Ulempen er, at mange vil opleve at få et falsk positivt svar. John Brodersen forsker i de psykosociale konsekvenser af et falsk positivt svar ved screening.

John Brodersen forsker ved Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet.

Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg støtter projektet med 400.000 kr.

Professor, dr. phil. Bo Jacobsen og hans gruppe undersøger, om reiki-healing har nogen effekt på kvinder med brystkræft.

EKSTERN FORSKNING

HVORFOR SØGER KRÆFTPATIENTER HEALERE?

En del kræftpatienter bruger healing som supplement til hospitalsbehandlingen. Nyt forskningsprojekt undersøger, hvordan patienterne oplever de to slags behandlinger

Hvad får kræftpatienter ud af at gå til en healer, og hvad får de ud af behandlingen på sygehuset? Det søger cand.scient. Majken Belusa svaret på i en ph.d.-afhandling. Majken Belusa undersøger, hvad kræftpatienter får ud af healing og almindelig hospitalsbehandling.

Hendes projekt handler bl.a. om, hvilke fysiske, åndelige, sociale og psykologiske aspekter, healere og hospitaler inddrager i kræftbehandlingen.

Der findes ingen undersøgelser om, hvorfor kræftpatienter søger healere. Ifølge Majken Belusa taler alternative behandlere i dag om det vigtige i at inddrage den fysiske krop i deres behandlinger. Og på sygehusene taler lægerne om også at inddrage det psykosociale aspekt i deres behandlinger.

Majken Belusa forsker ved Institut for Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet.

Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg støtter projektet med 514.000 kr. ▶

KVINDER KÆMPER MED HVERDAGEN EFTER BRYSTKRÆFT

De fleste brystkræftpatienter overlever i dag deres sygdom. Men mange har problemer med at få arbejde og hverdag til at fungere

Når behandlingen for brystkræft er slut, vil de fleste kvinder gerne tilbage på arbejde. Det ses af mange som det ultimative bevis på, at man er rask. Nogle kvinder kommer hurtigt videre i livet, men en del løber ind i problemer. For dem er det ikke så nemt at blive rask efter kræft, som det lyder. Træthed, angst og depression er tre trofaste følgesvende for mange tidligere brystkræftpatienter, og lægerne ved ikke særlig meget om disse symptomer. Uvidenheden gør det svært for kvinderne at få symptomerne anerkendt hos lægen, på arbejdet eller på kommunen. Ingen kan give dem konkret rådgivning, og ingen kan med dokumenteret viden i hånden fortælle dem, om det er normalt at

have det sådan. Det er denne onde cirkel, som overlæge, ph.d. Niels Henrik Hjælland vil bryde med sit forskningsprojekt.

-Ingen ved i dag, hvor store problemer disse kvinder har, hvordan de hænger sammen og hvor længe de varer. Jeg håber, at vores forskning kan munde ud i viden og konkrete råd, som både læger og kræfttrådgivere kan bruge til noget, siger Niels Henrik Hjælland.

Niels Henrik Hjælland forsker ved Socialmedicinsk Afdeling, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet.

Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg støtter projektet med 306.000 kr.

LOVENDE DENDRITVACCINE I HERLEV

Læge og ph.d. Inge Marie Svane prøver at få brystkræftpatienters immunforsvar til at dræbe kræftceller. Omkring en tredjedel af patienterne, som har deltaget i indledende forsøg på Herlev Amtssygehus, har for en kortere eller længere periode fået bremset udviklingen af sygdommen

Resultaterne er så lovende, at Inge Marie Svane nu også tilbyder patienter med nyre- og modermærkekræft at deltage i forsøgsbehandling med dendritvaccine. For selvom de traditionelle behandlinger som kemoterapi og strålebehandling som regel er effektive, oplever man desværre ofte hos kræftpatienter, at

enkelte kræftceller bliver modstandsdygtige og overlever. De få modstandsdygtige kræftceller vil med tiden blive til flere, sygdommen vil atter brede sig, og en gentagelse af den samme behandling vil ikke have nogen virkning. Men måske vil Inge Marie Svanes forsøgsbehandling blive et vigtigt redskab til at komme af med den sidste rest af modstandsdygtige kræftceller.

Inge Marie Svane forsker ved Onkologisk Afdeling, Amtssygehuset i Herlev. Kræftens Bekæmpelses Læge- og Naturvidenskabelige Udvalg støtter projektet med 1,5 mio. kr.

Annie Christensen syntes, at livet var svært, selvom hun var rask efter sin kræftsygdom. Hun brugte bl.a. healing til at håndtere angst og maveproblemer.

PATIENTSTØTTE

Viden, overblik og handlemuligheder

Respekt for den enkeltes behov og forskellige måder at opfylde dem på har en helt central værdi i Kræftens Bekæmpelses patientstøttearbejde. Derfor er det vigtigt, at foreningen er lydhør og opmærksom, har mange forskellige tilbud, og at hjælpen er synlig – uanset kræftform, eller tidspunkt i forløbet, og uanset om man er patient, familie eller kollega.

Indsatsområder i 2005

Behovsundersøgelsen

Kræftens Bekæmpelse er i gang med en undersøgelse af kræftpatienters behov. Fase et og to, der omfatter en gennemgang af litteraturen på området og interview med patienter, pårørende, frivillige og eksperter, er gennemført. Sammen med forskerne har vi besluttet at udvide undersøgelsens fase tre, der er en spørgeskemaundersøgelse, så den i stedet for 1.500 kræftpatienter nu kommer til at omfatte omkring 2.200 kræftpatienter fra H:S, Fyns Amt og Ringkøbing Amt. Resultaterne forventes offentliggjort i løbet af foråret 2006.

Udvikling af patientstøttetilbud

1. Huse med mange forskellige muligheder

I august åbnede en ny rådgivning i Vejle, og i november fik Vestjylland som det sidste amt i Danmark en rådgivning i Holbæk.

Når kræft rammer, er der brug for alle ressourcer, og i de nye rådgivninger er man i løbende dialog med brugerne for at skabe netop de tilbud, de ønsker. Vejen til rådgivning er blevet anderledes. I de nye rådgivninger skal man ikke bestille tid. Man kommer bare forbi, og man kan se sig omkring og i ro og mag og finde ud af, hvad man vil bruge huset til: En samtale med en rådgiver eller med ligestillede, et besøg i bibliotekskrogen, surfe på nettet eller deltage i en af de mange forskellige aktiviteter. Det kan være Tai Chi, afspænding, et kursus i stresshåndtering, arbejdsfastholdelse, eller måske vælger man at lave mad sammen med andre og tale om, hvad der er godt at spise, når man har kræft.

2. Brevkasse på internettet

"Velkommen til brevkassen, hvor du som kræftpatient eller pårørende kan få svar på spørgsmål om kræft" står der i dag på www.cancer.dk. Siden 24. oktober, hvor brevkassen åbnede, har omkring 200 mennesker benyttet sig af denne mulighed, og mange flere har haft glæde af at læse de spørgsmål og svar, der er lagt ud på nettet. Enkelte svar er læst af flere end 300 mennesker. Svarene udarbejdes af erfarne medarbejdere på Kræftlinien, læger, sygeplejersker, socialrådgivere og psykologer i et tværfagligt samarbejde.

3. Grupperådgivning på internettet

Kræftens Bekæmpelse tilbyder professionel rådgivning i grupper på nettet. Tilbuddet henvender sig til mennesker, det kan være svært at nå ad anden vej, som f.eks. mennesker med lungekræft. I netgruppen er den enkelte ekspert i, hvad sygdommen betyder for ham eller hende. Rådgiverne og de andre i gruppen kan hjælpe med at udforske tankerne og give ideer til

handlemuligheder. Flexibilitet er et nøgleord. Man skal ikke møde op hver uge på et bestemt tidspunkt, men man kan gå på nettet døgnet rundt. Man kan også deltage, når man er på ferie, i sommerhus eller på hospitalet – blot man har adgang til en computer med internetforbindelse.

Netgrupperne aftaler ind imellem at mødes på nettet og chatte. Her er der mulighed for at invitere andre med, f.eks. en læge, en diætist, eller en patient, som man kan dele sine erfaringer med.

Bedre hjælp i den sidste del af livet

Udbygningen af hospice og den palliative indsats var på den politiske dagsorden i 2005. Regeringen sagde, at alle amter skulle have et hospice med 12 pladser. Hospicer oprettes som selvejende institutioner med driftsoverenskomst med amtet, og Kræftens Bekæmpelse har været sparringspartner for en del af de nye hospiceprojekter. Ringkøbing Amt har bedt Kræftens Bekæmpelse om at være ansvarlig for drift og fagligt indhold på det kommende Anker Fjord Hospice. Her arbejder foreningen for, at hospice skal være en integreret del af den øvrige palliative indsats i amtet og bl.a. være bemandet af specialuddannede læger og sygeplejersker.

Kræftens Bekæmpelse er involveret i mange af de aktiviteter, der foregår på hospiceområdet. Foreningen er medlem af Sundhedsstyrelsens rådgivende udvalg og arbejder tæt sammen med Hospiceforum Danmark, Foreningen for palliativ indsats og Foreningen for Palliativ Medicin.

Fonden Realdania har sat et projekt i gang om Det gode Hospice. Målet er at udarbejde et program for, hvordan man etablerer det optimale hospice med de fysiske rammer som omdrejningspunkt. Kræftens Bekæmpelse har formandskabet for projektets styregruppe.

Nordisk Cancer Union har udarbejdet en uddannelsesplan for den tværfaglige palliative indsats. Kræftens Bekæmpelse har taget initiativ til at samle faggrupperne på området for at arbejde for bedre uddannelsesmuligheder.

Alternativ behandling

I 2005 fortsatte Kræftens Bekæmpelse med at prøve at sikre viden og støtte til kræftpatienter, der overvejer alternativ behandling og at fremme dialogen mellem patient og sundhedspersonale.

- Kræftens Bekæmpelse stod bl.a. bag to workshops om musik og meditation for kræftpatienter og pårørende
- Foreningens hjemmeside www.cancer.dk/alternativ er revideret med nye oplysninger for patienter og pårørende
- Kræftens Bekæmpelse har medvirket i undervisning af sundhedspersonale bl.a. om hvordan man kan bedre dialogen om alternativ behandling
- Kræftens Bekæmpelse har nedsat et ad hoc udvalg for alternativ kræftbehandling (UFAK), som i begyndelsen af 2006 forventes at uddele tre millioner kr. til alternativ behandling

Vi har skrevet en rapport ud fra Kræftliniens interviewundersøgelse af 250 kræftpatienters motiver og brug af alternativ behandling. I den kan man bl.a. læse, at kræftpatienter ikke ►

anvender alternativ behandling i stedet for etableret behandling, men som et supplement. Patienterne bruger bl.a. alternativ behandling for at få mere modstandskraft og energi, bedre livskvalitet, lindre følgerne af kræftsygdommen og behandlingerne og øge håbet om at blive helbredt eller undgå tilbagefald af sygdommen. Undersøgelsen viser også, at kræftpatienter efterlyser viden og dokumentation om alternativ behandling. Rapporten kan hentes på www.cancer.dk

Fokuspunkter i 2006

Kræftpatienter skal have indflydelse

Patientindflydelse er sat på dagsordenen, og patienter betragtes i dag som en ressource. Rammen for den nye Kræftplan II er patientforløbet. Planen understreger, at forudsætningen for at forbedre danske kræftpatienters forløb, er, at man kender patienternes forventninger og deres vurderinger af de forløb, de er i eller har været igennem.

Det er en forudsætning for indflydelse, at patienter får viden, kender målet med behandlingen og bliver mødt med respekt, fleksibilitet og åbenhed over for ønsker og behov. I forhold til at kunne øve indflydelse på eget forløb er det vigtigt, at patienten får en kontaktperson, som har overblik og sikrer kontinuitet i behandling og pleje.

Behov for en fælles stemme

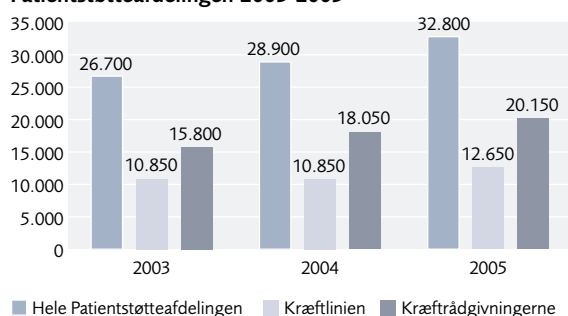
Sundhedsvæsenet efterspørger viden om kræftpatienters behov og ønsker. Hospitalerne ønsker at tage hensyn til patienterne i deres planlægning og beslutninger og i forhold til de konkrete arbejdsgange på afdelingerne. Derfor er der brug for, at gruppen af kræftpatienter kan mødes og udveksle erfaringer, så de kan tale en fælles sag. Derudover er der behov for at styrke kompetencerne hos patienter, der har lyst til at gå i dialog med de sundhedsansvarlige, hospitalslæger, sygeplejersker og praktiserende læger. Kræftens Bekæmpelse vil tilbyde dialogmuligheder og uddannelse til de kræftpatienter, der ønsker at lade deres stemme blive hørt og gøre deres indflydelse gældende.

Aktivisering af patientviden

På baggrund af den behovsundersøgelse, som Kræftens Bekæmpelse er i gang med (se indsatsområder 2005), er det et vigtigt mål for foreningen i 2006 at videregive viden om kræftpatienters behov til alle relevante samarbejdspartnere, herunder de nye regioner og kommuner. Derudover vil undersøgelsen blive fulgt op af kvalitative undersøgelser, der går dybere ind i de problemstillinger, der er rejst.

Kræftens Bekæmpelses nye rådgivninger kører efter nye principper: Ingen tidsbestilling, vægt på grupperådgivning og et åbent miljø. Man kan komme og gå, som man vil.

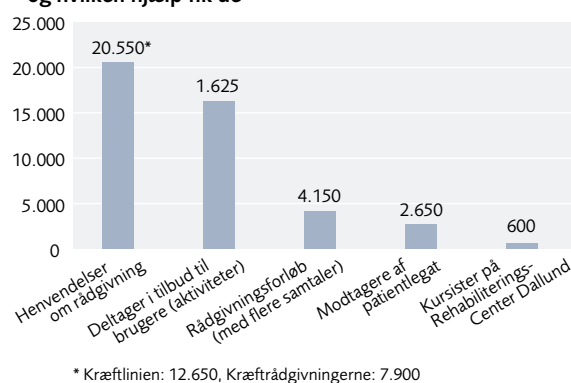
Professionelle rådgivningssamtaler i Patientstøtteafdelingen 2003-2005

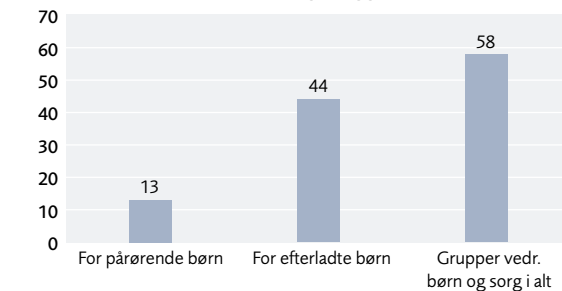
Antal grupper med rådgivning i 2005

Grupper	Antal
Grupper på internettet ledet af rådgivere	5
Øvrige grupper ledet af rådgivere	134
Grupper ledet af frivillige	414
Grupper ledet af andre	9
Grupper i alt	562

Hvor mange henvendte sig til patientstøtteafdelingen 2005 – og hvilken hjælp fik de

Kræftens Bekæmpelses børn- og sorggrupper i 2005

PATIENTSTØTTE

Samarbejde med kommunerne

Strukturreformen giver kommunerne nye opgaver på sundhedsområdet. Kræftplan II indeholder en række konkrete forslag om bl.a. sammenhængende patientforløb, rehabilitering og palliativ behandling. Ansvar vil påhvile kommunerne, og Kræftens Bekæmpelse tilbyder sig som samarbejdspartner i forhold til videndeling og konkrete projekter.

Regeringen og Dansk Folkeparti har afsat 40 mio. kr. til et partnerskab mellem Kræftens Bekæmpelse, Kommunernes Landsforening og sundhedsmyndighederne, der skal sikre kommunale pilotprojekter inden for rehabilitering i 2006 og 2007.

Flere lever med lungekræft

Mange danske lungekræftpatienter lever længere end nogensinde før. Det er fordi, flere opereres og behandles for sygdommen end tidligere.

I 2005 oprettede danske lungekræftpatienter deres egen patientforening, lungekræft.dk, som i foråret 2006 allerede talte 150

medlemmer. Kræftens Bekæmpelse mærker også en stigning i antallet af lungekræftpatienter, som søger hjælp til at komme videre efter endt behandling.

Internettet har vist sig at være en hurtigt og effektiv metode til at yde lungekræftpatienter hjælp og støtte.

LUNGEKRÆFTPATIENTER STØTTER SIG TIL NETTET

Hvis man har svært ved at komme ud af døren, fordi man f.eks. er fysisk svag, kan man melde sig til en netgruppe og møde ligestillede og få rådgivning

Som lungekræftpatient kan det være svært at overskue mere end at gå en tur i haven. Mange er fysisk svage og har problemer med vejrtrækningen, og det er derfor ikke så ligetil at komme ind til en kræftrådgivning og få hjælp. For at råde bod på det oprettede Kræftens Bekæmpelse i 2005 fire internet-rådgivningsgrupper for lungekræftpatienter.

-Vi kiggede på vores statistik over, hvem der kommer på vores rådgivninger og fandt ud af, at vi stort set ikke var i kontakt med denne her patientgruppe, selvom det er den næsthøypigste kræftdiagnose (bortset fra almindelig hudkræft) i Danmark, siger lederen af kræftrådgivningen i København, Eva Ethelberg, som har startet grupperne sammen med psykolog Rikke Høgested fra kræftrådgivningen i Lyngby.

På nettet er alle lige

Internetgrupperne stiller ingen krav til patienterne udover, at de skal have adgang til en computer og internettet.

-Man kan sidde derhjemme i badekåbe og deltage i gruppen. Bare man har en computer. Man behøver ikke at være ekspert i at bruge internettet, vi vejleder i starten, siger Eva Ethelberg.

Hver gruppe har seks til otte deltagere og to rådgivere tilknyttet. Rådgiverne giver bl.a. faglige svar på deltagerens indlæg, foreslår emner til diskussion eller planlægger en chat. Ingen andre end gruppeledere og de to rådgivere kan læse, hvad man skriver. Grupperne kommer hurtigt op at stå, og deltagerne kommer fra alle kroge af landet.

-Nettet er meget fleksibelt, vi får fat i patienter fra hele landet, og det går hurtigt, fra vi annoncerer en gruppe, til den er fyldt

op med deltagere og i gang, siger Eva Ethelberg.

Toppen af isbjerget

Succesen med netgrupper for lungekræftpatienter peger på, at det måske også kunne hjælpe andre patientgrupper.

-Der kommer meget mere af det her fremover. Også for andre patientgrupper selvfølgelig. Vi er kun lige ude af starthullerne, siger Eva Ethelberg.

Leder af Kræftrådgivningen i København, Eva Ethelberg har været med til starte netrådgivningsgrupper for lungekræftpatienter.

Kirsten Høegsberg brugte Kræftens Bekæmpelses netrådgivningsgrupper, da hun fik lungekræft.

JEG SKULLE IKKE LØFTE TELEFONEN

Kirsten Høegsberg var både fysisk og psykisk svag, da hun fik lungekræft. Men en netgruppe kunne hun overskue

Netgrupper for lungekræftpatienter giver mulighed for støtte og samtale på et tidspunkt i patientens liv, hvor det kan være umuligt at gøre særligt meget selv. For Kirsten Høegsberg, 49, var netgruppen den rigtige form for rådgivning.

-Jeg var aldrig kommet ned til en samtale eller deltaget i en gruppe på rådgivningen, men jeg skulle ikke engang løfte telefonen for at komme med i en netgruppe, siger Kirsten Høegsberg.

Hun fik konstateret lungekræft i foråret 2004 og kom med i den første af Kræftens Bekæmpelses netgrupper for lungekræftpatienter, som startede i efteråret 2004.

-Fordelen er, at man kan gå ind og skrive, både når man har overskud til at svare, og når man er ked af det eller angst og skriver for at få hjælp, siger Kirsten Høegsberg.

Hun brugte netgruppen til at dele sine bekymringer og erfaringer med de andre deltagere, som genkendte hendes problemer.

Der var dog nogle ting, som Kirsten Høegsberg ikke skrev om.

-Der var nogle mænd i gruppen, og derfor skrev jeg f.eks ikke om alle de symptomer på overgangsalder, som jeg oplevede efter kemoterapien, siger Kirsten Høegsberg.

Gode ønsker i baglommen

Lige så snart, der var sket noget negativt for en i gruppen, trådte de andre til med opmuntrende ord.

-Jeg husker især den støtte og de mange trøstende ord, jeg fik i november, da gruppen skulle slutte, og jeg samtidig fik konstateret, at den knude, jeg havde i brystet, var en spredning fra lungen. Det var godt at køre til Svendborg til operation med gruppens gode ønsker i baglommen, siger Kirsten Høegsberg.

FOREBYGGELSE OG DOKUMENTATION

Viden er grundlag for politisk dagsorden

Kræftens Bekæmpelse bygger sine aktiviteter på viden. Det er også grundlaget for forebyggelsesindsatsen og den politiske dagsorden, vi arbejder for at sætte på kræftområdet.

Kræftens Bekæmpelse er i dag en vigtig ressource for forebyggelse af kræft herhjemme. I dag ved vi, at man kunne forebygge mindst en tredjedel af alle kræfttilfældene, hvis alle danskere fulgte de europæiske kræftråd:

- Lad være med at ryge
- Undgå at blive overvægtig
- Vær fysisk aktiv hver dag
- Spis frugt og grønt hver dag
- Begræns dit alkoholforbrug
- Undgå overdreven soldyrkelse
- Følg råd om kræftfremkaldende stoffer
- Deltag i screeningstilbud

Passiv rygning

Inden for de seneste år er der kommet meget ny viden om sundhedsfarerne ved passiv rygning. Passiv rygning er årsag til lungekræft, luftvejs- og hjertesygdomme. Kræftens Bekæmpelse og 15 andre organisationer udgav i 2005 en hvidbog, der giver et hurtigt overblik over den eksisterende viden om passiv rygning.

Den viden, der i dag findes om passiv rygning og dens sundhedsmæssige konsekvenser, peger på kun én løsningsmulighed: Folketinget skal påtage sig ansvaret for at indføre et totalt forbud mod at ryge indendørs på alle arbejdspladser og i det offentlige rum.

Rygestop og rygepolitik

Rygestopkurser er i dag et populært tilbud, som ca. 10.000 danskere benyttede sig af i 2005. Tilbagemeldinger på bl.a. hjemmesiden om unge og rygning, www.liv.dk viser, at der skal lovgivning til, før der bliver indført effektive rygepolitikker på ungdomsuddannelserne. De viser også, at antallet af rygere stiger, når skolen ikke har en rygepolitik. Endnu et argument for, at et røgfrit offentligt rum vedtages ved lov.

Xhale.dk

Xhale.dk er et projekt, der skal hjælpe unge til at holde op med at ryge. Via hjemmesiden kan unge melde sig til rygestop og få råd, støtte og vejledning både på internettet og med sms og e-mails. Projektets målgruppe er unge dagligrygere fra 15 til 25 år, og succeskriteriet er at få 2.000 til at melde sig til rygestopprogrammet hvert år. Det er indtil videre mere end lykkedes. Efter et år on-line (01.09.05) var der registreret 3.144 tilmeldte. Den 15. januar 2006 var der i alt 5.010 tilmeldte.

Indsatser mod rygning i 2005

- Lærebog og kurser til sundhedspersonalet
- Grundkurser for ca. 400 nye rygestoprådgivere
- Efteruddannelseskurser for rygestoprådgivere
- Foredrag om rygestop
- Kursus til kommunalt ansatte i røgfri miljøer for børn og unge
- Database for rygestoprådgivere med fire emner: Vandpiberygning, rygningens skadevirkninger på unge, unges afhængighed og rygestop for unge
- Udvikling af hjemmesiderne www.liv.dk, www.x-hale.dk og www.rygning.com, som indeholder information til unge om rygning og undervisningsmaterialer til ungdomsuddannelserne. De har ca. 23.000 unikke besøgende pr. måned
- Ren luft til ungerne er en pjece, som Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsstyrelsen står bag

I Himmelev Badmintonklub kan man også købe sund mad. Det benytter flere og flere børn og unge sig af. Læs mere på side 30.

SUND MOTION
MAD

Omsorg

96 pct. af landets folkeskoler har i dag en nedskrevet OmSorg-handleplan, som skal inspirere og støtte lærere og pædagoger, så de er bedre rustet til at tage hånd om børn, der mister en forælder.

Hvert år oplever flere end 400 danske børn i alderen 0-6 år at miste en forælder. De har behov for støtte og hjælp. Derfor udgav Kræftens Bekæmpelse i 2005 en sorg-handleplan for den aldersgruppe, og i 2006 holdes en række kurser for pædagoger, dagplejere og daginstitutioner, så de kan formulere en handleplan, der imødekommer barnets behov.

Sammen med Center for Selvmordsforskning har Kræftens Bekæmpelse arbejdet på at overføre OmSorg-handleplaner fra skole- til gymnasieniveau.

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet er et stort indsatsområde i Kræftens Bekæmpelse. Mange undersøgelser har vist en sammenhæng mellem fysisk aktivitet og nogle kræftsygdomme. Kræftens Bekæmpelse står bl.a. bag en rapport om fysisk aktivitet og kræft, som er skrevet på baggrund af en international konference, vi arrangerede om emnet i 2004.

Omgivelsernes betydning for fysisk aktivitet

Kræftens Bekæmpelse deltager i et internationalt netværk (IPEN) om omgivelsernes betydning for fysisk aktivitet, og foreningen stod bl.a. bag et seminar om emnet i København i 2005. Kræftens Bekæmpelse har også taget initiativ til netværket Center for Aktivt Hverdagsliv. Alle disse aktiviteter har fokus på det omgivende miljøes betydning for befolkningens fysiske aktivitet i hverdagen. Foreningen arbejder for, at forvaltningerne i de kommende storkommuner begynder at arbejde sammen om omgivelser og borgernes fysiske aktivitet. Som et pilotforsøg anlagde Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune og Folkesundhed København en oplyst løbe- og gangsti i Fælledparken.

Børn, leg og bevægelse

Børn skal bevæge sig noget mere. Flere end 175 skoler har nu legepatruljer, som Kræftens Bekæmpelse har hjulpet dem i gang med. DGI, Trygfonden, Kompan og Dansk Skole Idræt deltager i udvikling af konceptet legepatruljer. Kræftens Bekæmpelse og Indenrigs- og Sundhedsministeriet har udgivet bogen Alle Børn i Bevægelse, der er et inspirationskatalog til bl.a. skoler og forvaltninger.

Fysisk aktivitet for kræftpatienter

Gå i gang er et nyt tilbud om motion til patienter og pårørende fra Kræftens Bekæmpelse, DGI, Diabetesforeningen og Gigtforeningen. Tilbuddet skal fremme muligheden for at, færdigbehandlede patienter og deres omgangskreds kan dyrke motion i deres eget lokalmiljø. Der er startet pilotprojekter i Nykøbing Falster, Viborg og Ålborg.

Etniske minoriteter og kræft

I januar 2005 holdt Kræftens Bekæmpelse den første nordiske konference om etniske minoriteter, kræft og forebyggelse. Vi har udgivet en folder om symptomer på kræft på engelsk, bosnisk, tyrkisk, somali, farsi, urdu og arabisk.

Fokuspunkter i 2006

- **Fokus på sol.** Hudkræft er den hyppigste kræftform i Danmark. Derfor planlægger Kræftens Bekæmpelse "SundSol-kampagnen", der skal få danskerne til at omgås solen med sund fornuft
- **Forebyggelse og sundhedsfremme i kommunerne.** Kræftens Bekæmpelse skal omsætte foreningens store viden om forebyggelse til krav til den konkrete, lokale indsats på sundhedscentre
- **Social ulighed og kræft.** Kræftens Bekæmpelse skal finde ud af, hvor de sociale forskelle gør sig gældende
- **Screening for tarmkræft.** Som led i evalueringen af forsøg med screening for tarmkræft er der holdt en række fokusgruppeinterview, som bliver afsæt for en større spørgeskemaundersøgelse om barrierer for deltagelse i screeningen
- **Sygdomspjecer.** Kræftens Bekæmpelse begynder et omfattende revisionsprojekt af samtlige pjecer. Resultaterne af en brugerundersøgelse vil også blive anvendt i den elektroniske sygdomsinformation
- **Kort samtale om rygning og rygestop**
- **Rygestop for kræftpatienter**
- **Undervisningsmaterialer om sundhed.** Lærebog og lærervejledning om sundhed, livsstil, kræft og rygning set fra en naturvidenskabelig vinkel
- **Oversætte og bearbejde Kræftens Bekæmpelses pjecer** om screening, så de imødekommer forskellige sproglige og kulturelle behov

Dokumentation

Kræftens Bekæmpelse vedligeholder databasen NORDCAN med 30 års data (1971-2000) for nye tilfælde og dødsfald i hele Norden for 41 kræftformer. Data kan præsenteres for de forskellige amter i de fem nordiske lande. Databasen kan hentes gratis på www.ancr.nu Med NORDCAN kan grafer og tabeller fremstilles på et øjeblik og lægges ind i præsentationer og rapporter. Kræftens Bekæmpelse har bl.a. leveret data og beregninger for nye tilfælde, dødsfald, fremskrivning og overlevelse på otte store kræftformer, kræft i tyktarm, endetarm, lunge, bryst, livmoderhals, livmoder, æggestok og prostata til den ny kræftplan II.

Kræftens Bekæmpelse arbejder for, at de fysiske omgivelser skal indrettes sådan, at det bliver lettere for danskerne at dyrke motion i hverdagen.

SUND MAD I SPORTSHALLEN

Prisen på pommes frites er sat op, mens prisen på sunde boller er sat ned. Sådan er det i cafeteriaet i Himmelev Badminton Klub. Og det er en succes

At svinge en ketcher kræver energi. I Himmelev Badminton Klub er der rigtig mange børn og unge, der flere gange om ugen svinger ketsjeren.

Tredje halvleg i cafeteriaet er også et must for de fleste. Skal menuen være pommes frites, så skal der betales ekstra. Vælger man i stedet at købe en sund sportsbolle, ja - så kan man faktisk blive mæt for 15 kr.

I august måned 2005 tiltrådte Laila Jensen som halinspektør i Himmelev Badmintonklub.

-Min første tanke var, nu har jeg chancen for at få kigget lidt på sundheden i cafeteriaet. Jeg er imod forbud, men det skulle være muligt også at købe sund mad. Og sådan er det i dag. Vi sælger pommes frites, burgere og hapsdogs, men nu kan man også købe sundere madvarer som f.eks. en sportsbolle eller tunsalat. Den store forskel er, at prisen på den usunde mad er sat op. Prisen på den sunde mad er til gengæld lavere, siger Laila Jensen.

Rigtig godt synes børnene

I cafeteriaet sælger de fortsat slik, men nu er det muligt at supplere med müslibarer, rosinpakker og frugt.

-Børnene er meget tilfredse med udbuddet. Det er jo nemt at forklare dem, at det er vigtigt, at de også spiser sundt. I virkeligheden er det jo forældrene, man skal have fat i, siger Laila Jensen.

Kupon til sportsbolle

Et andet tilbud fra cafeteriaet er, at forældrene kan købe et kuponhæfte med 10 kuponer og give det til deres børn. På den måde er de sikre på, at børnene får en sund sportsbolle eller toast.

-Der står også altid frisk postevand på disken, som er gratis. Det går f.eks. over ud vores sodavandssalg. Men på længere sigt

tror jeg, vi har valgt den rigtige strategi ved at sætte prisen op på den usunde mad og prisen ned på den sunde mad. I hvert fald begynder pilen at pege i den retning, siger Laila Jensen.

I Himmelev Badmintonklub er der 700 medlemmer. Laila Jensen samarbejder med Mad i bevægelse.

Mad i Bevægelse er et samarbejde mellem Kræftens Bekæmpelse, andre frivillige organisationer, Familie- og Forbrugerministeriet samt Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Baggrunden for Mad i bevægelse er, at udbuddet af mad og drikke i f.eks. idrætshallerne er for dårligt og usundt. Pommes frites, hapsdog, sodavand, chokolade, is og slik er ofte de eneste muligheder, når børnene skal stille sulten eller slukke tørsten i forbindelse med deres træning.

-Der er et stort og udækket behov for, at det bliver lettere for børn og unge at købe sundere mad indenfor idrætsverden. Men det er ikke bare cafeteriaerne, der har ansvaret for en sundere madkultur. Idrætsforeningen, herunder trænere og forældre har også et ansvar. Derfor har vi blandt andet lavet idémappen Mad i bevægelse, som er en hjælp til at få formuleret en madpolitik i idrætsforeningerne. Hvis man har en nedskrevet madpolitik, er det meget lettere for børn, forældre, trænere og cafeteriaforpagtere at forholde sig til det, siger projektleder Simon Rask, Kræftens Bekæmpelse.

Klassens Kalender

I alt abonnerer 65 pct. af samtlige klasser i Danmark nu på Klassens Kalender, og næsten 90 pct. af landets grundskoler har mindst en abonnerende klasse.

Abonnementsordningen Stuens Kalender er et tilbud, som Kræftens Bekæmpelse lancerede i 2005 til de danske daginstitutioner og dagplejeordninger med ansvaret for 0 til 6-årige børn. Det første år har ordningen tiltrukket godt 1.000 abonnenter.

Fakta:

I Himmelev Badmintonklub kan spillerne spare penge, hvis de køber sund mad i kantinen. Prisen på sund mad er sat ned, mens prisen på usund mad er sat op.

68 pct. af alle danske skolebørn dyrker idræt i en idrætsforening. Blandt de 10-12 årige drenge er hele 71 pct. medlemmer af en idrætsforening. Meget af idrætten dyrkes i de over 1.500 sportsbarer og ca. 15.000 idrætsforeninger, der findes fordelt over hele landet.

Kræftens Bekæmpelse har i samarbejde med andre udviklet og testet 10 sunde fast food produkter til børn og unge. Konceptet hedder Move'n eat. Produkterne kan bestilles af idrætshaller over hele landet.

TARMKRÆFT OPDAGET VED SCREENING

To gange inden for det sidste års tid havde Svend Erik Jørgensen observeret, at han havde blod i afføringen. Han slog det hen. Det var sikkert kun en hæmorrhoid eller en rift, og ikke noget man burde søge læge for

Svend Erik Jørgensen er 71 år og bor i Børkop og dermed én af de borgere, som bliver tilbudt screening for tarmkræft.

-Jeg tænkte ikke specielt meget over det, ud over det var et godt tilbud. Jeg har hørt, at nogen siger nej tak til tilbudet, fordi de ikke bryder sig om at tage prøver af deres afføring. Det behøver man nu ikke tage så højtideligt. Det er hverken svært eller ubehageligt, siger Svend Erik Jørgensen.

I dag tør Svend Erik Jørgensen slet ikke tænke på, hvis han ikke havde deltaget. For det viste sig, at han havde tarmkræft.

-Jeg blev noget chokeret. Den tanke havde jeg overhovedet ikke skænket. For kræft findes ikke i min familie, siger Svend Erik Jørgensen.

Svend Erik Jørgensen fik fjernet svulsten og 16 cm af tarmen. Han slap for yderligere behandling. Fra han sendte sine afføringsprøver ind, og til han blev opereret, gik der en måned.

188.000 borgere tilbydes screening

I august måned begyndte Københavns og Vejle amter i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse at sende invitationer ud til halvdelen af alle borgere i Københavns Amt og alle borgere i Vejle Amt mellem 50 til 74 år og tilbyde dem hjemmescreening for tarmkræft.

Deltagerne skal sende tre afføringsprøver til analyse. De får svar på deres prøver pr. brev - senest 14 dage efter, at prøverne er

sendt til laboratoriet. Bliver der fundet usynligt blod i en prøve, bliver man indbudt til en kikkertundersøgelse af tarmen - også kaldet koloskopi.

-Chancen for at vinde over tarmkræft er god, hvis sygdommen opdages på et meget tidligt stadie, og den endnu ikke har nået at give symptomer, siger overlæge, dr.med. Iben Holten, Kræftens Bekæmpelse.

Mere information om tarmkræft

-Tarmkræft er ikke en sygdom, som man taler så meget om. Jeg forstår godt, hvis nogen synes, at det er ubehageligt at tage prøver af deres egen afføring. Men når gevinsten er, at man ved en operation øger sin chance for at overleve sygdommen, bør man deltage, siger Iben Holten.

Kræftens Bekæmpelse samarbejder med de to amter om screeningen. Foreningen arbejder på at få lavet mere og bedre information med det håb at få flere til deltage. Andre undersøgelser om, hvorfor kvinder ikke deltager i screening for livmoderhalskræft, viser nemlig, at årsagen er manglende information.

Tanken er, at forsøgene i Københavns og Vejle amter skal bruges til at finde ud af, om det er en god idé at lave en landsdækkende screening for tarmkræft.

-For at tilbudet kan blive landsdækkende kræver det, at rigtig mange borgere i de to amter deltager. Vi skal helst have en deltagelseprocent på mindst 60 for at kunne få erfaringer med, hvordan man kan organisere en landsdækkende folkeundersøgelse. Lige nu er deltagelseprocenten omkring 40 til 50, siger Iben Holten.

Folketinget afsatte i 2005 20 millioner kroner til undersøgelsen i de to amter.

Svend Erik Jørgensen undgik, at hans tarmkræft udviklede sig yderligere, fordi han deltog i screening. Hans sygdom blev opdaget og behandlet inden for en måned.

Foto: Lars Lindskov

Screening for livmoderhalskræft

Der indføres i disse år nye teknikker til prøvetagning, og erfaringerne med den nye teknik deles og diskuteres løbende. Desuden reviderer flere amter deres invitationer og rykkerbreve på baggrund af Kræftens Bekæmpelses anbefalinger.

Screening for brystkræft

Mammografiscreening skal være indført senest i 2007, og de fleste amter er i gang med planlægningen. For at sikre høj kvalitet i programmerne tidligt i processen arbejder vi på at skabe et forum for erfaringsudveksling amter imellem.

KOMMUNIKATION

Kommunikation på befolkningens betingelser

Kræftens Bekæmpelses eksterne kommunikation er rettet mod patienter, pårørende, forskere, hospitalsverdenen og politikere... ja faktisk mod hele den danske befolkning. Foreningen ser det som sin pligt at dele sin viden om kræft med alle interesserede. Og det vil i første række sige kræftpatienter og pårørende. For at gøre det bedst muligt har vi gennemført læserundersøgelser og interviews med fokusgrupper om medlemsbladet tætpåkræft, det daglige elektroniske nyhedsbrev og hjemmesiden www.cancer.dk.

Indsatsområder i 2005:

Udbygning af www.cancer.dk

Kræftens Bekæmpelse fortsætter med at udbygge sin hjemmeside www.cancer.dk, så den dækker stadig flere sider af kræftpatienternes og de pårørendes behov. De henter hovedsagelig information om de forskellige kræftsygdomme, men bruger i stigende grad også hjemmesiden som et socialt medie, der skaber kontakt. I 2005 fik hjemmesiden tilknyttet en lægefaglig redaktør og en formidler af viden om alternativ behandling. Brugere er - heldigvis - meget tilfredse. Følgende områder er under udbygning:

- Unge med kræft
- Når kræften ikke forsvinder
- Hjælp i den sidste tid
- www.genotoxic.dk - hjemmeside for Kræftens Bekæmpelses nye forskningscenter
- Erfaringer med kræft
- Brevkasse, hvor patienter og pårørende får svar fra en af Kræftliniens rådgivere
- Alternativ behandling
- Presserum
- Nøgletal

Hvem læser medlemsbladet?

Kræftens Bekæmpelse foretog i 2005 en mindre læserundersøgelse, som sammen med oplysninger fra vores egen database ligger til grund for en beskrivelse af medlemsbladets kernelæser: tætpåkræfts kernelæser er en kvinde mellem 50 og 64 år. Hun er enten selv kræftpatient eller mere sandsynligt pårørende til en kræftpatient. Kernelæseren foretrækker at læse om advarsels-signaler og hvilke symptomer, man skal holde øje med, eller om hvordan man forebygger kræft. Men kræftpatientens egen historie og nyt om behandling og forskning er også områder, som interesserer.

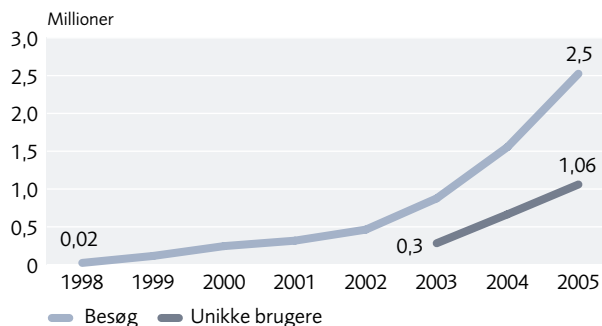
tætpåkræfts læserprofil:

Ca. 2/3 er kvinder

88 pct. har eller har haft kræft eller er pårørende

77 pct. er over 50 år

Stigende besøgstal på www.cancer.dk 1998-2005

Mindst én nyhed om dagen

Hver dag lander Kræftens Bekæmpelses elektroniske nyhedsbrev i flere end 3.800 abonnenters mailbox. Nyhedsbrevet består af overskrifter fra udvalgte artikler i pressen den pågældende dag og en eller flere nyhedsartikler om kræft, som Kræftens Bekæmpelse selv producerer. Målgruppen er - også for nyhedsbrevet - patienter og pårørende. En undersøgelse af deres ønsker viser, at de prioriterer vores artikler højt.

Mediekontakt

Kræftens Bekæmpelse har et godt samarbejde med såvel de landsdækkende som de lokale medier. Cirka 20.000 artikler eller radio-/TV-indslag bliver det til på et år. Vores mål er at sætte patienternes og de pårørendes dagsorden både i den offentlige og i den politiske debat. Et par af de store mediasager var kampen for et røgfrit offentligt rum, landsindsamlingen og kampagnen fokus på brystkræft.

Genkendeligt og ensartet design

Medlemsbladet, videnregnskabet og en del pjecer fra Kræftens Bekæmpelse fik nyt design i 2005. Det nye layout er begyndelsen til en mere genkendelig, ensartet designlinje for alle Kræftens Bekæmpelses publikationer. Arbejdet med den fælles grafiske identitet fortsætter i 2006.

Nogle af fokusområderne i 2006:

- Video på www.cancer.dk: Kræftens Bekæmpelse vil i stigende grad lægge videosekvenser ud på hjemmesiden. I stedet for at fortælle, hvordan en undersøgelse eller behandling foregår, vil vi vise det
- Udbygget samarbejde med DMCG – Danske Multidisciplinære Cancergrupper - om information om kræftsygdomme og -behandlinger. Ekspertter fra op mod 20 lægelige kræftgrupper stiller deres viden til rådighed på www.cancer.dk
- Lægefaglig og psykosocial information på www.cancer.dk om den ny hverdag efter kræft
- Brugerundersøgelse af området Debat og kontakt på www.cancer.dk
- Grafisk og teknisk udvikling af det elektroniske nyhedsbrev

På virksomheden Radiometer arbejder 950 mennesker. Arbejdspladsen har ikke noget rygeforbud, og de ansatte er derfor dagligt udsat for passiv rygning. Fra 1.1. 2008 er det forbudt at ryge på virksomheden. De har bl.a. henvendt sig til Kræftens Bekæmpelse for at få hjælp og rådgivning om rygepolitik og rygestopkurser.

BUDSKABER

LOKALFORENINGER

Klar til nye kommuner og regioner

Når kommunalreformen træder i kraft pr. 1. januar 2007, er Kræftens Bekæmpelse parat lokalt og regionalt. Gennem hele 2005 har frivillige i lokalforeningerne diskuteret den nye opgavefordeling mellem kommuner og regioner. Lokalforeningerne har forberedt sig på en ændring i Kræftens Bekæmpelses struktur, så deres arbejde passer sammen med den nye offentlige struktur. Den endelige beslutning om ny struktur i Kræftens Bekæmpelse træffes i maj 2006.

Indsatsområder i 2005:

Landsindsamling

Kræftens Bekæmpelses lokalforeninger formår at besøge næsten alle landets husstande på en søndag formiddag. Den 3. april samlede godt 25.000 indsamlere 24,7 mio. kr. netto ind til foreningens arbejde. Det er det bedste resultat i 20 år. Kræftens Bekæmpelse har forsøgt at komme i kontakt med virksomheder i forbindelse med landsindsamlingen men uden udpræget held. Der er udviklet to it-redskaber til kampagnelederne, så de lettere kan holde styr på indsamlere og indsamlingsruter.

Frivillige formidler kontakt

Mange frivillige i lokalforeningerne bliver kontaktet af patienter og pårørende, der har brug for hjælp. For at hjælpe de frivillige til at guide disse personer til den rigtige hjælp f.eks. på en af foreningens kræftrådgivninger, blev der udbudt to kurser. Kun det ene kursus blev gennemført, da der ikke var nok interesserede til begge kurser.

Mødefrugt

I september fik 500 virksomheder besøg midt i et møde af frivillige fra den lokale forening af Kræftens Bekæmpelse. 10.000 stykker frugt blev uddelt til mødedeltagere. Det var et forsøg på at gøre virksomhederne opmærksom på muligheden for at servere frugt i stedet for slik eller kage til møder. Ikke så mange lokalforeninger som håbet valgte at deltage i aktiviteten.

Udvidelse af igen-kæden

I januar åbnede Kræftens Bekæmpelses ottende genbrugsbutik i Snekkersten ved Helsingør. De otte butikker gav i 2005 et samlet et overskud på 2,3 mio. kr. til kræftsagen. Vi havde håbet på at åbne yderligere et par butikker sidste år, hvilket ikke lykkedes. Det skyldes først og fremmest, at der er få ledige erhvervslejemål, hvor beliggenhed, størrelse og pris passer til Kræftens Bekæmpelse. Der åbner en ny igen-butik i april 2006 i Sorgenfri nord for København.

Fokuspunkter i 2006

Ny organisationsstruktur i Kræftens Bekæmpelse

Der er lagt op til, at Kræftens Bekæmpelses repræsentantskab vedtager en ny organisationsstruktur i 2006. Herefter bliver opgaven at gennemføre ændringen, så der i hver af de nye kommuner kommer en ny organisering af det frivillige arbejde med en lokalforening og evt. lokaludvalg, og i hver af de nye regioner kommer et regionsudvalg.

Den nye frivillige

Kommunerne får nye opgaver med forebyggelse og rehabilitering. Derfor skal lokalforeningerne tiltrække frivillige, der har lyst til at deltage i politisk arbejde.

Stafet for livet

I eftersommeren 2006 gennemfører Kræftens Bekæmpelse det første Stafet for livet-arrangement. Det er verdens største fundraising aktivitet, der bl.a. holdes i USA, Australien og i flere europæiske lande. Formålet er at give håb til mennesker, der hver dag kæmper mod kræft og samtidig gøre opmærksom på forebyggelses- og støttemuligheder og indsamle penge til kræftsagen. ▶

NETVÆRK

Aktiviteter i året der gik

Hvad er det værd i Roskilde

Kasper Nielsen fra Bruun-Rasmussens Auktioner var i igen-butikken i Roskilde med et hvad er det værd-arrangement. 350 personer mødte op for at få deres arvesager og lignende vurderet.

Michala Petri i fire byer

Michala Petri er vicepræsident i Kræftens Bekæmpelse. Fire gange stillede hun og hendes mand, Lars Hannibal sig til rådighed for lokalforeninger med en koncert: I Fakse Ladeplads, Frederiksværk, Oksbøl og Herning. Koncerterne indbragte 58.550 kr. til Kræftens Bekæmpelse.

Modeshow i Århus

Århus lokalforening afholdt i september et stort show for at rejse penge, så klovnens Angus kan besøge børnene på børnekræftafdelingen på Århus Sygehus. Lotte Heise fortalte om modelarbejde, Marc Rieper fortalte en historie fra sit professionelle fodboldliv og frivillige gik catwalk med tøj fra igen-butikken i Århus.

Banko i Køge

Hver mandag holder Støtteforeningen i Køge bankospil, hvor overskuddet går til Kræftens Bekæmpelses patientstøtteamarbejde. De mange, faste gæster spiller med stor iver, og i 2005 kunne Støtteforeningen give et overskud på 100.000 kr. videre.

Røgfri Rosanes i Holbæk

Tamra Rosanes stillede op til en røgfri koncert på vandrerhjemmet i Holbæk, der samtidig fungerede som optakt til landsindsamlingen. Holbæk lokalforening stod bag arrangementet, som gav 15.000 kr. til Kræftens Bekæmpelse.

Cykelstjerner i Silkeborg

En uge efter afslutningen på Tour de France fik Silkeborgs gadeløb besøg af nogle af rytterne, bl.a. bjergtrøjevinderen Michael Rasmussen. Silkeborg lokalforening benyttede lejligheden til at sælge en masse Livestrong armbånd.

Action i Sønderborg

Sønderborg lokalforening holdt sammen med kommunen et arrangement for alle unge mellem 14 og 18 år. Håndboldspillerne Lars Christiansen og Jan Paulsen og badmintonspilleren Tine Høy deltog i aktiviteterne, der bl.a. omfattede kajakroning, beachvolley, klatrevæg, forhindringsbane, håndbold og badminton.

Valgdag i Herning

Herning lokalforening benyttede kommunalvalget i november 2005 til at være til stede på flere valgsteder. Lokalforeningen delte materialer ud, hvervede medlemmer og snakkede med politikere og andre foreninger.

Stig Rossen i Horsens

Stig Rossen trak fulde huse, da Horsens lokalforening inviterede til kirkekoncert.

Hovedbestyrelsens forslag til ny frivillig struktur i Kræftens Bekæmpelse

Kræftens Bekæmpelse opretter **fem regionsudvalg** - et for hver af de fem nye regioner.

Regionsudvalgene skal:

- følge op på regionens kræftbehandling
- påvirke regionsrådet
- informere lokalforeningerne

To medlemmer i hvert af de nye regionsudvalg vælges af hovedbestyrelsen, og tre til fem medlemmer vælges af lokalforeningsformændene i regionen.

Lokalforeningerne skal følge op på kommunernes arbejde med forebyggelse og kræftrehabilitering.

Lokaludvalg kan oprettes af lokalforeningerne efter behov. Lokaludvalg kan både tage sig af landsindsamlingen lokalt og forskellige andre lokale aktiviteter. Medlemmerne udpeges af lokalforeningen.

Sådan ser forslaget til ny struktur ud:

Nye opgaver og ny organisering

Niveau	Opgaver	Kræftens Bekæmpelse
Stat	Lovgivning	Hovedbestyrelse
Regioner	Sygehuse/ Kræftbehandling	Regionale udvalg
Kommuner	Forebyggelse/ Rehabilitering	Lokalforeninger
Lokalområder	Landsindsamling/ Lokaleaktiviteter	Lokaludvalg

= Nye niveauer

Fuld aktivitet før landsindsamlingen i Vojens.

KAN VI MAGTE DET?

De frivillige i Kræftens Bekæmpelse skal til at arbejde mere politisk, når ansvaret for forebyggelse og genoptræning rykker til kommunerne. I Vojens ser formanden muligheder og udfordringer

Rie Andersen er sygeplejerske og har været formand for lokalforeningen i Vojens siden starten for ni år siden.

-Da jeg begyndte som sygeplejerske i 1975, havde vi stadig tid til at tale med patienterne. Men i dag er folk indlagt så kort tid som muligt, og stadig flere behandles ambulant, så vi når ikke at få talt hverken forebyggelse eller rehabilitering med dem, siger Rie Andersen.

Derfor ser hun frem til, at de nye storkommuner får ansvar for forebyggelse og genoptræning. Men hun tænker også over, hvordan lokalforeningerne skal håndtere det politiske arbejde, som kommunernes nye ansvar lægger op til.

Politikerne vil høre vores mening

Vojens lokalforening var op til kommunalvalget med til at invitere to borgmestercandidater til vælgermøde om sundhed. Politikerne debatterede med flere end 100 borgere og Kræftens Bekæmpelses direktør, Arne Rolighed.

-Vi fik skabt kontakt til politikerne og fandt ud af, at de gerne vil høre vores mening og samarbejde med os, siger Rie Andersen.

Hun spår, at lokalforeningerne fremover får en rolle som vagthund over for kommunernes indsats på forebyggelses- og rehabiliteringsområdet. Og at det kræver frivillige kræfter, som er interesserede i det politiske arbejde.

-Vi får en opgave med at tiltrække nye typer af frivillige til de nye politiske opgaver, siger Rie Andersen.

Lokalforeningerne bliver nødt til at se på, hvem der skal lave hvad i stat, regioner og kommuner.

-Vores organisation skal passe til, hvem der skal forhandles med, og hvor vi skal være vagthund, siger Rie Andersen.

Vojens kommune skal indgå i Ny Haderslev kommune sammen med Gram og Haderslev kommuner og fire sogne fra Nørre Rangstrup og Christiansfeld kommuner.

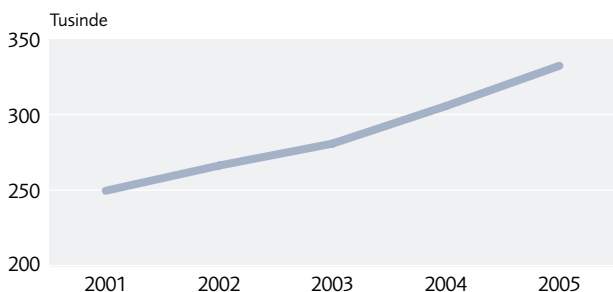
MARKETING

Medlemstallet stiger

Ved udgangen af 2005 nåede vi op på 332.217 medlemmer i Kræftens Bekæmpelse, og det betyder, at vi også i år har fået en medlemstilvækst på over tre pct. Fremgangen skyldes bl.a., at det er lykkedes os at få flere og flere medlemmer til at melde deres kontingent til BetalingsService. Det får flere til at fastholde deres medlemskab.

Vi har også fået nye medlemmer, som især bliver hvervet gennem telefonkampagner. Generelt har der været en stor tilgang af familiemedlemskaber, der tæller som to medlemmer i medlemsopgørelsen. Denne tilgang er både sket blandt nyhvervede og eksisterende medlemmer.

Medlemstal 2001-2005

Indsatsområder i 2005

Lotterier giver større overskud

I 2005 lykkedes det os at øge overskuddet fra lotterierne med hele 3 mio. kr. Det betyder, at vi fik et overskud på 43 mio. kr., og lotterierne er dermed fortsat foreningens tredjestørste indtægtskilde. Muligheden for at betale til lotterierne via BetalingsService har bl.a. været med til at øge omsætningen.

Rekord i arveindtægter

Arv fra privatpersoner er Kræftens Bekæmpelses største indtægtskilde, og 2005 blev et rekordår. Vi havde 271 afsluttede arvesager mod 265 i 2004. Samtidig er det gennemsnitlige arvebidrag steget, hvilket betød, at de samlede indtægter steg fra 111,9 mio. kr. i 2004 til 130,4 mio. kr. i 2005.

Flere virksomheder støtter forskning

Nye tiltag i markedsføringen af forskningsgaver og erhvervspartnerskaber har resulteret i en vækst på 40 pct. - med indtægter på i alt 11,3 mio. kr. mod 8,1 mio. kr. året før. Væksten skyldes bl.a. en målrettet telefonkampagne over for mindre virksomheder.

Pink Cup – Danmarks største golfturnering for kvinder

Golfklubbernes engagement i kampen mod brystkræft oversteg forventningerne for tredje år i træk. Med en rekordstor tilmelding af 93 klubber og mere end 4.000 deltagere blev der indsamlet 1,2 mio. kr. De professionelle golfspillere Amanda Moltke-Leth og Karen Margrethe Juul er Pink Cups ambassadører. Turneringen blev bakket fuldt op af Diners Club, Lancôme, Rosendahl, Bodum, Noa Noa, Golfino, Golf Digest, Erhvervsbladet, Willis og Marabou.

Løb og støt kræftsagen med For Life

Gennem "Team for Life" kan danskerne deltage i forskellige motionsløb og samtidig samle penge ind til Kræftens Bekæmpelse. Erfaringen har vist, at der er potentiale i at udvikle egne motionsløb, hvorfor det vil være et fokusområde for foreningen i 2006. Intersport er hovedsponsor på For Life projektet, og de har med landsdækkende aktiviteter i 2005 forsøgt at skærpe folks opmærksomhed på sammenhængen mellem fysisk inaktivitet og kræft.

GOSH støtter børn og unge i sorg

For fjerde år i træk har det danske kosmetikfirma GOSH valgt at forlænge deres sponsorat til projekt OmSorg.

Opbakning fra det lokale erhvervsliv

Med firmaet Cadbury Schweppes i spidsen lykkedes det for det lokale erhvervsliv i Vejle Amt at indsamle hele 388.000 kr. Pengene blev givet videre som økonomisk støtte til etableringen af den nye kræftrådgivning i amtet.

Nyt samarbejde om sol

Matas og Kræftens Bekæmpelse indgik i foråret et fireårigt samarbejde. Samarbejdet skal – ud over at rejse penge til kræftsagen – sikre, at Kræftens Bekæmpelses fire solråd når helt ud til forbrugerne. Det skal ske gennem dialog mellem Matas' medarbejdere og de kunder, der søger råd og vejledning om solbeskyttelse som f.eks. solcreme. Matas og Kræftens Bekæmpelse vil også samarbejde om et projekt, der skal få børnehaver over hele landet til at udarbejde en egentlig solbeskyttelsespolitik. Disse tiltag skal sikre, at færre danskere i fremtiden bliver ramt af hudkræft.

Begravelse og mærkedage

Gavebidrag i forbindelse med bisættelser, begravelse og mærkedage er steget fra 1,4 mio. kr. i 2004 til 2,2 mio. kr. i 2005. Flere er blevet opmærksomme på muligheden for at donere penge til kræftsagen til minde om en slægtning eller en nær bekendt. Det sker oftest efter afdødes eget ønske. Samtidig oplever vi også, at et stigende antal fødselarer og jubilarer vælger at opfordre deres gæster til at betænke kræftsagen i stedet for at give en gave. ►

Kræftens Bekæmpelse og Matas arbejder sammen om at motivere danskerne til at få bedre solvaner.

STØT BRYSTERNE FIK DE UNGE PÅ BANEN

Med indsamlingskampagnen Støt Brysterne lykkedes det Kræftens Bekæmpelse at tiltrække et ungt publikum. Det gav et rekordstort overskud på 8,4 millioner kroner

Oktober måneds brystkræft-kampagne kom i højeste gear, da skuespiller Ellen Hillingsø og tv-vært Andrea Elisabeth Rudolph i tv-programmet Go´ aften Danmark fortalte, hvorfor de havde valgt at blive ambassadører for Støt Brysterne. Det havde ifølge marketingchef i Kræftens Bekæmpelse, Poul Møller en stor effekt.

-Vores indsamlingshjemmeside gik ned umiddelbart efter udsendelsen, fordi så mange seere klikkede sig ind for at oprette egen indsamling og for at se, hvad kampagnen ellers gik ud på, siger Poul Møller.

Fra støvet til ungdommeligt image

Kampagnens budskab bredte sig herfra som en steppebrand, og efter blot tre uger kendte hver anden dansker til kampagnen. De støtteprodukter, som Kræftens Bekæmpelse solgte gennem næsten 2.000 forhandlere over hele Danmark, blev i bogstaveligste forstand revet væk.

På små 30 timer kunne butikskæden Netto melde udsolgt af T-shirts med lyserødt logo, og der blev solgt flere end 300.000 lyserøde armbånd i løbet af kampagnen. Hertil kom et udvalg af andre produkter fra samarbejdspartnere. Det gav et rekordstort overskud på 8,4 mio. kr. til Kræftens Bekæmpelse.

En tiltrængt fornyelseskur er ifølge Poul Møller en del af forklaringen på den store succes.

-Vi er nok forbundet med et lidt støvet image. Derfor har det været befriende at bruge et mundret slogan som Støt Brysterne, der sætter gang i fantasierne hos både mænd og kvinder. Det har vi så krydret med vores ambassadører, som har kastet et ungdommeligt skær over os. På den måde er det lykkedes os at tiltrække en ny og ung målgruppe, som hovedsagligt består af kvinder mellem 25 og 45 år, siger Poul Møller.

Samarbejde er opskriften på en god kampagne

Poul Møller ser Støt Brysterne-kampagnen som et godt eksempel på, hvordan man ved en forenet indsats mellem de forskellige afdelinger i Kræftens Bekæmpelse kan styrke budskabet og foreningen på samme tid.

-Lokalforeningerne stod på gader og stræder i hver en krog af Danmark og solgte armbånd, og de var med til at skabe kontakten til de mange forhandlere landet over. Institut for Biologisk Kræftforskning holdt åbent hus, hvor de fortalte om deres forskning i brystkræft. Kommunikationsafdelingen lavede en masse PR-skabende aktiviteter og arrangerede en række faglige foredrag på universiteter og hospitaler for dem, som gerne ville høre mere om sygdommen, siger Poul Møller.

Kampagnen kommer til at tage sig lidt anderledes ud i 2006. Der arbejdes på højtryk for at finde en afløser til det lyserøde armbånd, som desværre fremkaldte allergiske reaktioner hos ca. 70 bærere.

Men kampagnens form bliver der ikke ændret på.

Fokuspunkter i 2006

- Fastholde og tiltrække nye medlemmer, bidragydere, erhvervspartnerne og andre støtter
- Øge gennemsnitsbidraget fra de nuværende støtter
- Udvikle nye kampagner rettet mod den yngre del af befolkningen
- Øge opmærksomheden på at folk kan testamentere gaver til Kræftens Bekæmpelse
- Salg af nye produkter, der kan generere en ekstra indtjening til Kræftens Bekæmpelse
- Videreudvikling af modydelser til sponsorer i erhvervslivet

Indsamlingsrekord i brystkræftmåneden

Kampagne aktiviteter

	Indtægt
Støt Brysterne Internetindsamling	1,0 mio. kr.
Støt Brysterne Armbånd	5,4 mio. kr.
Charity auktion / DR Showtime m.v.	0,6 mio. kr.
T-shirts, smykker & andre støtteprodukter	1,4 mio. kr.

I alt **8,4 mio. kr.**

Stoetbrysterne.dk er kampagnens hjerte

På indsamlingssitet stoetbrysterne.dk oprettede 450 danskere deres egen personlige indsamling. Det gav en million kroner til kampen mod brystkræft.

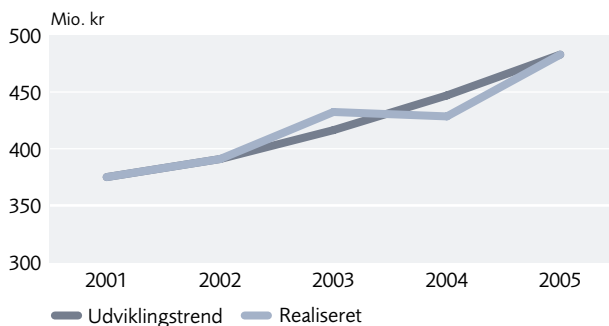
-Det magiske ved denne form for indsamling er, at indsamlere og bidragydere kommer med deres personlige beretninger, og bruger stoetbrysterne.dk som en ventil for at komme af med frustration, angst, håb og glæde, siger marketingchef Poul Møller.

Ishockeyholdet Nordsjællands Cobras stillede op som ambassadører i årets brystkræftkampagne.

ØKONOMI

Fem år i hovedtal

Bruttoindtægter 2001-2005

I femårs perioden 2001 til 2005 er indtægterne øget med 99,1 mio. kr. til godt 421,8 mio. kr. I den betragtede periode har der været udsving i de samlede indtægter fra de laveste på 322,7 mio. kr. i 2001 til de højeste på 421,8 mio. kr. i 2005.

Posten **Indsamlede midler**, der bl.a. indeholder indtægter fra arv, medlemskontingenter, landsindsamlinger, tilskud til konkrete forskningsprojekter m.v., udgør i 2005 i alt 297,7 mio. kr., hvilket er en stigning på 45,8 mio. kr. i forhold til året før. Stigningen kan primært henføres til en stigning i arveindtægterne fra 2004 til 2005 på 20,6 mio. kr. Efter en nedgang i antallet af nye arvesager i 2003 og 2004 er det positivt at kunne konstatere, at antallet af nye sager er steget i 2005. I 2005 modtog Kræftens Bekæmpelse tillige en ekstraordinær stor udlodning fra Fællesfonden til støtte for Kræftens Bekæmpelse på 9,5 mio. kr.

Overskud ved **Lotterier, genbrug og varesalg** er i 2005 steget til 58,2 mio. kr. mod 49,8 mio. kr. i 2004. I forhold til starten af femårs perioden, hvor disse indtægter beløb sig til 42,2 mio. kr., er der sket en stigning på 16 mio. kr.

Kapitalindtægterne, der omfatter indtjente renter, udbytter og lejeindtægter har udvist en faldende trend i de første tre år af femårs perioden. Denne udvikling er i 2004 vendt til en stigning på 9,5 mio. kr. I 2005 er kapitalindtægterne dog faldet til 38,3 mio. kr. forårsaget af en nedgang i obligationsrenteindtægterne.

Posten **Offentlige tilskud** er fra 2001 vokset med 10,3 mio. kr. til 27,6 mio. kr. i 2005. Fremgangen skyldes, at amterne fra år 2002 bidrager til finansieringen af RehabiliteringsCenter Dal-lund med et beløb i størrelsesordenen 5-6 mio. kr. årligt, og fra 2004 medfinansierer kræftrådgivningerne med 4-5 mio. kr. årligt.

Udgifter ved **indtægtsskabende virksomhed**, som består af drift af marketingafdelingen og projektudgifter til medlemspleje, analyser og udvikling af nye indtægtsformer og spil, udgør 38,3 mio. kr. i 2005. Det er en stigning i forhold til 2004 på 1,5 mio. kr. I forhold til år 2001 er stigningen på 7,9 mio. kr.

Udgiften til **forskning** har i perioden svinget fra det laveste niveau i år 2002 på 154,4 mio. kr. til i år 2005 at være det højeste med 187,4 mio. kr.

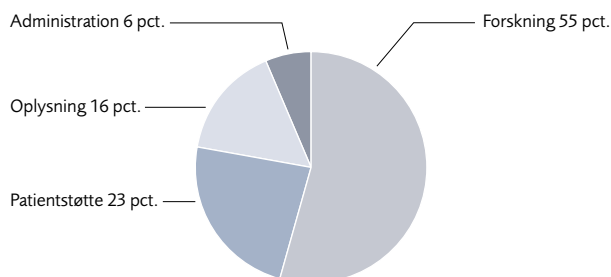
Patientstøtteaktiviteterne er i 2005 på 79,8 mio. kr., hvilket er det højeste i femårs perioden og en stigning på 18,9 mio. kr. eller 31 pct. i forhold til 2001.

Udgifterne til **oplysning** var i 2002 på det laveste niveau med 40,7 mio. kr. I 2005 toppede udgiften til 53,6 mio. kr.

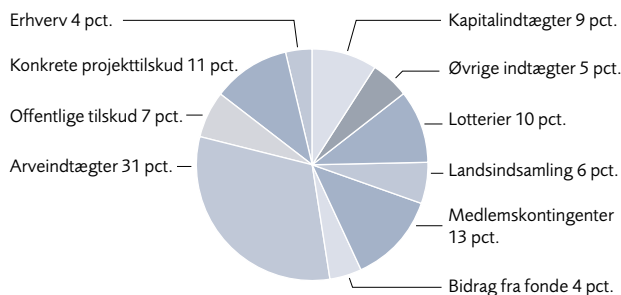
Administrationsudgiften har i det meste af perioden ligget stabilt omkring de 20 mio. kr., dog stiger administrationsudgiften i 2005 til 21,8 mio. kr.

Den væsentligste aktivpost er beholdningen af **værdipapirer**, som i femårs perioden har svinget mellem den laveste værdi på 422,4 mio. kr. i 2002 til i 2005 at nå det højeste niveau på 536,5 mio. kr. Udsvingene skyldes primært værdireguleringer som følge af ændringer i renteniveauet og særlige kraftige aktiekursfald i 2001 og 2002 samt pæne aktiekursstigninger i 2004 og 2005.

Udgifter 2005

Indtægter 2005

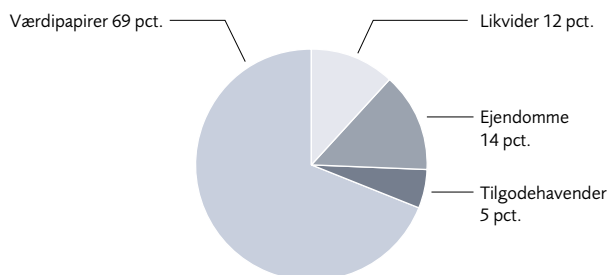

Lars Blaabjerg kom op til overfladen igen, efter han fik konstateret lymfekræft. En knoglemarvstransplantation og kemoterapi gjorde ham rask. Efter sygdommen besluttede han sig bl.a. for at begynde at dykke.

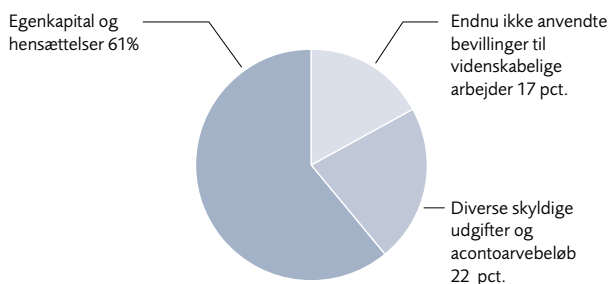
Aktivernes sammensætning

Aktiver i alt 777 mio. kr.

Passivernes sammensætning

Passiver i alt 777 mio. kr.

Resultatopgørelse 1.000 kr.	2001	2002	2003	2004	2005
Indsamlede midler	225.359	236.666	272.763	251.908	297.722
Lotterier, genbrug, varesalg mv.	42.226	47.838	48.574	49.762	58.183
Kapitalindtægter	37.836	31.710	31.188	40.720	38.338
Offentlige tilskud	17.252	22.420	23.512	25.743	27.585
Indtægter i alt	322.673	338.634	376.037	368.133	421.828
Udgifter ved indtægtsskabende virksomhed	-30.337	-32.460	-35.247	-36.774	-38.259
Nettoindtægter i alt	292.336	306.174	340.790	331.359	383.569
Forskning	182.902	154.390	177.703	173.065	187.359
Patientstøtte	60.929	67.597	68.925	73.820	79.812
Oplysning	42.974	40.710	47.786	51.051	53.623
Administrationsudgifter	19.253	16.622	20.126	19.971	21.787
Forbedring af bygninger til egne aktiviteter	7.821	1.090	1.421	2.990	2.059
Afskrivninger	2.375	2.375	2.375	2.375	2.197
Udgifter i alt	316.254	282.784	318.336	323.272	346.837
Til anvendelse i efterfølgende år	-23.918	23.390	22.454	8.087	36.732

Balance 1.000 kr.	2001	2002	2003	2004	2005
Ejendomme	116.129	113.754	111.379	108.933	106.974
Øvrige anlægsaktiver	0	1.272	636	0	0
Værdipapirer	443.539	422.447	453.198	484.821	536.541
Likvide beholdninger	22.949	22.477	20.709	40.419	91.794
Diverse tilgodehavender	27.050	30.254	30.215	35.710	42.050
Aktiver i alt	609.667	590.204	616.137	669.883	777.359
Egenkapital og hensættelser	367.823	353.187	388.658	407.141	475.638
Endnu ikke anvendte bevillinger til videnskabeligt arbejde	138.355	131.602	125.237	126.644	132.772
Diverse skyldige udgifter og acontoarbebeløb	103.489	105.415	102.242	136.098	168.949
Passiver i alt	609.667	590.204	616.137	669.883	777.359

Resultatopgørelse i pct.	2001	2002	2003	2004	2005
Fordeling af indtægter i pct.:					
Indsamlede midler	70	70	73	68	71
Lotterier, genbrug, varesalg m.v.	13	14	13	14	14
Kapitalindtægter	12	9	8	11	9
Offentlige tilskud	5	7	6	7	6
	100	100	100	100	100
Fordeling af udgifter i pct.:					
Forskning	60	55	57	55	55
Patientstøtte	20	24	22	23	23
Oplysning	14	15	15	16	16
Administrationsudgifter	6	6	6	6	6
	100	100	100	100	100
Udvalgte nøgletal Beløb i 1.000 kr.	2001	2002	2003	2004	2005
Antal ansatte omregnet til årsværk	423	427	414	458	490
Medlemsantal	249.593	266.246	280.777	305.611	332.217
Indgået medlemskontingent mv.	29.543	33.487	41.818	49.327	53.409
Bidrag pr. medlem i kr.	118	126	149	161	161
Arveindtægter	117.649	119.952	130.263	111.676	132.314
Antal afsluttede arvesager	281	272	314	270	266
Provenu pr. arvesag	419	441	415	414	497
Eksterne tilskud til konkrete forskningsprojekter	36.923	36.568	48.545	43.762	45.719
Antal indsamlere ved landsindsamling	21.000	23.000	23.000	23.000	25.000
Overskud ved landsindsamlinger	18.098	22.416	25.587	21.146	24.277
Overskud pr. indsamler i kr.	862	975	1.113	919	971
Overskud ved lotterier	36.456	37.479	39.675	40.070	42.969
Overskud ved arrangementer og salg af julekort	4.215	8.489	7.889	7.949	12.908
Offentlige tilskud	17.252	22.420	23.512	25.743	27.585
Afkast i pct. af værdipapirbeholdning inkl. kursreguleringer	0,7	-4,2	6,4	7,0	9,6
Afkast af udlejningsejendomme i procent	8,5	9,2	9,6	10,0	10,4
Soliditetsgrad (Egenkapital i procent af samlede aktiver)	60	60	63	61	61

LEDELSE, UDVALG OG ORGANISATION

Præsidiets

- Præsident Niels Pontoppidan, fhv. højesteretspræsident
- Vicepræsident Michala Petri, blokfløjtespiller
- Vicepræsident Ebbe Sand, prof. fodboldspiller

Hovedbestyrelsen

- Formand Anne Rahbek Thomassen, cheflæge, dr.med., Malling
- Næstformand Jørgen Nørgaard, økonomikonsulent, Nakskov
- Jette Hansen, prokurist, Holbæk
- Bent Knie-Andersen, adm. direktør, Charlottenlund
- Mikael Rørth, professor, overlæge, dr.med., Charlottenlund
- Grete Andersen, sekretær, Frederiksberg
- Lone Bak, administrationschef, Silkeborg
- Ane Bonderup, sygeplejerske, Risskov
- Finn Christensen, landsdelskonsulent (medarbejderrepræsentant)
- Jens Dahl, teknisk chef, Store-Heddinge
- Tom Kamp Eriksen, eksportkoordinator, Odense
- Edna Jessen, tidl. borgmester, Oksbøl
- Kirsten Jørgensen, adm. direktør, Vedbæk
- Vera Kristensen, sygeplejerske, Hvide Sande
- Ester Larsen, tidl. sundhedsminister, cand.phil., Kerteminde
- Carsten Lewinsky, tandlæge, Langebæk
- Arvid B. Maunsbach, professor, dr.med., Risskov
- Knud Aage Møller, overlæge, Hinnerup
- Roar Ruby Maagaard, praktiserende læge, Skødstrup
- Tove Pedersen, lokalforeningsformand, V. Hassing
- Marie Lykke Rasmussen, ledende lægesekretær, Odense
- Catherine Rechnitzer, overlæge, dr.med., Vedbæk
- Ruth Scharling, 1. viceborgmester, Thisted
- Geert Schou, systemkoordinator, cand.scient. (medarbejderrepræsentant)
- Walter Schwartz, ledende overlæge, Kerteminde
- Janne Sinding Nielsen, direktionsassistent, Hvidovre
- Birte Thyssen, tidl. borgmester, Toftlund
- Birgitte Uldall, hjemmesygeplejerske, Nordborg
- Karen Veien, patientforeningsformand, Aalborg
- Gina Øbakke, chefkonsulent, Store-Heddinge

Forretningsudvalget

- Formand Anne Rahbek Thomassen, cheflæge, dr.med.
- Næstformand Jørgen Nørgaard, økonomikonsulent
- Jette Hansen, prokurist, Holbæk
- Bent Knie-Andersen, adm. direktør, Charlottenlund
- Mikael Rørth, professor, overlæge, dr.med.

Direktion

- Arne Rolighed, adm. direktør

Afdelingschefer

- Julio Celis, institutchef, professor, ph.d.
- Kurt Damsgaard, kommunikationschef, journalist
- Bjarne Heide Jørgensen, landssekretær
- Poul Møller, marketingchef, cand.phil.
- Anne Nissen, afdelingschef, cand.scient.soc.
- Jørgen H. Olsen, institutchef, overlæge, dr.med.
- Ole Reinbach, økonomichef, cand.phil.
- Hans Henrik Storm, afdelingschef, overlæge

Det Læge- og Naturvidenskabelige Udvalg

- Formand Lars-Inge Larsson, professor, med.dr., Institut for Anatomi og Fysiologi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
- Næstformand Susanne Krüger Kjær, professor, overlæge, dr.med., Institut for Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
- Lauri Aaltonen, M.D., ph.d., Dep. of Medical Genetics, Biomedicum Helsinki, University of Helsinki
- Peter Andreasen, lektor, dr.scient., Molekylærbiologisk Institut, Aarhus Universitet
- Åke Borg, professor, ph.d., Stamcelleinstitutet, Lund Universitetshospital
- Gedske Daugaard, overlæge, dr.med., Onkologisk Klinik, Rigshospitalet
- Claus Hovendal, professor, overlæge, dr.med., Kirurgisk Gastroenterologisk Afd. A, Odense Universitetshospital
- Liselotte Højgaard, professor, klinikchef, overlæge, dr.med., Klinik for Klinisk Fysiologi og Nuklearmedicin, Rigshospitalet
- Bertil Johansson, professor, overlæge, Genetiska Kliniken, Universitetsjukhuset i Lund
- Marja Jäättelä, professor, dr.med., Institut for Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
- Torben Kruse, professor, lic.scient., Afd. for Klinisk Biokemi og Genetik, Odense Universitetshospital
- Jens Overgaard, professor, overlæge, dr.med., Afd. for Eksperimentel Klinisk Onkologi, Aarhus Universitetshospital
- Pär Sparén, ass. professor, Institut for Medicinsk Epidemiologi og Biostatistik (MEB), Karolinska Institut
- Lars Vindeløv, overlæge, dr.med., Hæmatologisk Klinik, Rigshospitalet

Det Psykosociale Forskningsudvalg

- Formand Helle Johannessen, lektor, mag.scient., ph.d., Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, Odense
- Karen Albertsen, seniorforsker, cand.psych., ph.d., Arbejds miljøinstituttet, København
- John Sahl Andersen, praktiserende læge, lektor, ph.d., Københavns Universitet
- Yvonne Brandberg, docent, cand.psych., Institut for Onkologi-patologi, Karolinska Sjukhuset, Stockholm
- Anette Damkier, overlæge, lektor, ph.d., Onkologisk Afd., Odense Universitetshospital
- Marianne Jensen Hjerme, seniorforsker, ph.d., Institut for Medisinske Atferdsfag, Universitet i Oslo
- Lene Koch, forskningsprofessor, dr.phil., Institut for Folkesundhedsvidenskab, Panum Institut
- Preben Bo Mortensen, professor, dr.med., Center for Registerforskning, Aarhus Universitet
- Vibeke Steffen, lektor, ph.d., mag.scient., Institut for Antropologi, Københavns Universitet

Forebyggelsesudvalget

- Formand Carsten Koch, adm. direktør, Dansk Invest Administration A/S
- Næstformand Torben Jørgensen, centerchef, Københavns Amts Center for Forebyggelse
- Karin Pryds, praktiserende læge, Skødstrup Lægepraksis
- Hanne Hegaard, jordemoder, Rigshospitalet
- Ole Fredslund, adm. direktør, partner, Effector Communications A/S

- Finn Berggren, forstander, Gerlev Idrætshøjskole
- Jan Hansen, vicedirektør/skolechef, Gentofte Kommune, Skole og Fritid
- Lillian Knudsen, gruppeformand, Den Private Servicegruppe 3F

Patientstøtteudvalget

- Formand Erik Rasmussen, chefredaktør
- Helen Bernt Andersen, sygeplejedirektør
- Jørn Andersen, overlæge, dr.med.
- Christian Juul Busch, hospitalspræst
- Birgitte Kjærgaard, socialrådgiver
- Jan Mainz, adjungeret professor, ph.d.
- Julie Damgaard Nielsen, praktiserende læge
- Kjeld Møller Pedersen, professor

Udvalg for lokalforeningsarbejdet

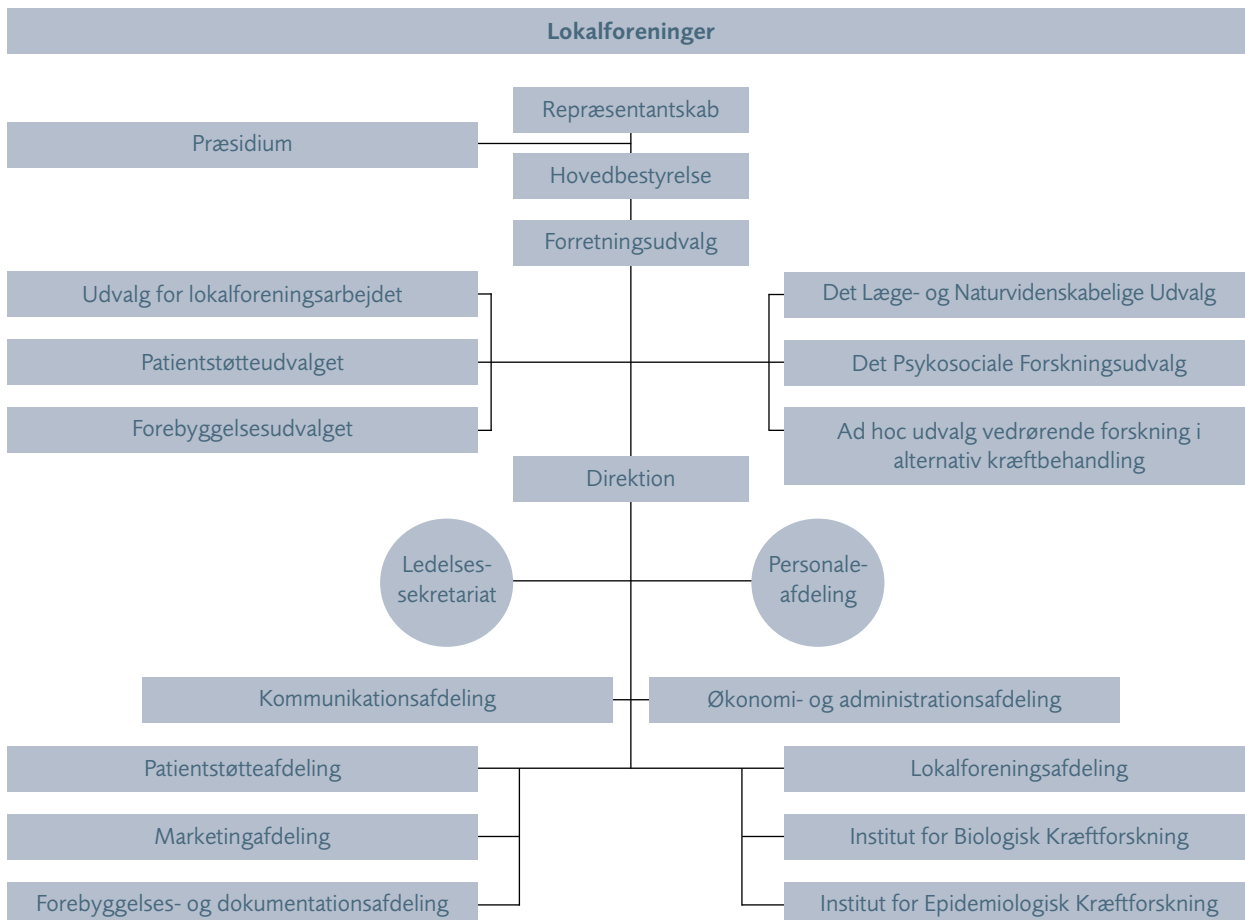
- Formand Helen Lykke-Møller, udstillingsinspektør
- Hans Henrik Goth, adm. direktør
- Else Madsen, marketingskoordinator
- Erik Martinussen, Sales Manager

- Karen Nøhr, forhenværende amtsborgmester
- Nina Rasmussen, logistikassistent, cand. merc.
- Niels Jørgen Soldbro, købmand

Ad hoc Udvalg vedrørende Forskning i Alternativ Kræftbehandling

- Formand Niels Viggo Hansen, forskningskonsulent, ph.d., Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling (ViFAB)
- Karen Albertsen, seniorforsker, cand.psych., ph.d., Arbejdsmiljøinstituttet
- Gedske Daugaard, overlæge, dr.med., Onkologisk Klinik, Rigshospitalet
- Liselotte Højgaard, professor, dr.med., klinikchef, Klinik for Klinisk Fysiologi og Nuklearmedicin, Rigshospitalet
- Vibeke Steffen, lektor, ph.d., mag.scient., Institut for Antropologi, Københavns Universitet

Organisation

Bevillingshavere

Adamsen, Lis	153	Gjerris, Flemming	62	Lademann, Ulrik	59	Poulsen, Christian B.	87
Albrechtsen, Reidar	69	Godiksen, Sine	119	Larsen, Ida	173	Poulsen, Hans S.	65
Alsner, Jan	86	Grau, Cai	78	Larsen, Jesper N.	27	Poulsen, Sven	106
Andersen, Anni H.	1	Greve, Katrine B.	120	Larsen, Line N.	131	Preil, Simone A.	143
Andersen, Claus Y.	57	Groth, Anja	14	Larsen, Simon A.	132		
Andersen, Henriette	2	Grubach, Christina L.	121	Larsson, Lars-Inge	33	Rajpert-De Meyts, Ewa	66
Andersen, Lars D.	70	Grønabæk, Morten	163	Laursen, Maria B.	133	Ralfkiær, Elisabeth	67
Andersen, Peter	108	Grønvold, Mogens	162	Lidegaard, Øjvind	102	Rasch, Morten G.	144
Andreasen, Peter A.	58	Guerra, Barbara	15	Lindegaard, Jacob C.	82	Rasmussen, Anne-Sofie S.	89
		Guldborg, Per	16	Lindegaard, Jens	34	Rasmussen, Lene J.	50
		Gyrd-Hansen, Mads	17	Lukanidin, Eugene	63	Rasmussen, Louise M.	145
Bartek, Jiri	3			Lukas, Claudia	3	Rasmussen, Thomas	68
Belusa, Majken	154	Hansen, Birgitte S.	18	Lukas, Jiri	3	Richter, Henrijetta E.	51
Bendsen, Simon Peter	109	Hansen, Charlotte L.	19	Lund, Anders H.	35	Rosborg, Sanne	146
Bentsen, Iben B.	110	Hansen, Helle	122	Lykkesfeldt, Anne E.	64	Ryder, Lars P.	88
Berchtold, Martin W.	4	Hansen, Jacob F.	20	Lyng, Elsebeth	99	Ryle, Mette	168, 172
Birkler, Jacob	155	Hansen, Lektor, mag.scient.,					
Bock, Elisabeth	5	ph.d.Hansen, Susan R.	164	Madsen, Daniel H.	134	Sap, Jan	52
Borre, Michael	71	Harling, Henrik	101	Mandau, Brian H.	135	Schalk, Kirska	147
Brodersen, John	156, 157, 158	Helin, Kristian	21, 22	Melbye, Mads	103	Schepler, Troels	148
Brünner, Nils	59	Hjalgrim, Henrik	23	Mikkelsen, Jacob G.	36	Schmiegelow, Kjeld	90
Baastrup, Rikke	111	Hjöllund, Niels H.	165	Mitchelmore, Cathy	37	Silber, Joachim	53
		Hoffmann, Else K.	24	Mohammad, Jangawar A.	136	Sonne-Hansen, Katrine	64
d'Amore Francesco	72	Horsman, Michael R.	86	Monrad, Astrid Louise	137	Specht, Lena	91
Dalton, Susanne O.	159	Hudlebusch, Heidi R.	21	Mundy, John	38	Stevnsen, Tinna	50
Damgaard, Tina	112	Ingvarsen, Signe	123	Møller, Anne Kirstine H.	83	Straten, Per thor	92
Danø, Keld	60	Issinger, Olaf-Georg	25	Maase, Hans von der	96	Svane, Inge Marie	93
Daugaard, Gedske	73	Jarden, Mary	166			Sørensen, Anita R.	149
Davidsen, Marie Louise	113	Jensen, Klaus ME.	96	Nexø, Ebba	84	Sørensen, Claus S. .	21
Delaisse, Jean-Marie	74	Jensen, Rebecca B.	124	Nielsen, Anders L.	40	Sørensen, Mette Christa	150
Deurs, Bo van	7, 8	Jensen, Rikke H.	125	Nielsen, Ann	138	Sørensen, Rikke B.	151
Dietrich, Nikolaj	21	Jensen, Ulla	26	Nielsen, Finn C.	39		
Dobbelstein, Matthias	9	Johansen, Christoffer	167	Nielsen, Olaf	41	Tetsche, Mette S.	107
Due, Pernille	160	Johansen, Peter	126	Nilsson, Jacob	42	Tørring, Niels	54
		Johansen, Hans Erik	79	Nissen, Poul	6		
Ebbesen, Mette	161	Juncker-Jensen, Anna	127			Veje, Katarina	152
Elholm, Grethe	114	Jäätelä, Marja H.	27	Olesen, Sanne K.H.	43	Vindeløv, Lars	94
Engelholm, Lars H.	60	Kallunki, Tuula A.	28, 29	Olsen, Anders	44		
Engelholm, Svend Aage	75	Kirk-Johansen, Simon	128	Olsen, Charlotta J.	139	Westergaard, Ole	55
Engild, Jan J.	10	Kiryushko, Daray	30	Olsen, Jørgen H.	104	Wewer, Ulla M.	69
Eriksen, Karina	115	Kjartansdóttir, Kristin R.	129	Olsen, Jørn	105	Winther, Jeanette F.	104
Eskildsen, Morten	116	Kjær, Andreas	80	Olsen, Pia R.	171		
		Kledal, Thomas N.	31	Overgaard, Jens	85, 86	Zachariae, Bobby	169, 170
Fog, Cathrine K.	11	Knudsen, Nina Ø.	130			Zibert, John Robert	95
Foldbjerg, Rasmus	117	Kruse, Torben A.	81	Pedersen, Esben	140	Ødum, Niels	56
Friis, Søren	104	Krüger, Susanne K.	98	Pedersen, Finn S.	45	Ørntoft, Torben F.	96
Frisk, Stine	118	Krämer, Alwin	3	Pedersen, Herdis S.	141	Østergaard, Leif	97
Frödin, Morten	12	Kølvraa, Steen	32	Pedersen, Mikkel W.	46		
				Petersen, Lena	142		
Galatius, Hanne	76			Petersen, Ole W.	47, 48		
Geisler, Christian H.	77			Peuckmann, Vera	100		
Gether, Ulrik	13			Porse, Bo T.	49		
Gjerdrum, Lise Mette	61						

NB: Oversigten omfatter igangværende projekter i 2006, der har fået bevilget støtte i 2005 eller tidligere, samt projekter, der har fået bevilget støtte i 2005 til brug i 2005.

* Bevillinger, der er givet før 2005 og udgiftsført i tidligere regnskaber.

Bevillinger til forskningsprojekter, der udføres ved Kræftens Bekæmpelse egne forskningsafdelinger.

Bevillinger til forskningsprojekter, der udføres ved andre forskningsafdelinger.

Bevillinger fra Det Læge- og Naturvidenskabelige Udvalg (DNLU)

Grundforskning

1. **Molekylære studier af kræft og kræftbehandling - Betydningen af genomisk instabilitet og DNA interagerende enzymer.**
Lektor, lic.scient. Anni H. Andersen
Molekylærbiol. Inst. Aarhus Universitet, Århus
Bevilget for 2006-2008: 1.400.000 kr.
2. **Den Molekylære mekanisme bag den omvendte korrelation mellem ekspresion af E-cadherin og metastase associeret Mts1/S100A4.**
Cand.scient. Henriette Andersen
Afd. f. Mol. Kræftbiol., Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 412.800 kr.
- *3. **Til 3 projekter:**
  1. Det molekylære grundlag og udnyttelsen af checkpoint funktionsfejl i kræft.
Ph.d., MD. Jiri Bartek
Afd. f. Cellevækst og Kræft, Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
  2. Dynamik og checkpoint signalering i tid og rum efter genotoksisk stress. Mekanismer og implikationer for genomisk stabilitet og cancer terapi.
Vet., M.D., ph.d., Jiri Lukas
Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
  3. Centrosomale abnormiteters rolle for genetisk instabilitet og udvikling af kræft.
Cand.scient., ph.d. Claudia Lukas
M.D., ph.d. Alwin Krämer
Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 2.600.000 kr.
- *4. **Signaltransduktion i cancer og programmeret celledød: Involvering af de calciumbindende proteiner ALG-2 og calmodulin samt co-chaperon proteinet p23.**
Professor, ph.d. Martin W. Berchtold
Afd. for Mol. CelleBiologisk, Molekylær Biologisk Inst., Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 800.000 kr.
- *5. **Regulering af EGF og FGF-receptorernes funktion ved hjælp af NCAM: Udvikling af peptider med hæmmende virkning på kræftceller.**
Professor, dr.med.h.c. Elisabeth Bock
Proteinlaboratoriet, Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2006: 450.000 kr.
6. **Vævsspecifikke lægemidler målrettet mod intracellulære ionpumper til behandling af prostatacancer.**
Docent, ph.d., cand.pharm. Søren B. Christensen
Inst. for Medicinalkemi, Danmarks Farmaceutiske Universitet, København
Ph.d. Poul Nissen
Afd. for Mol. Biol. Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2008: 1.800.000 kr.
- *7. **Betydningen af caveolae og lipid "rafts" for vækstfaktor signalering.**
Professor, dr.med., ph.d. (scient.) Bo van Deurs
Med. Anatom. Institut, Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 550.000 kr.
8. **Membran microdomæner, internalisering og regulation af ErbB receptorer.**
Professor, dr.med., ph.d., (scient.) Bo van Deurs
Med. Anatom. Institut, Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2008: 1.868.400 kr.
9. **Transkription og proliferation reguleret af trunkerede isoformer af p63 og p73.**
Professor, dr.med. Matthias Döbelstein
Medicinsk Bioteknologisk Center, Syddansk Universitet, Odense
Bevilget for 2006-2008: 2.400.000 kr.
10. **Identifikation og karakterisering af en receptor for PEDF på karceller**
Lektor, cand.scient., ph.d. Jan J. Enghild
Molekylærbiol. Inst. Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2007: 911.500 kr.
11. **Karakterisering af den potentielle tumorsuppresor PRDM11.**
Cand.scient. Cathrine K. Fog
Biotech Research & Innovation Centre, København
Bevilget for 2006-2008: 1.107.000 kr.
12. **Identifikation af en nøgleaktivator af AKT: Undersøgelse af dens rolle i cancer og potentiale som "drug target".**
Lektor, cand.scient., ph.d. Morten Frødin
Biotech Research & Innovation Centre, København
Bevilget for 2006: 579.000 kr.
13. **PDZ interaktioner: Et nyt mål for kræftbehandling.**
Professor, dr.med. Ulrik Gether
Farmakologisk Institut, Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2006: 500.000 kr.
- *14. **Betydningen af Tlk kinaser i genom integritet checkpoints, kromatin modulering og kræft.**
Cand.scient., ph.d. Anja Groth
Afd. f. Cellevækst og Kræft, Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 412.800 kr.
- *15. **Kontrolpunkt-signalveje ved DNA-beskadigelse: Forbindelse mellem DNA-beskadigelse og regulation af Chk1 kinasen via den regulatoriske subunit af CK2.**
M.Sc., ph.d. Barbara Guerra
Biokemisk Inst., Syddansk Universitet, Odense
Bevilget for 2006: 500.000 kr.
- *16. **Funktionelle studier af gener involveret i udviklingen af modermærkekræft (malignt melanom).**
Professor, cand.scient., ph.d. Per Guldberg
Afd. f. Celle Biologisk og Kræft, Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006-2007: 1.600.000 kr.
17. **Regulering af apoptose igennem ubiquitineret medieret af inhibitor af Apoptosis (IAP) proteiner.**
Cand.scient., ph.d. Mads Gyrd-Hansen
The Apoptosis Team, Breakthrough Toby Robins Breast Cancer Research Center, London, England
Bevilget for 2006-2007: 1.139.600 kr.

- 18. Identifikation af tumor-udledt faktor (er) TDF, impliceret i pro-tumorigen aktivering af stroma celler.**
Cand.scient. Birgitte S. Hansen
Afd. f. Mol. Kræftbiol., Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006-2008: 1.238.400 kr.
- *19. Udvikling af nye radiomærkede PET-ligander til den cancerspecifikke epidermal vækst factor receptor og deres anvendelse til cancerdiagnostik.**
Cand.scient. Charlotte L. Hansen
Cyklotron- og PET afsnit, Rigshospitalet
Bevilget for 2006-2007: 900.000 kr.
- *20. Genkendelse af DNA skade: Mod en forståelse af kræft-associeret genetisk instabilitet.**
Cand.scient. Jacob F. Hansen
Inst. of Cancer and Developmental Biology,
Cambridge University, England
Bevilget for 2006: 430.000 kr.
- *21. Til 5 projekter:**
1. Polycomb gruppe geners rolle i cellevækst og cancer.
M.Sc., ph.d. Kristian Helin
Biotech Research & Innovation Centre, København
  2. E2F og E2F regulerede geners rolle i cellevækst og cancer.
M.Sc., ph.d. Kristian Helin
Biotech Research & Innovation Centre, København
  3. Karakterisering af MMSET genet, der er involveret i myelomatose.
Cand.scient. Heidi Rye Hudlebusch
Biotech Research & Innovation Centre, København
  4. Identifikation af gener der regulerer DNA skade kontrolmekanismer ved hjælp af genomiske teknikker.
Cand.scient., ph.d. Claus Storgaard Sørensen
Biotech Research & Innovation Centre, København
  5. Karakterisering af CBX7 polycomb protein komplekser og deres betydning i kræft.
Cand.scient. Nikolaj Dietrich
Biotech Research & Innovation Centre, København
Bevilget for 2005: 2.000.000 kr.
- 22. Til 2 projekter:**
1. Polycomb gruppe geners rolle i cellevækst og cancer.
  2. E2F og E2F regulerede geners rolle i cellevækst og cancer.
M.Sc., ph.d. Kristian Helin
Biotech Research & Innovation Centre, København
Bevilget for 2006-2008: 6.000.000 kr.
- 23. Det cellulære ophav til kræft blandt knoglemarvstransplanterede.**
Cand.med., ph.d. Henrik Hjalgrim
Afd. for Epidemiologisk Forskning, Statens Serum Institut
Bevilget for 2006: 337.100 kr.
- 24. Nye targets i cancer behandling: cellevolumen som signal i kontrol af proliferation, migration, invasion og celledød.**
Docent, ph.d. Else Kay Hoffmann
Inst. for Molekylærbiol. og fysiол., Københavns Universitet
Bevilget for 2006: 600.000 kr.
- *25. Kræft og programmeret celledød: Protein kinase CK2 under stress, overlevelsen og vækst.**
Professor, dr.rer.nat.habil Olaf-Georg Issinger
Biokemisk Inst., Syddansk Universitet
Bevilget for 2006: 700.000 kr.
- *26. Multidrug-resistens transporteres molekylære funktion ATP binding cassette (ABC) halv-transporteren ABCG2.**
Cand.scient. Ulla Jensen
Farmakologisk Institut, Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 93.000 kr.
- *27. Til 2 projekter:**
1. Regulering af kræftcellens overlevelse, vækst og invasion af lysosomer og stressproteiner.
Professor, dr.med. Marja Helena Jäättelä
Apoptoselab., Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
  2. Kræft og døds-associerede ændringer i vesikulære kompartments i cellen.
Cand.scient., ph.d. Jesper Nylandsted Larsen
Apoptoselab., Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006-2007: 1.000.000 kr.
- *28. Udnyttelse af JKN stress signalvejen i cancer terapi.**
Docent, ph.d., D.Sc. Tuula Anneli Kallunki
Apoptoselab., Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2005: 650.800 kr.
- 29. Udvikling af ny og specifik JNK stress kinase baseret kræftbehandling.**
Docent, ph.d., D.Sc. Tuula Anneli Kallunki
Apoptoselab., Inst. f. Biol. Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006-2008: 1.650.000 kr.
- *30. Identifikation af en plasmamembranreceptor, der medierer ekstracellulære effekter af S100 proteinfamiliens forbundet med udvikling af cancer.**
Cand.scient. Daray Kiryushko
Proteinlaboratoriet, Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 871.600 kr.
- 31. Epstein-Barr virus proteinet BILF1 er en konstitutiv aktiv G protein-koblet receptor - karakterisering af BILF1's betydning for EBV medieret celletransformation.**
Cand.scient., ph.d. Thomas N. Kledal
Klinisk Forskningsenhed, Hvidovre Hospital
Bevilget for 2006-2007: 825.600 kr.
- 32. Werner-proteinets betydning for udviklingen af non-epiteliale tumorer.**
Professor, overlæge Steen Kølvråa
Inst. for Human Genetik, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2008: 1.500.000 kr.
- *33. Celfusioner i forbindelse med kræft og normal fosterudvikling.**
Professor, med.dr. Lars-Inge Larsson
Inst. f. Anatomi og Fysiologi,
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bevilget for 2005-2006: 973.200 kr.
- 34. Neuroinvasive maligne uveale melanomer.**
Cand.med. Jens Lindegaard
Øjenklinikken, Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 184.500 kr.
- 35. SET domæne proteiners rolle i cancer.**
Lektor, ph.d. Anders H. Lund

- Biotech Research & Innovation Centre. København
Bevilget for 2006-2008: 1.800.000 kr.
- 36. Genetisk modifikation af cytotoksiske T-cellelinier ved brug af ikke-viral DNA-transposon-baseret genoverførsel - udvikling af tumor-specifikke T-celler med anvendelse i adoptiv immunterapi.**
Lektor, cand.scient. ph.d. Jacob Giehm Mikkelsen
Inst. for Human Genetik, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2007: 900.000 kr.
- 37. Hvilken rolle spiller NDR2 i kræft.**
Adjunkt., ph.d. Cathy Mitchelmore
Inst. for Biologi og Kemi, Roskilde Universitetscenter
Bevilget for 2006-2008: 1.500.000 kr.
- 38. FAPP2æs rolle i autofagi og cancer.**
Professor, ph.d. John Mundy
Molekylærbiol. Inst., Københavns Universitet
Bevilget for 2006: 733.000 kr.
- 39. IGF2 mRNA-bindende proteiner i cancer invasion.**
Professor, overlæge, dr.med. Finn Cilius Nielsen
Klinisk Biokemisk Afd. Rigshospitalet, København
Bevilget for 2006-2008: 1.107.000 kr.
- 40. Epigenetisk fejlregulering af tumor suppressor gener i cancer.**
Lektor, cand.scient., ph.d. Anders Lade Nielsen
Inst. for Human Genetik, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2008: 1.427.700 kr.
- 41. Ddb1 proteinet: Funktion i regulering af RNR, genomstabilitet og cancer.**
Professor, cand.scient., ph.d. Olaf Nielsen
Genetisk Afd., Molekylærbiologisk Institut,
Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2008: 1.763.400 kr.
- 42. Karakterisering af APC/C komplekser: Lokalisering og funktion.**
Adjunkt, cand.scient. Jacob Nilsson
Wellcome Trust Cancer/Cancer Research UK Gurdon Institute,
University of Cambridge, England
Bevilget for 2006-2008: 1.134.100 kr.
- 43. Identifikation og karakterisering af nye tumor-associerede gener i human tyktarmskræft.**
M.Sc. Sanne K. H. Olesen
Klinisk Biokemisk Afd. Skejby Sygehus, Århus
Bevilget for 2006-2007: 1.014.000 kr.
- *44. Analyse af checkpoints i en flercellet organisme.**
Cand.scient., M.S.c., ph.d. Anders Olsen
Buck Institute, Novato, Californien, USA
Bevilget for 2006: 412.800 kr.
- 45. Murin Leukæmivirus-baserede onkogenesemodeller.**
Professor, cand.scient., ph.d. Finn Skou Pedersen
Inst. for Molekylær og Strukturel Biologi, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2007: 2.000.000 kr.
- *46. Den funktionelle rolle af normale og muterede epidermal growth factor receptor i humane hjernetumorer.**
Cand.scient., ph.d. Mikkel Wandahl Pedersen
Strålebiologisk Lab., Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006-2007: 1.000.000 kr.
- *47. Identifikation af celler og gener for brystkirtelmodning og neoplasi.**
Lektor, dr.med. Ole William Petersen
Med. Anatom. Institut, Panum Institutttet,
Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 450.000 kr.
- 48. Det cellulære ophav til brystkræft.**
Professor, dr.med. Ole William Petersen
Med. Anatom. Institut, Panum Institutttet,
Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 600.000 kr.
- *49. Funktionen af C/EBPα i vækstrepresion og i udvikling af leukæmi.**
Cand.scient., ph.d. Bo Torben Porse
Laboratorium for Genterapiforskning, Rigshospitalet
Bevilget for 2005-2007: 1.971.000 kr.
- 50. Nukleær og mitokondriel DNA reparation som risikofaktor for kræft.**
Lektor, civiling., ph.d. Lene Juel Rasmussen
Inst. for Biologi og Kemi, Roskilde Universitetscenter
Lektor, ph.d. Tinna Stevnsner
Molekylærbiologisk Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2008: 2.400.000 kr.
- *51. Etablering af E2F4s rolle i kontrol af cellecycklus og tumorigenese.**
Cand.scient. Henriette Elsebeth Richter
Massachusetts Inst. of Tech, Cambridge, England
Bevilget for 2005: 387.000 kr.
- *52. Identifikation af protein tyrosin phosphataser, som kontrollerer IGF-1 (insulin-like growth factor 1) signalering.**
Lektor, M.sc., ph.d. Jan Sap
Inst. for Biologi og Kemi, Roskilde Universitetscenter
Bevilget for 2006-2007: 1.067.200 kr.
- 53. Tumor suppressorer involveret i myelomatose hos mus.**
Cand.scient. Joachim Silber
Dep. of Microbiol. and Immunol., San Francisco,
University of California, USA
Bevilget for 2006-2007: 193.102 kr.
- *54. Identifikation af kandidatgener for udvikling og progression af primær prostata cancer: Applikation af high-throughput genomisk screening og ekspression-array.**
Cand.scient., ph.d. Niels Tørring
Klinisk Biokemisk Afd., Skejby Sygehus
Bevilget for 2006: 344.500 kr.
- *55. Cellulære mål i kræftbehandling.**
Docent, mag.scient. Ole Westergaard
Inst. for Molekylær og Strukturel Biologi, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 1.200.000 kr.
- *56. Udforskning af de molekylære årsager til udvikling af kræft hos patienter med lymfekræft i huden.**
Professor, dr.med. Niels Ødum
Inst. f. Med. Mikro Biologisk & Immunol. (IMMI),
Panum Institutttet, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 600.000 kr.
- DLNU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. for 2005: 41.026.202 kr. - *
Bev. for 2005 og udgiftsført i tidligere regnskaber.

Grundforskning og klinisk forskning

57. Bevarelse af fertiliteten ved nedfrysning af ovarievæv før behandling for en malign sygdom.

Civiling., dr.med. Claus Yding Andersen
Reproduktionsbiologisk Laboratorium, Rigshospitalet
Bevilget for 2006-2008: 2.034.900 kr.

*58. Terapeutiske mål-molekyler på tumor-vært grænsefladen.

Lektor, dr.scient. Peter André Andreasen
Molekylærbiologisk Inst., Aarhus Universitet
Bevilget for 2006: 950.000 kr.

59. Til 2 projekter:

1. Et hypotese drevet translationelt kræftforskningsprojekt: PAI-1 og TIMP-1 som "targets" i behandlingen af patienter med tyk- eller endetarms-kræft.
Professor, dr.med. Nils Brünner
Inst. for Farmakologi og Patobiologi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
2. Studie af mekanismen hvorved PAI-1 regulerer apoptose, som basis for udvikling af en ny anti-cancer terapi.
Cand.scient., ph.d. Ulrik Lademann
Inst. for Farmakologi og Patobiologi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bevilget for 2006-2008: 1.800.000 kr.

60. Til 2 projekter:

1. Ekstracellulær proteolyse ved cancer. Basale mekanismer og terapeutisk targeting.
Professor, overlæge, dr.med. Keld Danø
Finslaboratoriet, Finsencentret, Rigshospitalet
2. Collagen nedbrydning som begrænsende trin i cancerinvasion. Nedbrydningsmekanismer og blokering af collagen nedbrydning med antistoffer in vivo.
Cand.scient. Lars H. Engelholm
Finslaboratoriet, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 2.000.000 kr.

61. Genetisk analyse af primær kutane lymfomer med cDNA arrays, matrix-CGH og laser assisteret mikrodisektion.

Cand.med., ph.d. Lise Mette Gjerdrum
Patologjafd., Rigshospitalet, København
Bevilget for 2006: 150.000 kr.

*62. Cerebrale aquaporiner og ændringer i blodhjerne barriere proteiner ved tumorødem. Studie af glioblastoma multiforme og eksperimentelt induceret hjerneødem.

Professor, overlæge, dr.med. Flemming Gjerris
Neurokirurgisk Afd., Rigshospitalet
Bevilget for 2005: 437.080 kr.

63. Studier af kræft metastase: Molekylære og biologiske tilgange.

Professor, M.D., D.Sc. Eugene Lukanidin
Afd. for Molekylær Kræftbiologi, Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006-2008: 3.000.000 kr.

64. Til 2 projekter:

1. Brystkræftmodelsystemer til undersøgelse af antiøstrogen og aromatasehæmmer behandling, resistensmekanismer, målrettet behandling af resistente celler samt vurdering af klinisk relevans.
Lic.scient., dr.scient. Anne E. Lykkesfeldt
Afd. f. Brystkræft, Inst. f. Biologisk Kræftforskning,

Kræftens Bekæmpelse

2. Betydningen af interaktioner mellem cancer celler og ekstracellulær matrix for aromataseaktivitet og udvikling af resistens mod aromatasehæmmer i behandling af brystkræft.

Cand.scient. Katrine Sonne-Hansen
Afd. f. Brystkræft, Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006-2008: 3.000.000 kr.

*65. Genterapi og småcellet lungecancer.

Overlæge, dr.med. Hans Skovgaard Poulsen
Strålebiologisk Lab., Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 800.000 kr.

66. Studier af stamcellekaraktistika og genomiske afvigelser i CIS testis og kimmellekræft med henblik på diagnostiske og prognostiske markører.

Cand.med., ph.d. Ewa Rajpert-De Meyts og Tets Cancer Research Group
Afd. for Vækst og Reproduktion, Rigshospitalet, København
Bevilget for 2006-2008: 1.800.000 kr.

*67. Genetisk analyse af non-Hodgkin lymfom med cDNA arrays, matrix-CGH og laser assisteret mikrodisektion.

Lektor, overlæge, dr.med. Elisabeth Ralfkiær
Patologjafd., Rigshospitalet
Bevilget for 2005-2006: 984.000 kr.

*68. Molekylær klassifikation af myelomatose.

Cand.scient., ph.d. Thomas Rasmussen
Medicinsk Hæmatologisk Afd., Amtssygehuset i Herlev
Bevilget for 2006-2007: 1.600.000 kr.

69. ADAM12 (a disintegrin and metalloprotease) øger cancer malignitet.

Professor, dr.med. Ulla M. Wewer
Inst. for Mol. Patol., Københavns Universitet
Lektor, dr.med. Reidar Albrechtsen
Inst. for Mol. Patol., Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2008: 2.250.000 kr.

DLNU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. for 2005: 16.034.900 kr. - *
Bev. før 2005 og udgiftsført i tidligere regnskaber.

Klinisk forskning

*70. Molekylær klassifikation med blære tumorer, et prospektivt studie med microarrays og undersøgelse af den biologiske funktion af vigtige klassifiserende proteiner.

Cand.scient. Lars Dyrskjøt Andersen
Klinisk Biokemisk Afd., Skejby Sygehus
Bevilget for 2006: 552.800 kr.

*71. PC-projektet. Prognostiske markører hos patienter med klinisk lokaliseret prostata cancer.

Dr.med., ph.d. Michael Borre
Urinvejskirurgisk Afd., Skejby Sygehus
Bevilget for 2006: 271.250 kr.

*72. Analyse af T/NK cellers genekspression til monitorering af den antitumorale immunrespons og karakterisering af den neoplastiske transformation ved maligne lymfomer.

Overlæge, lektor, dr.med. Francesco d'Amore

Medicinsk-Hæmatologisk Afd., Århus Amtssygehus
Bevilget for 2005: 467.200 kr.

- *73. DNA microarray som diagnostisk værktøj hos patienter med ukendt primær tumor (UPT).**
Overlæge, dr.med. Gedske Daugaard
Onkologisk Klinik, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 240.000 kr.
- *74. Effekt af statiner på knogleresorptionsmarkører og gen-ekspression i veldefinerede celler fra myelomatose knoglemarv udtaget ved laser mikrodisektion.**
Professor, ph.d. Jean-Marie Delaisse
Klinisk Forskningsenhed, Vejle Sygehus
Bevilget for 2006-2007: 1.109.600 kr.
- *75. Optimering af intensitet moduleret strålebehandling (IMRT) med gating og image fusion teknikker.**
Overlæge, dr.med. Svend Aage Engelholm
Radioterapiklinikken, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2005: 300.000 kr.
- *76. En randomiseret undersøgelse af axildissektion versus ingen axildissektion ved mikrometastaser i sentinel node hos kvinder med primær brystkræft.**
Overlæge, cand.med. Hanne Galatius
Brystkirurgisk Klinik, Hørsholm Sygehus
Bevilget for 2006-2007: 200.000 kr.
- *77. Mantle Cell Lymfom: Induktion og opretholdelse af molekylær remission: Betydning for klinisk forløb og overlevelse.**
Professor, overlæge, dr.med. Christian H. Geisler
Hæmatologisk Klinik, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 413.150 kr.
- *78. Optimering af strålebehandling af hoved-hals cancer.**
Professor, overlæge, dr.med. Cai Grau
Onkologisk Afd., Århus Kommunehospital
Bevilget for 2006: 400.000 kr.
- *79. Identifikation og kvantitering af stamceller og forstadier ved AML vha. flowcytometri på diagnosetidspunktet og efter behandling.**
Professor, overlæge, dr.med. Hans Erik Johnsen
Hæmatologisk afd., Amtssygehuset i Herlev
Bevilget for 2006-2007: 400.800 kr.
- 80. Kvantitativ gen-ekspression i relation til scintigrafi af neuroendokrine tumorer i mave-tarmkanalen: En translationelt molecular imaging protokol.**
Professor, overlæge, dr.med. Andreas Kjær
Medicinsk Fysiologisk Institut, Panum Institutet, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 1.000.000 kr.
- *81. Genom og proteom profiler i diagnose og prognose af kvinder med æggestokkræft.**
Professor, lic.scient. Torben A. Kruse
Afdeling f. Klinisk Biokemi og Klinisk Genetik, Odense Universitetshospital
Bevilget for 2005: 600.000 kr.
- 82. Optimering af targetdefinition, dosisplanlægning og dosisafgivelse for pulsed dose rate brachyterapi.**
Overlæge, dr.med. Jacob C. Lindegaard
Onkologisk Afd., Århus Sygehus

Bevilget for 2006-2008: 1.521.000 kr.

- 83. Diagnostiske værktøjer og behandling af patienter med ukendt primær tumor.**
Cand.med. Anne Kirstine H. Møller
Onkologisk Afd., Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 412.800 kr.
- *84. Epidermal vækstfaktorreceptor og ligander hos patienter med blærecancer.**
Professor, dr.med. Ebba Nexø
Klinisk Biokemisk Afd., Århus Kommunehospital
Bevilget for 2006: 422.500 kr.
- *85. Prognostiske og prædiktive faktorer for stråleterapi til patienter med høj-risiko brystkræft - analyse af DBCG 82bc.**
DBCG v/professor, overlæge, dr.med. Jens Overgaard
Afd. for Eksperimentel Klinisk Onkologi, Århus Kommunehospital
Bevilget for 2006: 600.000 kr.
- *86. Til 3 projekter:**
1. Prædiktive og prognostiske faktorer i radioterapi.
2. Betydningen af svulsters mikromiljø og blodforsyning for virkningen af kræftbehandling.
3. Behandlingsrelaterede bivirkninger i forbindelse med strålebehandling for kræft.
Professor, overlæge, dr.med. Jens Overgaard
Afd. for Eksperimentel Klinisk Onkologi, Århus Kommunehospital
Lektor, ph.d. Jan Alsner
Afd. for Eksperimentel Klinisk Onkologi, Århus Kommunehospital
Lektor, ph.d., dr.med. Michael R. Horsman
Afd. for Eksperimentel Klinisk Onkologi, Århus Kommunehospital
Bevilget for 2006-2007: 4.800.000 kr.
- 87. Genekspressions profilering af non-Hodgkin lymfom.**
Cand.med. Christian B. Poulsen
Patologiafd., Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 214.500 kr.
- 88. Forbedret diagnostik og risikoklassifikation af børn med leukæmi ved hjælp af genekspressionsanalyse.**
Cand.scient. Lars P. Ryder
Vægstypelab., Klin. Immunol. Afd., Rigshospitalet
Bevilget for 2006-2008: 1.017.000
- *89. Frit og total TIMP-1 som prognostiske markører og monitoreringsmarkører ved cancer mammae.**
Cand.scient. Anne-Sofie Schrohl Rasmussen
Inst. for Farmakologi og Patobiologi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bevilget for 2005-2006: 702.000 kr.
- *90. Sekundær akut myeloid leukæmi og myelodysplasi efter behandling for akut lymfatisk leukæmi hos børn.**
Overlæge, dr.med. Kjeld Schmiegelow
Pædiatrisk Klinik II, Rigshospitalet
Bevilget for 2005-2006: 513.750 kr.
- *91. Åndedræts-tilpasset strålebehandling af lungekræft.**
Overlæge, dr.med. Lena Specht
Onkologisk Afd., Amtssygehuset i Herlev
Bevilget for 2006: 429.000 kr.

- *92. Monitorering og karakterisering af anti-tumor T celle responser i cancer patienter.**
Cand.scient., ph.d. Per thor Straten
Afd. f. Celle Biologisk og Kræft, Inst. f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 600.000 kr.
- 93. Klinisk implementering af terapeutisk cancer vaccine med dendritiske celler tilsat onko-peptid til behandling af brystcancer.**
Cand.med., ph.d. Inge Marie Svane
Onkologisk Afd., Amtssygehuset Herlev
Bevilget for 2006-2008: 1.500.000 kr.
- *94. Højtopløselig kimærismebestemmelse efter allogentransplantation af knoglemarv med reduceret konditioneringsintensitet (mini-KMT).**
Overlæge, dr.med. Lars Vindeløv
Lymfocytlab., Hæmatol. klinik, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 412.800 kr.
- 95. Ekspresion af genmønstre relateret til apoptose og resistens mod kemoterapeutika ved primær brystcancer hos danske kvinder.**
Stud.scient. John Robert Zibert
Onkologisk Lab., Amtssygehuset Herlev
Bevilget for 2005: 22.753 kr. (studieophold)
- *96. Til 3 projekter:**
1. Molekylær analyse af blærekræft: Studier af det funktionelle genom, studies, identificering af udviklings pathways og fremstilling af arrays til LOH analyse.
Professor, overlæge, dr.med. Torben F. Ørntoft
Klinisk Biokemisk Afd., Skejby Sygehus
  2. Et prospektivt klinisk studie af nye molekulære markører til diagnosticering, stadietdeling og prediktion af blærekræft.
Overlæge, dr.med. Klaus Møller-Ernst Jensen
Urologisk Afd., Skejby Sygehus
  3. Identificering af molekulære faktorer, der kan forudsige resultatet af blærekræftbehandling.
Professor, overlæge, dr.med. Hans von der Maase
Onkologisk Afd., Århus Sygehus
Bevilget for 2005-2007: 5.550.000 kr.
- 97. Fortolkning og anvendelse af MRI-bestemte parametre for tumorvaskulatur.**
Professor, dr.med., cand.sci., ph.d. Leif Østergaard
Neuroradiologisk Afd., Århus Sygehus
Bevilget for 2006-2007: 553.500 kr.

DLNU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. for 2005: 6.241.553 kr. - *
Bev. før 2005 og udgiftsført i tidligere regnskaber.

Klinisk og epidemiologisk forskning

- *98. Evaluering af prædiktive værdier af HPV testning i screening mod cervixcancer. En klinisk undersøgelse af HPV type, virusmængde og multiple infektioner.**
Overlæge, dr.med. Susanne Krüger Kjær
Afd. f. Virus, Hormoner og Kræft, Inst. f. Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 600.000 kr.

- *99. Mammografiscreening – virker det?**
Professor, mag.scient.soc. Elsebeth Lynge
Inst. for Folkesundhedsvidenskab, Panum Institutet, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 1.206.000 kr.
- *100. Fysiske og psykosociale problemer hos brystkræftoverlevende med fokus på langvarige smerter. En epidemiologisk undersøgelse.**
Cand.med. Vera Peuckmann
Tværfagligt Smertecenter, Rigshospitalet
Bevilget for 2005: 460.000 kr.

DLNU * bev. før 2005 og udgiftsført i tidligere regnskaber.

Epidemiologisk forskning

- 101. Sociale faktorer betydning ved behandling af patienter med kolorektal cancer.**
Overlæge, dr.med. Henrik Harling
Kirurgisk Gastroenterol Afd., Bispebjerg Hospital
Bevilget for 2006-2007: 1.000.000 kr.
- *102. Indflydelsen af p-piller og hormonbrug på risikoen for at udvikle cancer hos kvinder. Danish sex hormone register study (DaHoRS).**
Overlæge, dr.med. Øjvind Lidgaard
Gynækologisk/Obstetrisk Afd., Amtssygehuset i Herlev
Bevilget for 2005: 600.000 kr.
- 103. Hepatitis C infektion og risiko for Non-Hodgkin's lymfom.**
Professor, dr.med. Mads Melbye
Afd. for Epidemiologisk Forskning, Statens Serum Institut
Bevilget for 2006: 457.625 kr.
- *104. Til 2 projekter:**
1. Familie- og miljørelaterede risikofaktorer for kræft i tyk- og endetarm, samt brystkræft.
  2. Effekt af non-steroide anti-inflammatoriske midler (NSAID præparater) på risikoen for udvikling af kolorektal cancer og brystcancer.
Overlæge, dr.med. Jørgen H. Olsen
Cand.med. Jeanette F. Winther
Cand.med. Søren Friis
Inst. for Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 1.530.000 kr.
- *105. Præ- og perinatale faktorer betydning for malignt melanom og testiscancer.**
Professor, MD, ph.d. Jørn Olsen
Center for Epidemiologisk Grundforskning, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2007: 946.880 kr.
- *106. Odontologisk langtidsfølger af cancer og cancerbehandling af børn på caries, tandlægeangst og oral health related quality of life.**
Professor, lic. et dr.odont. Sven Poulsen
Afd. for Samfundsodontologi og Pæodonti, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006-2007: 700.000 kr.
- 107. Prognosen for invasiv ovariecancer i Danmark siden 1977: Kirurgisk organisering, kvaliteten af registreringer og andre sygdommes betydning for prognosen.**

Cand.med. Mette Skytte Tetsche
Klinisk Epidemiologisk Afd., Aalborg Sygehus
Bevilget for 2006: 429.000 kr.

DLNU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. for 2005: 1.886.625 kr. - *
Bev. før 2005 og udgiftsført i tidligere regnskaber.

DLNU-scholarstipendier

- 108. Den funktionelle rolle af et EGFR aktiveret interferon-gamma lignende modul af gener.**
Stud.scient. Peter Andersen
Strålebiol. Lab., Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 109. Signalvejen mellem domænerne i human topoisomerase II.**
Stud.scient. Simon Peter Bendsen
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 110. RecQ helikaser og genomisk integritet - undersøgelser af grænsefladen mellem replikation og rekombination.**
Stud.scient. Iben Bach Bentsen
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 111. Arsen i drikkevand og risiko for kræft.**
Stud.scient. Rikke Baastrup
Institut for Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 70.000 kr.
- 112. Transcriptionel basis for CD56 dysfunktion ved myelomatose.**
Stud.scient. Tina Damgaard
Hæmatologisk afd., Amtssygehuset i Herlev
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 113. Tissue Inhibitor of Metalloproteinase-1's (TIMP-1's) rolle i apoptose.**
Stud.scient. Marie Louise Davidsen
Institut f. Veterinær Patobiologi,
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 114. Funktionel analyse af protooncogenet Twist i apoptotiske celler.**
Stud.scient. Grethe Elholm
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 115. Effekten af strålebehandling og kemoterapi på hjernetumorer in vitro - et prædiktivt studie.**
Stud.scient. Karina Eriksen
Patologisk Institut, Odense Universitetshospital
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 116. Fosfoproteom analyse af vækstfaktor signal transduktion i humane colon cancer celler med kvantitativ massespektrometri.**
Stud.scient. Morten Eskildsen
Klinisk Biokemisk Afd., Amtssygehuset i Glostrup
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 117. In vitro studier af onkogenet E5 og dets rolle i infektioner med human papillomavirus.**
- Stud.scient. Rasmus Foldbjerg
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 118. Molekylære strategier anvendt af transkriptionsfaktoren Twist.**
Stud.scient. Stine Frisk
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 119. Karakterisering af den intracellulære transport af HAI-1.**
Stud.scient. Sine Godiksen
Institut f. Med. Biokemi & Gen. (IMBG), Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 42.000 kr.
- 120. Cyklin afhængige kinase komplekser i celler nyligt transformeret Ras.**
Stud.scient. Katrine Buch Greve
Molekylærbiologisk Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 121. Udtryk af Polycomb proteiner i AML patienter.**
Stud.scient. Christina Lykke Grubich
Immunhæmatologisk Lab., Århus Sygehus
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 122. Sårhelings komplikationer ved abdominoperineal resektion.**
Stud.med. Helle Hansen
Kirurgisk Afdeling, Århus Sygehus
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 123. Mekanismer i collagenedbrydning in vitro og in vivo: Den membranbundne protease MT1-MMP og collagenreceptoren uPARAP.**
Stud.scient. Signe Ingvarsen
Finsenlaboratoriet, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 124. Undersøgelse af p21's rolle i regulering af RAD51 efter DNA-skade i småcellet lungecancer celler**
Stud.pharm. Rebecca Bach Jensen
Institut for Mol. Patol., Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 28.000 kr.
- 125. Studie af alders-relaterede ændringer i base eksissions reparation i mitokondrier isoleret fra forskelligt væv hos mus.**
Stud.scient. Rikke Holm Jensen
Molekylærbiologisk Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 42.000 kr.
- 126. Integrationer i genet kodede for adapter proteinet Nck2, identificeret i SL3-3 and Akv inducerede tumorer**
Stud.scient. Peter Johansen
Molekylærbiologisk Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 127. Effekten af forøget IGFBP-2 i antiøstrogenresistente brystkræftcellerlinier.**
Stud.scient. Anna Juncker-Jensen
Afd. f. Brystkræft, Institut f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2005: 7.000 kr.

- 128. Den biologiske rolle af exogen TIMP-1 på cancercelle proliferation og apoptose.**
Stud.med.vet. Simon Kirk-Johansen
Institut f. Veterinær Patobiologi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 129. Retroviral mutagenese af c-myc locuset i T-celle lymfomer.**
Stud.scient. Kristin Rós Kjartansdóttir
Molekylærbiologisk Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 130. Translokering af human Exonuclease 1.**
Stud.scient. Nina Østergaard Knudsen
Institut for Biologi og Kemi, Roskilde Universitetscenter
Bevilget for 2006: 49.000 kr.
- 131. Prospektiv undersøgelse af tazocin, gentamycin og salt-syre til behandling af bakteræmi hos børn med cancer.**
Stud.scient. Line Nordahl Larsen
Børneonkologisk afd., Skejby Sygehus
Bevilget for 2005: 63.000 kr.
- 132. Funktionel analyse af proto-onkogenet/tumorsuppressor gen septin 9.**
Stud.scient. Simon A. Larsen
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 133. Specifik nedregulering af onkogenet H-Ras vha. RNA interferens.**
Stud.scient. Maria Bach Laursen
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006: 84.000 kr.
- 134. Struktur/funktionsforhold vedr. collagenreceptoren uPARAP.**
Stud.scient. Daniel Hargbøl Madsen
Finslaboratoriet, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 135. Sekvensspecifik binding af topoisomerase I til DNA ved hjælp af biotinylated INA.**
Stud.scient. Brian Høck Mandau
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 136. Formåede funktion medieret gennem interaktionen mellem MBD1 og p59.**
Stud.scient. Jangawar Anwar Mohammad
Molekylærbiol. Institut, Aarhus Universitet
Bevilget for 2005: 63.000 kr.
- 137. Det humane ADNP proteins betydning for cellevækst og kræft.**
Stud.scient. Astrid Louise Monrad
Biotech Research & Innovation Centre, København
Bevilget for 2005: 63.000 kr.
- 138. HPV den vigtigste årsag til cervixcancer - Determinanter for persisterende human papillomavirus infektion i en dansk prospektiv kohorte.**
Stud.scient.san.publ. Ann Nielsen
Afd. f. Virus, Hormoner og Kræft, Institut f. Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 42.000 kr.
- 139. Udarbejde af et modelsystem til at studere S100A4 (mts1) -afhængig metastasedannelse in vivo.**
Stud.polyt. Charlotta Johanne Olsen
Afd. f. Mol. Kræftbiol., Institut f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2005: 63.000 kr.
- 140. Co-reguleres ekspressionen af Matriptase/HAI-1 i normalt væv?**
Stud.scient. Esben Ditlev Kølle Pedersen
Institut f. Med. Biokemi & Gen. (IMBG), Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 28.000 kr.
- 141. Langtidsvirkninger af in utero østrogeneksponering. Brug af østrogenreportermus som model**
Stud.scient. Herdis Stavnsgaard Pedersen
Reproduktionsbiologisk Laboratorium, Rigshospitalet
Bevilget for 2005: 77.000 kr.
- 142. Stråle-sensivering af kræftceller ved hæmning af G2 checkpoint.**
Stud.scient. Lena Petersen
Afd. f. Cellevækst og Kræft, Institut f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 143. Kronisk Myeloid leukæmi (CML). Mutationsanalyse ved hjælp af real-time kvantitativ polymerase kædereaktion (RQ-PCR).**
Stud.scient. Simone Andrea Preil
Patologisk Institut, Odense Universitetshospital
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 144. Fremstilling og karakterisering af murine monoklonale antistoffer mod den murine form af den cellulære receptor for urokinase plasminogen aktivator.**
Stud.scient. Morten Grønbech Rasch
Finslaboratoriet, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006: 84.000 kr.
- 145. Effekt af ny dobbeltvirkende selektiv østrogenreceptor-modulator (SERM) - sulfatasehæmmer på den humane østrogenfølsomme MCF-7 brystkræftcellelinie.**
Stud.scient. Louise Maymann Rasmussen
Afd. f. Brystkræft, Institut f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2005: 77.000 kr.
- 146. Er HP1 α 's nedregulering i MDA-MB-231 brystkræftceller skyldt i hypermethylering af promotor regioner og derved den metastatiske fænotype?**
Stud.scient. Sanne Rosborg
Institut for Human Genetik, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006: 84.000 kr.
- 147. Effekten af resveratrol på mTOR pathwayen i humane colon cancer celler.**
Stud.scient. Kirska Schalk
Institut for Biologi og Kemi, Roskilde Universitetscenter
Bevilget for 2005: 84.000 kr.
- 148. Karakterisering af Clusterin isoformer og undersøgelse af Wnt-signalvejens regulering af disse i humane colon cancer cellelinier.**
Stud.scient. Troels Schepler
Molekylær Diagnostisk Lab., Skejby Sygehus

Bevilget for 2005: 84.000 kr.

149. Er der særlig risiko for kræft ved svejsning på sort jern og eller rustfri stål? Historisk follow-up studie.

Stud.med. Anita Rath Sørensen
Arbejdsmedicinsk Klinik, Århus Sygehus
Bevilget for 2006: 84.000 kr.

150. Tumor-associerede makrofager og ioniserende bestråling.

Stud.scient. Mette Christa Sørensen
Institut for Mol. Patol., Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 84.000 kr.

151. Funktion, størrelse og fænotype af spontane peptid specifikke T-celle respons i patienter med kræft. Stud.sci-ent. Rikke Bæk Sørensen

Tumor Immunologisk Forskn. gr., Institut f. Biologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2005: 84.000 kr.

152. Effekten af onkogen Ras-ekspression på protein-niveau.

Stud.scient. Katarina Vejle
Afd. for Mol. Cellebiol., Molekylærbiologisk Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 35.000 kr.

DLNU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. for 2005 i alt 3.269.000 kr. til scholarstipendier.

Bevillinger fra Det Psykosociale Forskningsudvalg (PSU)

Psykosocial forskning

*153. Krop & Kræft. En kropsorienteret indsats til kræftpacienter i kemoterapi – et klinisk kontrolleret forsøg.

Sociolog, ph.d., sygeplejerske Lis Adamsen
Univ. hosp. Center f. Sygepleje- og omsorgsforsk. n.
Bevilget for 2006: 275.000 kr.

154. Kræftpacienters oplevelse af sundheds- og sygdomsopfattelser i det traditionelle og alternative behandlingssystem.

Cand.scient. Majken Belusa
Institut for Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet
Bevilget for 2006-2008: 514.000 kr.

155. Etik som refleksion og handling. En kritisk undersøgelse af sygeplejens etiske praksis.

Cand.mag. Jacob Birkler
Jordemoderuddannelsen, Center for videregående uddannelse, Esbjerg
Bevilget for 2006: 369.000 kr.

*156. Hvilke konsekvenser har det for kvinder at få et falsk positivt mammografisvar? - udvikling af et egnet og dækkende spørgeskema, samt en spørgeskemaundersøgelse.

Praktiserende læge, cand.med. John Brodersen
Inst. for Folkesundhedsvidenskab, Panum Institut, Københavns Universitet
Bevilget for 2006: 90.064 kr.

157. Hvilke psykosociale konsekvenser har det for kvinder 1 1/2 år efter de har fået et falsk positivt mammografisvar?

Speciallæge i alm.med., cand.med. John Brodersen
Inst. for folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 241.050 kr.

158. Psykosociale konsekvenser af falsk positivt CT-skanningsvar ved screening for lungekræft.

Speciallæge i alm.med., cand.med. John Brodersen
Inst. for folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 400.000 kr.

*159. Social ulighed og risiko for kræft. Resultater fra en dansk befolkningsbaseret prospektiv kohorte: Kost, Kræft og Helbred.

Cand. med., ph.d. Susanne Oksbjerg Dalton
Afd. f. Psyk.soc. Kræftforskning, Inst. f. Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006: 208.500 kr.

160. Betydningen af lokalområdets - tilgængelighed af frugt og grønt butikker og - sociodemografiske sammensætning - for social ulighed i frugt og grønt indtag blandt børn.

Lektor, cand.med. Pernille Due
Inst. for folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet
Bevilget for 2006: 369.000 kr.

*161. Bioetik i teori og praksis.

Cand.scient., M.A. Mette Ebbesen
Center for Bioetik, Aarhus Universitet
Bevilget for 2006: 300.000 kr.

162. Palliative behov blandt kræftpacienter i Danmark: Symptom-epidemiologi og vurdering af tilstrækkeligheden af den nuværende indsats.

Overlæge, lektor, ph.d. Mogens Grønvold
Palliativ Med. Afd., Bispebjerg Hospital
Bevilget for 2006: 606.480 kr.

163. Stress, kønshormoner og risikoen for at udvikle hormonafhængige kræftformer blandt kvinder.

Forskningsprofessor, ph.d., dr.med.sci. Morten Grønbæk
Statens Institut for Folkesundhed, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 858.000 kr.

164. Uhelbredeligt kræftsyrge patienters mestring og rehabilitering i samspillet med professionelle og pårørende.

Sygeplejerske, cand.cur., ph.d. Susan R. Hansen
Palliativ Med. Afd., Bispebjerg Hospital
Bevilget for 2006-2007: 825.600 kr.

165. Liv efter brystkræft.

Overlæge, cand.med., ph.d. Niels H. Hjælland
Socialmedicinsk Enhed, Afd. f. Folkesundhed, Århus Amt
Bevilget for 2006-2008: 306.050 kr.

166. Projekt: Krop, Psyke og Kræft. Bredspektret sygeplejeintervention til patienter i allogen stamcelletransplantation.

Sygeplejerske, cand.cur. Mary Jarden
Hæmatologisk Klinik, Finsencentret, Rigshospitalet
Bevilget for 2006-2007: 117.000 kr.

167. Risiko for kræft, blodprop i hjertet og psykisk sygdom blandt medlemmer af danske religiøse trossamfund - en

dansk kohorteundersøgelse.

Overlæge, dr.med., ph.d. Christoffer Johansen
Afd. f. Psyk.soc. Kræftforskning, inst. f. Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2006-2007: 400.000 kr.

168. Psykosociale aspekter af screeningsdiagnosticeret brystkræft.

Cand.mag., sygeplejerske Mette Ryle
Inst. for folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet
Bevilget for 2006-2007: 825.600 kr.

169. Kommunikation i et onkologisk ambulatorium: Effekten af en intervention med henblik på at forbedre personale-patientkommunikation.

Professor, dr.med., cand.psych. Bobby Zachariae
Psykoonkologisk Forskningsenhed, Århus Sygehus
Bevilget for 2006: 89.440 kr.

170. Rehabilitering ved brystkræft. Psykosocial status 15 mdr. efter operation og risikofaktorer 3 mdr. efter operationstidspunktet. - En landsdækkende prospektiv undersøgelse.

Professor, dr.med., cand.psych. Bobby Zachariae
Psykoonkologisk Forskningsenhed, Århus Sygehus
Bevilget for 2006: 500.000 kr.

Derudover er der reserveret 700.000 kr. til et projekt.

PSU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. for 2005: 7.121.220 kr. - * Bev. før 2005 og udgiftsført i tidligere regnskaber.

PSU-forberedelsesstipendier

171. Netværksfokuseret sygepleje til den unge med kræft – en kvalitativ undersøgelse om ungdomssygepleje i en kræftafdeling.

Cand.cur. Pia Riis Olsen
Onkol. Afd., Århus Sygehus
Bevilget for 2005: 107.382 kr.

172. Psykosociale konsekvenser af positive screeningsvar ved tidlig opsporing af kræftsygdom.

Cand.mag. Mette Ryle
Inst. for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet
Bevilget for 2005: 46.125 kr.

PSU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. i alt 153.507 kr. til forberedelsesstipendier.

PSU-scholarstipendier

173. Hvilken rolle spiller sygdomsforestillinger for effekten af kræftrehabilitering på Dallund?

Stud.psyk. Ida Larsen
Afd. f. Psyk.soc. Kræftforskning, inst. f. Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
Bevilget for 2005: 120.000 kr.

PSU bev. i 2005 og udgiftsført i regnsk. i alt 120.000 kr. til scholarstipendier.

Samlet oversigt 2005

Bevilget i 2005 til forskningsprojekter jf. bevillingsoversigt	Det Psykosociale Forskningsudvalg	Det Læge- og Naturviden- skabelige Udvalg	I alt
--	---	---	-------

Bevillinger fra Det Læge- og Naturvidenskabelige
Udvalg (DLNU) og Det Psykosociale Forskningsudvalg (PSU)
(1.000 kr.)

Grundforskning		41.026	41.026
Grundforskning og klinisk forskning		16.034	16.034
Klinisk forskning		6.242	6.242
Klinisk og epidemiologisk forskning		0	0
Epidemiologisk forskning		1.887	1.887
Psykosocial forskning	7.121	0	7.121
Projekter i alt	7.121	65.189	72.310

Bevilget til projekter jf. ovenstående	7.121	65.189	72.310
Patient-pårørendearrangement	0	0	0
Bevilget til forberedelsesstipendier	154	0	154
Bevilget til scholarstipendier	120	* 3.273	3.393
Bevilget til rejser under 1 måned	117	757	874
Bevilget i alt	7.512	69.219	76.731

Reguleringer af bevillinger	-338	-1.060	-1.398
-----------------------------	------	--------	--------

Årets samlede forbrug jf. note 8 i regnskabet	7.174	68.159	75.333
--	--------------	---------------	---------------

Bemærkninger:

1. Senior- og juniorstipendier er indregnet under projektbevillinger
2. Fordelingen på faggrupper er foretaget ved, at ansøger har afkrydset en eller flere af følgende rubrikker:
Grundforskning, klinisk forskning, epidemiologi, psykosocial forskning og andet

* Inkl. Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER)

Ambassadører

Mathias Achner Nørre Rangstrup lokalforening	Borgmester Ole Brøkner Hammel lokalkomite	Fhv. MF Peter Duetoft Sindal lokalforening	Svend Hørsmann Skørping lokalforening
Lensgreve Preben Ahlefeldt-Laurvig Langeland lokalforening	Fhv. balletdanser Kirsten Bundgård Gentofte lokalforening	Borgmester Bent Dyssemark Otterup lokalforening	Evy Ibsen Aaskov lokalforening
Byrådsmedlem Jill Andersen Fredericia lokalforening	Borgmester Britta Christensen Hvidovre lokalforening	Direktør Ole Fausø Næstved lokalforening	Fhv. borgmester John Jakobsen Vissenbjerg lokalforening
Byrådsmedlem Bente Ankersen Fredericia lokalforening	Fhv. folketingsmedlem Carl Martin Christensen Otterup lokalforening	Jane Findahl Fredericia lokalforening	Fhv. bydelsrådsformand Ejner Jensen Københavns lokalforening
Boghandler Søren Barslund Lyngby-Taarbæk lokalforening	Borgmester Erik Christensen Ullerslev lokalkomite	Borgmester Hans Peter Gejl Gram lokalforening	Borgmester Flemming Jensen Bramsnæs lokalkomite
Fhv. borgmester Signe Bartel Fakse lokalforening	Borgmester Henrik Christensen Haslev lokalforening	Sognepræst Jørgen Gleerup Rønde lokalforening	Borgmester Henning Jensen Næstved lokalforening
Amtsrådsmedlem Karen Baungård Esbjerg lokalforening	Kommunalbestyrelsesmedlem Kurt Bork Christensen Værløse lokalforening	Borgmester A. P. Hansen Sønderborg lokalforening	Borgmester Henning G. Jensen Aalborg lokalforening
Fhv. borgmester Jens J. Besser Kjellerup lokalforening	Lars Christiansen Sønderborg lokalforening	Borgmester Claus Hansen Ejby lokalforening	Borgmester Jan Prokopek Jensen Nordborg lokalforening
Holdkaptajn for "Blue Fox" Todd Bjorkstrand Herning lokalforening	Borgmester Knud B. Christoffersen Frederikssund lokalforening	Borgmester, gdr. Ole Hansen Skovbo lokalforening	Skoleinspektør Jess Ole Jensen Møldrup lokalforening
Ebbe Blichfeldt Holmsland lokalforening	Turistchef Wolfgang Classen Tørring-Uldum lokalforening	Leder af Team Teatret Michael Helmuth Herning lokalforening	Borgmester Uffe Steiner Jensen Fredericia lokalforening
Adm. direktør, chefredaktør Mette Boch Esbjerg lokalforening	Søren Clemmensen Randers lokalforening	Socialudvalgsformand Marianne Helslev Farum lokalforening	Borgmester Per B. Jeppesen Skive lokalforening
Kunstmaler Alfio Bonanno Langeland lokalforening	Viceborgmester Anna Grethe Dahl Hadsten lokalforening	Borgmester Jørgen Henningsen Svendborg lokalforening	Albert Johannsen Tinglev lokalforening
Lisbeth Bonefeld Sydals lokalforening	Borgmester Ove E. Dalsgaard Ledøje-Smørum og Ballerup lokalforening	Advokat Peter Hesselholt Ballerup lokalforening	Lensbaronesse Molise Juel-Brockdorff Svendborg lokalforening
Forfatter Jytte Borberg Lemvig-Harboøre Thyborøn lokalforening	Direktør og restauratør Birgit Damgaard Herning lokalforening	Patientkonsulent Ib Hoch Skanderborg lokalforening	Fhv. kriminalinspektør Bent Jørgensen Nykøbing F. lokalforening
Borgmester Anker Boye Odense lokalforening	Borgmester Tommy Dinesen Kalundborg lokalforening	Borgmester Kurt Hockerup Vallensbæk lokalkomite	Borgmester Jørgen Jørgensen Aaskov lokalforening
Amtsborgmester Jan Boye Odense lokalforening	Biskop Kresten Drejergaard Odense lokalforening	Borgmester Virginia Holst Hvalsø lokalkomite	Kommunalbestyrelsesmedlem Leif Jørgensen Aaskov lokalforening
Biografejer Helle og Lars Broen Middelfart lokalforening	Chef for Sund-By Butik i Løgstør Torben Duelund Løgstør lokalforening	Skoleinspektør Markvard Hovmøller Vojens lokalforening	Jørgen Kiilerich Brørup lokalforening

Borgmester Mikael Klitgaard Dronninglund lokalforening	Byrådsmedlem Hanne Lumbye Fredericia lokalforening	MF Tina Nedergaard Sæby lokalforening	Fhv. borgmester Egert Pedersen Aulum-Haderup lokalforening
Kommunaldirektør Per Knudsen Helsingø lokalforening	Oberst Jens Christian Lund Viborg lokalforening	Thomas Nicolaisen Trundholm lokalforening	El-installatør John Høj Pedersen Nr. Snede lokalforening
Lensgrevinde Charlotte Knuth Maribo lokalforening	Forfatter Vagn Lundbye Langeland lokalforening	Fhv. byrådsmedlem Bjørn Medom Nielsen Fredericia lokalforening	Sonja Petersen Nørre Rangstrup lokalforening
Direktør Mads Kofoed Bornholms lokalforening	Skuespiller André Lundemann Nyborg lokalforening	MF Elsebeth Gerner Nielsen Kolding lokalforening	Håndboldspiller Jan Poulsen Sønderborg lokalforening
Bent Krog Holstebro lokalforening	Skuespiller Arne Lundemann Nyborg lokalforening	Borgmester Gunnar Korsbæk Nielsen Møldrup lokalforening	Landstræner Jan Pytlick Svendborg lokalforening
Entertainer Flemming Krøll Nykøbing Falster lokalforening	Sanger og entertainer Jesper Lundgaard Herning lokalforening	Borgmester Hanne Nielsen Langå lokalforening	Pens overlæge Rarain Rajani Skanderborg lokalforening
Fhv. bydelsrådsformand Jesper Langebæk Københavns lokalforening	Christel Lüttichau Maribo lokalforening	Borgmester Knud Munk Nielsen Ikast lokalforening	Fhv. borgmester Carsten Rasmussen Bramsnæs lokalkomite
MF Flemming Damgaard Larsen Bramsnæs lokalforening	Bankdirektør Børge Madsen Sorø lokalforening	Fhv. borgmester Thorkild Dahl Nielsen Tinglev lokalforening	Borgerrepræsentant Finn Rudaizky Københavns lokalforening
Borgmester Poul Larsen Nørager lokalforening	Postmester Gert A. Madsen Middelfart lokalforening	Borgmester Vagn Ry Nielsen Horsens lokalforening	Borgmester, MF Preben Rudiengaard Ribe lokalforening
Borgmester Vagn Ytte Larsen Nykøbing S./Rørvig lokalforening	Journalist Camilla Mieke-Renard	Borgmester Ole Østvig Nissen Nørre Rangstrup lokalforening	Fhv. borgmester Ruth Scharling Thisted lokalforening
Byrådsmedlem Christa Laursen Vejle lokalforening	Byrådsmedlem Inge Milbrat Vallø lokalforening	Sognepræst Else Nygaard Humblebæk lokalforening	Fhv. borgmester Erik Schmidt Augustenborg lokalforening
Borgmester Mads Lebech Frederiksberg lokalforening	Borgmester René Milo Greve lokalforening	Borgmester Jens Jørgen Nygaard Ledøje-Smørum lokalforening	Borgmester Kristian Schnoor Sejflod lokalforening
Sognepræst Birgitte Lerche Assens lokalforening	Kgl. skuespiller Marianne Mortensen Ledøje-Smørum lokalforening	Fhv. amtsborgmester Karen Nøhr Odense lokalforening	Hanne Stannow Sønderborg lokalforening
Kommunalbestyrelsesmedlem Karl Aage Leth Ullerslev lokalkomite	Socialdirektør Erik Mouritsen Randers lokalforening	Konsulent, fhv. amtsrådsmedlem Hugo Odgaard Stenløse lokalforening	Bjarne Stenbæk Sorø lokalforening
Social- og arbejdsmarkedsudvalgsformand Henning Due Lorentzen Fredericia lokalforening	Skuespiller Peter Mygind	Forfatter, journalist Peter Olesen	Margrethe Stenger Nørre Rangstrup lokalforening
Amtsrådsmedlem Kirsten Lorenzen Sundeved lokalforening	Adm. chefredaktør Erik Møller Holstebro lokalforening	Amtsborgmester Bent Normann Olsen Maribo lokalforening	Fhv. kommunalbestyrelsesmedlem Knud Erik Søndergaard Ullerslev lokalkomite
	Fhv. Borgmester, amtsrådsmedlem Poul Møller Dronninglund lokalforening	Fhv. borgmester Knud Olsen Skive lokalforening	Pensionist Ester Sørensen Tinglev lokalforening

Borgmester Ole Bronné Sørensen Stubbekøbing lokalkomite	Fhv. overbibliotekar Ernst Tursø Fredensborg-Humblebæk lokalforening	Lufthavnschef Jørn Westberg Lunderskov lokalforening	Sognepræst Helle Yskes Holsted lokalforening
Sven Tarp Tinglev lokalforening	Borgmester Per Tærsebøl Helsingør lokalforening	Borgmester Merete Wiied Solrød lokalforening	Borgmester Michael Ziegler Høje-Taastrup lokalforening
Kroejer Hans Bech Thomsen Blåbjerg lokalforening	Fodboldspiller Kim Vilfort Brøndby lokalforening	Borgmester Anny Winther Støvring lokalforening	Fhv. borgmester Gina Øbakke Stevns lokalforening
Kunstmaler Hans Christian Thomsen Silkeborg lokalforening	Byrådsmedlem Else Marie Vind Fredericia lokalforening	Fhv. borgmester John Winther Frederiksberg lokalforening	Borgmester Rolf Aagaard-Svendsen Lyngby-Taarbæk lokalforening
Fhv. TV vært Poul Thomsen Nørhald lokalforening	Brugsuddeler Søren Vingum Nørre Rangstrup lokalforening	Stiftamtmand Ninna Würtzen Odense lokalforening	Forfatter, journalist Jane Aamund
Ole Toft Nørre Rangstrup lokalforening			

Formandsliste over lokalforeningerne

Albertslund Britta Hansen tlf. 40 82 65 58	Bjerringbro Hanne Falk Mikkelsen tlf. 86 68 41 04	Broby Jette Nøhr tlf. 62 63 18 91	Dronninglund Palle Østergaard Christensen tlf. 98 85 05 25
Allerød Helle Andersen tlf. 48 17 57 40	Blaabjerg Kirsten Sørensen tlf. 76 52 29 25	Brovst Jane Nørgaard tlf. 98 23 51 01	Ebeltoft Ole Egebjerg tlf. 86 34 33 11
Arden Vagner Christensen tlf. 98 56 17 19	Blåvandshuk Edna Jessen tlf. 75 27 13 87	Brøndby Alice Hartvig tlf. 43 53 01 45	Egtved Karsten Barfoed tlf. 75 55 30 11
Assens Ulla Ettrup Storm tlf. 66 14 46 57	Bogense Inge Sørensen tlf. 64 81 35 51	Brønderslev Hanne Brandt tlf. 98 82 45 50	Egvad Lilly Jeppesen tlf. 97 37 15 29
Augustenborg Andreas J. Asmussen tlf. 74 47 13 55	Bornholm Lisbeth Boss tlf. 56 49 71 49	Brørup Ann Lønborg Madsen tlf. 75 38 43 94	Ejby Lis Samsøe Nielsen tlf. 64 46 27 83
Aulum-Haderup Mie Nørgaard tlf. 97 47 27 37	Bov Marius Nørgaard tlf. 40 60 79 06	Børkop Karen Anna Sørensen tlf. 75 86 66 01	Esbjerg Margrethe Gammelgaard tlf. 75 45 04 78
Ballerup Irenne Søndergaard tlf. 28 11 05 00	Bramming Dorthea Jensen tlf. 75 17 36 77	Christiansfeld Villy Marek tlf. 74 56 61 04	Fakse Peer Mogensen tlf. 56 72 52 45
Billund Hans Hansen tlf. 75 33 19 57	Brande Tove Lis Schmidt Hansen tlf. 97 18 14 40	Dragsholm Vibeke Larsen tlf. 59 65 73 28	Fanø Nina Sonnichsen tlf. 75 16 23 76
Birkerød Lars Topgaard tlf. 20 95 06 70	Broager Anette Christiansen tlf. 74 44 21 64	Dragør Ole Morten Landsmann tlf. 32 53 33 63	Farsø Dorte Byrialsen tlf. 98 63 11 55

Farum Mette Vingaard tlf. 44 95 76 96	Glostrup Else Wellings tlf. 43 63 25 64	Helsingør Birgitte Bagger-Skjødt tlf. 49 70 92 05	Hørsholm Marianne Fenn tlf. 45 80 76 30
Fjerritslev Mogens Elgaard tlf. 98 21 36 21	Gram Vivian Petersen tlf. 74 82 22 72	Herlev Pia Søegaard Andersen tlf. 44 84 86 96	Ikast Jørgen Faxholm tlf. 86 86 12 97
Fladså Inga Nielsen tlf. 55 76 12 99	Grenaa Charlotte Magnus tlf. 86 32 11 45	Herning Ingrid Suhnsen tlf. 97 12 96 42	Jelling Arne Aggerholm tlf. 75 87 13 86
Fredensborg-Humblebæk Ingrid Fossar Larsen tlf. 48 48 41 80	Greve Michael Jensen tlf. 46 15 50 20	Hinnerup Solveig Rye Jacobsen tlf. 86 98 76 36	Juelsminde Kirsten Blume Schmidt tlf. 75 69 33 25
Fredericia Else Madsen tlf. 75 94 20 75	Grindsted Tove Gejl tlf. 75 32 41 18	Hirtshals Kamma Sproegel tlf. 98 94 14 36	Kalundborg Lea Thorslund tlf. 59 56 34 32
Frederiksberg Grete Andersen tlf. 33 31 77 89	Græsted-Gilleleje Bente Ehlers tlf. 48 71 77 72	Hjørring Claus Foged tlf. 98 91 03 01	Karlebo Louise Brouer tlf. 49 14 44 90
Frederikshavn Ella Fredborg tlf. 98 42 80 08	Gørlev Kirsten Agerlund Pedersen tlf. 58 85 57 01	Hobro Mette Pedersen tlf. 98 51 07 24	Karup Lone Maagaard tlf. 86 66 21 49
Frederikssund Ingrid Nielsen tlf. 47 31 19 22	Haderslev Else Petersen tlf. 74 52 06 72	Holbæk Jette Hansen tlf. 59 43 47 94	Kjellerup Lena Mortensen tlf. 86 88 25 73
Frederiksværk Lis Bill tlf. 47 72 20 05	Hadsten Folmer Ramsing tlf. 26 78 43 18	Holmsland Vera Kristensen tlf. 97 31 11 10	Kolding Bent Bruun tlf. 21 25 88 08
Fuglebjerg Vibeke Fongyllen tlf. 55 40 67 61	Hadsund H. C. Aaby tlf. 98 58 12 14	Holstebro Niels Jørgen Lundsgaard tlf. 97 41 42 53	Korsør Svend Erik Pontoppidan tlf. 58 38 20 34
Fåborg Susanne Jørgensen tlf. 62 61 14 18	Hals Tove Pedersen tlf. 98 25 95 00	Holsted Gudrun Andersen tlf. 75 39 26 28	København Kirsten Rasmussen tlf. 32 95 34 85
Galten Laila Møller tlf. 86 94 41 71	Hanstholm Else Dahl tlf. 97 96 13 52	Horsens Bjarne Mortensen tlf. 75 64 13 24	Køge Kurt Bøtting tlf. 56 82 02 91
Gentofte Birthe Philip tlf. 39 62 42 62	Hashøj Ebbe W. Hansen tlf. 58 18 83 98	Hvidovre Grete Hansen tlf. 36 49 14 43	Langeland Inga Hansen tlf. 62 51 28 90
Give Rita Pedersen tlf. 75 80 35 17	Haslev Aase Dahl tlf. 56 36 34 30	Hvorslev Ruth Kjærside Madsen tlf. 86 96 65 12	Langeskov Kaj Poulsen tlf. 65 38 12 22
Gjern Poul Laursen tlf. 86 87 13 17	Hedensted Marianne Nielsen tlf. 75 89 32 77	Høje Taastrup Marie Hansen tlf. 43 99 32 52	Langå Annelise Philipsen tlf. 86 46 17 62
Gladsaxe Marianne Tofte tlf. 39 69 13 67	Helle Cathrine Duborg tlf. 75 19 20 35	Højreby Anne Marie Marcussen tlf. 54 95 20 52	Ledøje-Smørum Jette Lindstrøm tlf. 44 64 40 96
	Helsingø Kirsten Nielsen tlf. 48 79 55 08	Hørning Birgit Jørgensen tlf. 86 92 22 02	Lemvig Martha Kramer tlf. 97 88 53 93

Lunderskov Jørn Westberg tlf. 75 58 53 09	Nyborg Allan Nielsen tlf. 65 31 45 86	Purhus Jørgen Olsen tlf. 86 46 60 04	Rønde Jens Kofoed tlf. 86 37 27 00
Lundtoft Sonja Damm tlf. 74 68 51 26	Nykøbing F. Berit Mathiasen tlf. 54 85 15 51	Ramsø Svend Henriksen tlf. 46 19 34 33	Rønnede Birgitte Nielsen tlf. 56 39 90 83
Lyngby-Taarbæk Nina Boserup tlf. 39 63 02 00	Nykøbing-Rørvig Susanne Larsen tlf. 59 91 40 91	Randers Hugo Jørgensen tlf. 86 42 37 91	Sakskøbing Inge Sixdal tlf. 54 70 68 40
Læsø Sven Thyø tlf. 98 49 14 80	Nysted Beth Olsen tlf. 54 87 44 80	Ravnsborg Jan Ilsø Larsen tlf. 54 93 61 10	Sallingsund Helle Bukvardt Knudsen tlf. 97 73 17 34
Løgstør Anne Marie H. Mosegaard tlf. 98 68 30 90	Næstved Inga Hansen tlf. 55 51 11 22	Ribe Lene Wulff Vandborg tlf. 75 41 07 67	Samsø Ulla Lisbeth Simonsen tlf. 46 56 06 11
Løgumkloster Anni Waldemar tlf. 74 74 51 15	Nørager Jens Hejlskov tlf. 98 65 42 82	Ringe Lis Frandsen tlf. 62 62 28 90	Sejfflod Laila Sølvær tlf. 98 31 68 91
Løkken-Vrå Gerda Frøstrup tlf. 98 99 16 77	Nørhald Villy Nielsen tlf. 86 44 17 44	Ringkøbing Anette Vendelbo tlf. 97 32 28 77	Silkeborg Lone Bak tlf. 86 84 48 25
Mariager Gitte Johansson tlf. 98 54 19 18	Nørre Alslev Jytte Christensen tlf. 54 43 20 74	Ringsted Niels Peter Broen tlf. 57 61 28 26	Sindal Niels Helver tlf. 51 54 90 88
Maribo Ruth Kromann tlf. 54 78 42 16	Nørre Djurs Poul Bach tlf. 86 38 77 78	Rosenholm Niels Videø tlf. 86 99 54 54	Skagen Peder Gylling Olesen tlf. 98 44 19 85
Middelfart Else Liltorp tlf. 64 41 57 47	Nørre-Rangstrup Lene Schmidt tlf. 74 83 43 66	Roskilde Conni Haugbølle tlf. 46 35 36 22	Skanderborg Tove Gaihede tlf. 86 52 01 01
Midtdjurs Jenny Hawkins tlf. 86 39 48 01	Nørre-Snede Maria Frederiksen tlf. 22 91 97 79	Rougsø Karen Marg. Jürgensen tlf. 86 48 88 87	Skive Inga Sørensen tlf. 97 52 35 16
Morsø Ellen Jacobsen tlf. 97 72 03 06	Nørre Aaby Jytte Andersen tlf. 64 42 17 88	Ry Hans Christian Christensen tlf. 86 89 88 00	Skjern Per Fjord tlf. 97 35 31 05
Møldrup Doris Christoffersen tlf. 22 66 68 60	Odder Leif Kristensen tlf. 86 54 09 54	Ryslinge Charlotte Kjestrup tlf. 62 27 20 93	Skovbo Eva Drost Holm tlf. 56 82 02 90
Møn Aage Kirkegaard tlf. 55 81 04 90	Odense Karen Nøhr tlf. 64 72 11 55	Rødby-Holeby Birgit Thrane tlf. 54 60 81 70	Skælskør Erling Damgaard Andersen tlf. 55 45 10 60
Nakskov Jørgen Nørgaard tlf. 54 92 51 00	Otterup Poul Andersen tlf. 64 82 15 85	Rødding Lotte Thorøe tlf. 74 84 82 74	Skærbæk Vagner Gjerulff tlf. 74 75 19 93
Nibe Inge Faurholdt tlf. 98 35 16 84	Pandrup Christian Sørensen tlf. 98 88 31 68	Rødekro Niels E. Palle tlf. 74 66 26 99	Skørping Svend Hørsmann tlf. 98 39 17 52
Nordborg Vera Bender tlf. 74 45 00 47	Præstø Christine Bjerregaard tlf. 55 99 14 66	Rødovre Gert Tillebæk tlf. 36 41 68 08	Slagelse Tina Fyrkov tlf. 58 50 57 01

Solrød Birgitte Hauge Nielsen tlf. 56 13 13 13	Søllerød Kirsten Jørgensen tlf. 45 89 27 45	Vallensbæk Katja Lindblad tlf. 22 32 55 04	Aalestrup Inger Stad tlf. 98 64 10 29
Sorø Inge Lundegård-Petersen tlf. 57 83 06 33	Sønderborg Birgitte Uldall tlf. 74 45 03 63	Vallø Jens Dahl tlf. 56 50 22 99	Århus Ellen Sabroe tlf. 86 22 21 25
Spøttrup Jonna Køjborg Nielsen tlf. 97 56 15 89	Sønderhald Inger Lise Gram tlf. 86 49 44 30	Vamdrup Inger Marie Kristensen tlf. 75 58 12 20	Aars Mogens Bøg-Jensen tlf. 98 62 17 21
Stenlille Birgit Petersen tlf. 57 84 03 08	Søndersø Jytte Simonsen tlf. 64 89 23 74	Varde Sørene Olesen tlf. 75 22 17 50	Årslev Anne Dannesbo tlf. 65 97 26 32
Stenløse Marianne Karstensen tlf. 48 18 00 53	Thisted Irene Madsen tlf. 97 93 73 05	Vejen H. P. Hansen tlf. 75 36 08 75	Aarup Kirsten Rau tlf. 64 43 22 94
Stevns Anny Borch Jensen tlf. 56 50 40 95	Thyholm Esther Jakobsen tlf. 97 87 16 17	Vejle Elsebeth Vagtholm tlf. 75 81 64 48	Aaskov Anna Marie Nielsen tlf. 75 34 72 56
Struer Anne Trudsø Mose tlf. 97 85 16 14	Tinglev Hans Chr. Agertoft tlf. 74 64 49 47	Viborg Elsa Aabrik tlf. 86 63 97 50	
Støvring Birte W. Jensen tlf. 98 37 10 76	Tjele Vita Andersen tlf. 86 45 17 36	Videbæk Birthe Kristensen tlf. 97 17 13 66	
Sundeved Anna Mathiesen tlf. 74 46 12 59	Tommerup Elly Borgstrøm tlf. 64 76 12 05	Vojens Rie Andersen tlf. 74 50 77 07	
Sundsøre Klaus Pedersen tlf. 97 57 45 77	Tornved Kurt Zadlo Jørgensen tlf. 59 27 10 16	Vordingborg Inge Suensen tlf. 55 98 51 74	
Svendborg Carol Tornow tlf. 62 22 72 00	Trehøje Ellen Margrete Mikkelsen tlf. 97 43 84 92	Værløse Søren Biune tlf. 44 48 69 03	
Svinninge Sonja Zachariassen tlf. 59 26 55 50	Trundholm Karen Knudsen tlf. 59 30 34 37	Ærø Merete Nesheim tlf. 62 52 24 88	
Sydals Chresten A. Krogh tlf. 74 41 53 12	Tørring-Uldum Margit Lerager tlf. 75 85 12 04	Ølgod Sabina Søndergaard Nielsen tlf. 25 30 25 04	
Sydfalster Betina Thomsen tlf. 54 17 95 19	Tårnby Kirsten Winther tlf. 32 50 09 51	Aabenraa Ingrid Henriksen tlf. 74 61 76 26	
Sydthy Birte Hove Skovsted tlf. 97 94 82 77	Ulfborg-Vemb Tove Bjerg tlf. 97 49 19 67	Aabybro Hanne Lisby tlf. 98 24 42 96	
Sæby Emmy Jakobsen tlf. 98 40 15 88	Ullerslev Annelise Holm Nielsen tlf. 65 35 11 43	Aalborg Elin Bak tlf. 98 19 35 39	

PATIENTFORENINGER

Stomiforeningen COPA
Formand: Henning Granslev
Sekretariat:
Sct. Hansgade 26 B
4100 Ringsted
Telefon: 5767 3525
Fax: 5767 3515
www.copa.dk

**DALYFO
Dansk Lymfødem
Forening**
Formand: Solvejg Nielsen
Sebbelev 24
6440 Augustenborg
Telefon: 7447 1998
E-mail: info@dalyfo.dk

**Dansk Landsforening for
Laryngectomerede - DLFL**
Formand: Anne-Lise Steen
Kontor: Strandboulevard
49, bygn. 1 st.
2100 København Ø
Telefon: 3525 7424
Fax: 3526 8045
Personlig henvendelse man-
dag kl. 11-14
E-mail: dlfl@dlfl.dk
www.dlfl.dk

**Familier med
kræftramte børn**
Formand: Kurt Hansen
Postbox 55
8464 Galten
Telefon: 8694 6930
Fax: 8694 6230
E-mail:
ff@foraeldreforeningen.dk
www.familier-med-kræftram-
te-boern.dk

**KIU - Patientforeningen
for kvinder med Kræft i
Underlivet**
Formand: Sonja Dinesen
Stenstykkevej 38
2650 Hvidovre
Telefon: 3649 9338
E-mail: sdinesen@pc.dk

**Vejledergruppen
De Brystopererede**
Landskonsulent: Margarit
Christensen
c/o Kræftrådgivningen i
Århus Amt
Nørrebrogade 44
Bygning 12
8000 Århus C
Telefon: 8732 2929
Fax: 86 19 78 79

**Patientforeningen
De Brystopererede**
Formand: Karen Veien
M.A. Schulzvej 17
9000 Aalborg
Telefon: 9816 5973
E-mail: veien@dadlnet.dk
Kontor: Kræftrådgivningen i
Århus Amt
Nørrebrogade 44
Bygning 12
8000 Århus C
Telefon: 8732 2929
Fax: 8619 7879

**Foreningen for
arvelig bryst- og
Æggestokkræft (HBOC)**
Formand: Albert Juhl Jør-
gensen
Egevang 7
Bregning
7080 Børkop
Telefon: 7586 1921
www.hboc.dk

**PROPA - Prostatacancer
Patientforeningen**
Formand: Poul Erik Pyndt
Sekretariat:
Vendersgade 22
1363 København K
Telefon: 3312 7828
Fax: 3312 5078
E-mail: Sekretariat@propa.dk

**Dansk Myelomatose
Forening**
Formand: Ole Dallris
Scaniagade 14
8900 Randers
Telefon: 8640 8062
E-mail: dallris@oncable.dk
www.myelomatose.dk

**PAKU Patientforeningen
for Kræftbehandling i
Udlandet**
Formand: Ole Landsmann
Thimandsvænget 24
2791 Dragør
Telefon: 3253 3363
www.paku.dk

**Foreningen for Familiær
Adenomatøs Polypose**
Formand: Sven Kjærsgaard
Jensen
Møllehaven 2 A
6430 Nordborg
Telefon: 7445 4204
E-mail:
inge.sven.k@privat.dk

**Foreningen
Cancerramte Børn**
Formand: Jan Johnsen
Karlsunde Strandvej 56
2690 Karlslunde
Telefon: 2030 0905
E-mail: fcb@mail.dk
www.cancerbarn.dk

**Patientforeningen
lungekræft.dk**
Formand: Alice Skjold Braae
Skullerupvej 24
4330 Hvalsø
Telefon: 4649 1067
E-mail: skjoldsdatter@pri-
vat.dk

**Netværk for patienter
med hals- og
mundhulekræft**
v/Niels Jessen
Nellikevej 11
3450 Allerød
E-mail: HalsMundCancer@
hotmail.com

KRÆFTRÅDGIVNINGER

**Kræftrådgivningen
i København og
Frederiksberg**
Strandboulevarden 55
2100 København Ø
Tlf. 35 25 77 00
Fax 35 25 77 11
e-mail
koebenhavn@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
på Frederiksberg**
Magnoliavej 9
Sognehuset
2000 Frederiksberg

**Kræftrådgivningen
i Københavns Amt**
Nørgaardsvej 10
2800 Lyngby
Tlf. 45 93 51 51
Fax 45 93 28 44
e-mail lyngby@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Frederiksborg Amt**
Møllestræde 6
Baghuset
3400 Hillerød
Tlf. 48 22 02 82
Fax 48 22 02 88
e-mail hillerod@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Helsingør**
Sophie Brahesgade 3, st.tv
3000 Helsingør
Tlf. 49 25 12 22
e-mail hillerod@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Roskilde Amt**
Jernbanegade 16
4000 Roskilde
Tlf. 46 30 46 60
Fax 46 30 46 61
e-mail roskilde@cancer.dk

Kræftrådgivningen i Køge
Torvet 11,1.
4600 Køge
Tlf. 56 63 82 29
e-mail roskilde@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Vestsjællands Amt**
Hasselvænget 5
4300 Holbæk
Tlf. 59 44 12 22
Fax 59 410118
e-mail jtc@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Storstrøms Amt**
Dania 5, 1.
4700 Næstved
Tlf. 55 74 04 00
Fax 55 77 22 84
e-mail
naestved@cancer.dk

**Kræftrådgivningen i Mari-
bo**
Maribo Sygehus
Sdr. Boulevard 84
4930 Maribo
Tlf. 55 74 04 00
e-mail
naestved@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Bornholms
Regionskommune**
Medicinsk Center
Ullasvej 8
Bornholms Centralsygehus
3700 Rønne
Tlf. 56 90 91 98
e-mail
hanne.noedskov.Petersen@
BCsygehus.dk

**Kræftrådgivningen
i Fyns Amt**
Vesterbro 46
5000 Odense C
Tlf. 66 11 32 00
Fax 66 13 06 18
e-mail odense@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Nordjyllands Amt**
Vesterå 5
9000 Aalborg
Tlf. 98 10 92 11
Fax 98 10 92 33
e-mail aalborg@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Viborg Amt**
Rådgivningscentret
Banegårdspladsen 2. 1.
8800 Viborg
Tlf. 86 60 19 18
e-mail viborg@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Thisted**
Thisted Sygehus
Højtoftevej 2
7700 Thisted
Tlf. 96 17 63 61

**Kræftrådgivningen
i Århus Amt**
Nørrebrogade 44,
Bygning 12
8000 Århus C
Tlf. 86 19 88 11
Fax 86 19 78 79
e-mail aarhus@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Vejle Amt**
Blegbanken 3
7100 Vejle
Tlf. 76 40 85 90
Fax 76 40 85 91
e-mail vejle@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Ringkøbing Amt**
Codanhus
Fredensgade 10
7400 Herning
Tlf. 96 26 31 60
Fax 97 16 89 43
e-mail herning@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Holstebro**
Kulturhuset
Nygade 22
7500 Holstebro
Tlf. 96 26 31 60
e-mail herning@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Ribe Amt**
Jyllandsgade 30
6700 Esbjerg
Tlf. 76 11 40 40
Fax 76 11 40 41
e-mail esbjerg@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
i Sønderjyllands Amt**
Nørreport 4, 1.
6200 Aabenraa
Tlf. 74 62 51 50
Fax 74 62 51 24
e-mail
aabenraa@cancer.dk

Kræftlinien
Tlf. 80 30 10 30
Åbningstider:
Mandag-fredag kl. 9-21
Lørdag og søndag kl. 12-17
Lukket på helligdage
e-mail info@cancer.dk

**Rehabiliterings-
Center Dallund**
Dallundvej 63
5471 Søndersø
Tlf. 64 89 11 34
Fax 64 89 15 14
e-mail dallund@dallund.dk
www.dallund.dk

**Kræftens Bekæmpelse
Patientstøtteafdelingen**
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf. 35 25 75 00
e-mail info@cancer.dk

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 35 25 75 00

Fax 35 25 77 01

www.cancer.dk

